

HETEDNAPI ADVENTISTA EGYHÁZ

BIBLIATANULMÁNYOK
TANÍTÓI MELLÉKLETTEL

HOGYAN ÉRTELMEZZÜK A SZENTÍRÁST?

Frank M. Hasel és Michael G. Hasel

2020. április, május, június

Fordította:

Kovács-Bíró János (tanulmányok)
Zakariás Loránd (tanítói melléklet)

©2020 General Conference of Seventh-day Adventists®.

Minden jog fenntartva.

Senki vagy semmilyen intézmény nem jogosult arra, hogy a Bibliatanulmányok bármely részét vagy egészét átszerkessze, megváltoztassa, módosítsa, adaptálja, lefordítsa, kinyomtassa vagy kiadja a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® előzetes, írott engedélye nélkül. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® divízióirodái kaptak felhatalmazást arra, hogy meghatározott irányelvek mellett intézkedjenek a Bibliatanulmányok fordításával kapcsolatban. A fordítás és a kiadványok szerzői joga továbbra is a Generál Konferenciánál marad. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® bejegyzett védjegye a „hetednap adventista” és az „adventista” kifejezés, valamint a lángot ábrázoló logó, amelyek a Generál Konferencia előzetes engedélye nélkül nem használhatók.

Írta: Frank M. Hasel és Michael G. Hasel

Fordította: Kovács-Bíró János

Korrektor: Dr. Gyetvainé Gerlai Krisztina

Felelős szerkesztő: Zarkáné Teremy Krisztina

A romániai magyar kiadás koordinátora: Szász Ernő

A romániai magyar kiadás szerkesztője: Zakariás Loránd

A tanítói mellékletet fordította: Zakariás Loránd

Borítóterv: Liliana Dincă

Tördelőszerkesztő: Szócs Erzsébet

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HASEL, XXXXXXXXXXXXX

Hogyan értelmezzük a Szentírást?: 2020. április, május, június / Frank M. Hasel és Michael G. Hasel; fordította: Kovács-Bíró János, Zakariás Loránd. – Pantelimon: Viața și Sănătate, 2020

ISBN xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

I. Kovács-Bíró, János (trad.)

II. Zakariás, Loránd (trad.)

Tartalom

<i>A Szentírás értelmezésének módja</i>	4
<i>„Tábita” nem halt meg. Megölték!</i>	6
1. A Biblia egyedi volta	11
2. A Biblia eredete és jellege	22
3. Jézus és az apostolok nézete a Bibliáról	33
4. A Biblia – teológiánk irányadó forrása	44
5. Egyedül a Szentírás – Sola Scriptura	55
6. Miért szükséges a Szentírás értelmezése?	66
7. A Szentírás nyelvei, szövege és szövegösszefüggése	77
8. Teremtés: <i>Mózes első könyve</i> az alap, 1. rész	88
9. Teremtés: <i>Mózes első könyve</i> az alap, 2. rész	99
10. A Biblia és a történelem	110
11. A Biblia és a prófécia	121
12. Nehezebb igeszakaszok megfejtése	132
13. Isten Igéje szerint élni	143

A Szentírás értelmezésének módja

Hetednapi adventista protestánsként hiszünk a Sola Scriptura elvében, miszerint hitünk és tantételeink irányadó alapja egyedül a Biblia. Ez különösképpen sokat mond az utolsó napokban, amikor Istennek „lesz egy népe a földön, amely minden tanítás normájának és minden reform alapjának a Bibliát és csakis a Bibliát tartja” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 510. o.).

Természetesen nem vagyunk egyedül a protestáns felekezetek között, amikor hitünk alapjaként „a Biblia és egyedül a Biblia” elvére hivatkozunk, bár sokan, akik szintén ezt teszik, hisznek például abban, hogy a hetedik napi szombat újszövetségi helyettesítője a vasárnap lett. Hisznek még a lélek halhatatlanságában, a pokolra kerülők örök gyötrelmében és a titkos elragadtatásban, abban, hogy Jézus csendben és titokban visszajön a földre elragadni a megváltottakat, miközben mindenki más azon töpreng, hogyan tűnhettek el ezek az emberek.

Más szóval, nem elég csak hangoztatni, hogy van Bibliánk és hiszünk benne, bármilyen fontos is ez. Amint a hamis tanítások terjedése mutatja (noha mindegyik vélhetően a Szentírásból fakad), tudnunk kell helyesen értelmezni is a Bibliát.

Ezért lett ebben a negyedévben a felnőtt *Bibliatanulmányok* tárgya az, hogy „Hogyan értelmezzük a Szentírást?” Arról az alapról indítunk, hogy a Szentírás Isten Igéje, „akarátának tévedhetetlen kinyilatkoztatása... a jellem mértékadója, a tapasztalatok próbája, a hitelvek mérvadó kinyilatkoztatása és az Isten történelmi cselekedeteinek megbízható forrása” (*A hetedik napot ünneplő adventisták hitelvei*. Budapest, 1997, Advent Kiadó, 12. o.). Röviden, a Szentírás azoknak az igazságoknak az alapvető forrása, amelyekben hiszünk és amelyeket hirdetünk a világnak. Vagy amint a Biblia önmagáról kijelenti: „*A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a fedésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre*” (2Tim 3:16). A „teljes Írás” természetesen a teljes Szentírást jelenti, még azokat a részeit is, amelyeket esetleg nem kedvelünk, kényelmetlennek érzünk, illetve azokat is, amelyek mai kifejezéssel élve talán nem tartoznak a „politikai korrektség” kategóriájába.

Tehát ebből a kiindulópontból vizsgáljuk, miként tanít a Biblia önmaga értelmezésére. Vagyis ahelyett, hogy először olyan Biblián kívüli forrásokhoz folyamodnánk, mint például a természettudományok, a filozófia és a történelem (amelyek helyes hozzáállással áldásul szolgálhatnak), inkább a bibliai szövegekben igyekszünk megtalálni azokat az eszközöket, amelyek felfedik

az Ige szent lapjainak nagy igazságait. Tudjuk, hogy „*sohasem ember akaratából származott a prófécia, hanem a Szentlélektől indítatva szóltak az Istentől küldött emberek*” (2Pt 1:21, RÜF). Azt is hisszük, hogy olyan kulcsokat találhatunk „*az Istentől küldött emberek*” mondásaiban, amelyek segítenek az Ige magyarázatában.

Pál apostol vagy az evangéliumok írói például hogyan értelmezték az Ószövetséget? Amennyiben Isten ihletésére írtak, akkor annak, ahogyan olvasták és értelmezték a Szentírást, központi a jelentősége abban, hogy mi is megtanulhassuk ugyanezt. És hogyan értelmezte Jézus a Szentírást? Nincs jobb példa a Biblia olvasására, mint az, ahogyan Ő tette!

Ugyanakkor megvizsgáljuk a saját előfeltételezéseinket és érvelésünket is a szövegekörnyezet, a nyelv, a kultúra és a történelem összefüggésében, valamint azt, hogy miként hat mindez Isten Szavának olvasására és megértésére. Hogyan értelmezzük a példázatokat, a próféciaikat, a szent történelmet, a dorgálásokat, a dicsőítő énekeket, a próféták látomásait és az álmokat – a Szentírásban található ihletett írások teljes körét?

Mindezeket a kérdéseket vizsgálat tárgyává tesszük ebben a negyedévben, de még többet is, mert a pokolbéli örök gyötörődés vagy a vasárnap szentségének tanításai is mutatják, hogy önmagában nem elegendő hinni a Bibliában – meg kell tanulnunk helyesen értelmezni is azt!

*Frank M. Hasel, Ph.D. a Bibliakutató Intézet (BRI) aligazgatója
a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájánál.
Michael G. Hasel, Ph.D. a Southern Adventista Egyetem
Vallástudományi Tanszékének professzora és az Archeológiai Intézet,
valamint a Lynn H. Wood Archeológiai Múzeum igazgatója.*

„Tábita” nem halt meg. Megölték!

Édesanyám szabónő volt, és nem is akármilyen. Felkapott volt, és ezt most nem azért mondom, mert az édesanyámról van szó, de tisztán emlékszem, hogy sokan jártak hozzá, és mind elégedetten távoztak. A kerestetéből tartotta fenn a családukat, és akiknek megadatott abban a nehéz korban élni, értik, mit akarok ezzel mondani. Azóta sok minden megváltozott, és a kézműves szabászat, mint sok más mesterség, gyakorlatilag kihalt. Miért? Aligha foglalkoztat ez ma valakit. Egyesek azt mondhatnák, hogy ez az élet rendje, az idő nem fordítható vissza, és meg sem állítható. A tőkés gazdasági rendszerben a konfekció a kulcsszó: az egyedi, aprólékos gondossággal elkészített szabászati, cipészeti darabokat felváltották a konfekciótermékek, a költségtakarékosságot szolgáló technológiáknak köszönhetően ezek olcsóbbak (ami nem azt jelenti, hogy minőségibb termékek is). Tény, hogy ezek a kézműves mesterségek kihaltak, és velük együtt a mesteremberek is. Otthonukban, műhelyükben hasztalan bútordarabokként hevernek a régi varrógépek. De van még valami, ami elveszett és hiányzik. Tudjátok, mi az? Elmagyarázom...

Az állandó jövés-menés. Nem felejtetem el, milyen sokan léptek be az otthonunkba abban az időben. Édesanyámnak nagyon széles kapcsolati köre volt, sűrű társadalmi élete boldoggá tette, valósággal ragyogott az arca. Talán túlzó szó a boldogság, hiszen sokat dolgozott, és bizony nem volt könnyű ez a munka. De anyám énekelt, miközben szabott és varrt a varrógépén. Látszott az arcán, hogy szerette az ügyfelei társaságát. Nem küldte el őket, rengeteg munkájára hivatkozva. Beszélgetett velük, miközben szabott, varrt, ruhákat próbáltatott. Ez volt az ő kis világa, amelyben fontosnak, értékesnek érezhette magát, és az elégtétel, amely az arcáról sugárzott ügyfelei elégedettsége láttán, bennem is örömet váltott ki, mert boldoggá tett, ha édesanyámat boldognak láthattam. De azóta, hogy letűnt az a kor, az életmódjával és a mesterségeivel, már csak ritkán láttam anyám arcán ezt a fajta ragyogást. Gyakorlatilag mesterségével – szakmai azonosságával – együtt tűnt el. Ügyfeleinek, látogatóinak a száma megfogyatkozott, és ezzel együtt a beszélgetések gyakorisága is megcsappant. Ez az, ami elveszett és oly nagyon hiányzik.

Miért osztottam meg veletek ezt a történetet? Azért, mert eszembe juttat egy másik varrónőt, a bibliai Tábitát (Cselekedetek 9:36–43), akinek a nevét egyesek a gyülekezeti humanitárius szolgálat „feltámasztása” kedvéért emlegetik. Miért használtam a „feltámasztás” szót? Azért, mert a Tábita-szolgálat – melynek keretében a gyülekezeti tagok segítették, látogatták egymást, ápolták a kapcsolatokat, beszélgettek, barátkoztak – meghalt. Tulajdonkép-

pen bármennyire is sokkoló a címben szereplő metafora, az aktuális valóság e Tábita-szolgálattal kapcsolatban más: „Tábita” nem halt meg, hanem megölték! Hogyan? Ugyanúgy, ahogy „kiiktatták” az egykori kézműves mesterségeket és a mesterembereket: új „munkamódszerek” előléptetésével, a pénzalapok országos vagy globális érdekelttségű szervezetekhez történő átírányításával, különböző humanitárius projektek anyagi támogatásával, vagy egyszerűen a hanyagság áll ezen állapot mögött. Mi öltünk meg „Tábitát” azáltal, hogy hagytuk őt meghalni. És ami még rosszabb: Péter sincs a közelben, hogy feltámasztaná!

Mit veszítettünk? Magát a lényegét! Amíg a Tábita-szolgálat rendeltetészerűen működött, a gyülekezet aktív volt, látogatott és látogatták, a humanitárius kezdeményezések pozitív színben tüntették fel egyházunkat („Az adventisták segítenek”, mondták az emberek, és ez egyházunk nem hivatalos szlogenévé vált). A szükségben lévők támogatók nemcsak „segélycsomagokat” osztogattak, hanem a kedvezményezettek örök javát is keresték, az Üdvözítőről beszéltek nekik, meghívták őket a gyülekezetbe. A hónap harmadik szombatjának délutáni istentiszteletén „Tábita” adományokat gyűjtött az örömmel adakozóktól. Szerettük „Tábitát”. És mi elvesztettük őt. Mi az, ami helyettesíthetné ma ezt a szolgálatot?

Nem szeretnék a pesszimizmus csapdájába esni, és azt sem szeretném, hogy a szememre hányják, mint egykor a prófétának (1Királyok 22:8), hogy csak rossz híreim vannak. De el kell mondanom, most, míg nem késő: jelenlegi magatartásunkkal „Tábita” után a Szombatiskolát is „megöljük”! Ez következik.

Florian Ristea,
Szombatiskola és Személyes Szolgálat Osztály, Romániai Unió

NE FELEDJÉTEK:

KÖZÖSSÉG (5–10 perc)

1. Üdvözljük mosollyal és kedves szavakkal a Szombatiskola minden tagját, de a vendégeket is!
2. Bátorítsuk egymást tapasztalatainkkal, meghallgatott imáinkkal, misziós tevékenységeink sikerélményeivel!
3. Megoszthatjuk csoporttársainkkal az imalistánkon szereplő személyek nevét, hogy együtt imádkozhassunk érettük.

MEGBESZÉLÉS (20–25 perc)

1. Beszéljük meg a napi részek központi gondolatait, és azok alkalmazási lehetőségeit.
2. Vegyen részt mindenki a megbeszélésen!
3. A Biblia és a Prófétaság Lelke írásainak naponkénti olvasása segít ébren tartanunk lelki életünket.

MISSZIÓ (5–10 perc)

1. A tanulmány megbeszélése mindig gyakorlati határozatokkal ér véget!
2. Minden csoport készítsen missziótervet, amelyben a csoport minden tagja részt vehet.
3. A Szombatiskola híreit a következő weboldalról tölthetjük le: www.resurse.adventist.pro. A videoállományban értékes, gyakorlatba átülthető missziós ötleteket találhatunk.

IMALISTA

A következő személyekért imádkozom:

Családtag _____

Rokon _____

Barát _____

Szomszéd _____

Gyülekezeti tag _____

Kutassátok az Írásokat!

„Ha többet olvasnánk a Bibliát, ha jobban értenénk igazságait, nagyobb világozással és bölcsességgel rendelkező nép lennénk. A Szentírás tanulmányozása folytán a lélek erőt nyer.” (*Tanácsok a gyülekezetnek*, 113. o.)

ÁPRILIS

1. Zsoltárok 52
2. Zsoltárok 53
3. Zsoltárok 54
4. Zsoltárok 55
5. Zsoltárok 56
6. Zsoltárok 57
7. Zsoltárok 58
8. Zsoltárok 59
9. Zsoltárok 60
10. Zsoltárok 61
11. Zsoltárok 62
12. Zsoltárok 63
13. Zsoltárok 64
14. Zsoltárok 65
15. Zsoltárok 66
16. Zsoltárok 67
17. Zsoltárok 68
18. Zsoltárok 69
19. Zsoltárok 70
20. Zsoltárok 71
21. Zsoltárok 72
22. Zsoltárok 73
23. Zsoltárok 74
24. Zsoltárok 75
25. Zsoltárok 76
26. Zsoltárok 77
27. Zsoltárok 78
28. Zsoltárok 79
29. Zsoltárok 80
30. Zsoltárok 81

MÁJUS

1. Zsoltárok 82
2. Zsoltárok 83
3. Zsoltárok 84
4. Zsoltárok 85
5. Zsoltárok 86
6. Zsoltárok 87
7. Zsoltárok 88
8. Zsoltárok 89
9. Zsoltárok 90
10. Zsoltárok 91
11. Zsoltárok 92
12. Zsoltárok 93
13. Zsoltárok 94
14. Zsoltárok 95
15. Zsoltárok 96
16. Zsoltárok 97
17. Zsoltárok 98
18. Zsoltárok 99
19. Zsoltárok 100
20. Zsoltárok 101
21. Zsoltárok 102
22. Zsoltárok 103
23. Zsoltárok 104
24. Zsoltárok 105
25. Zsoltárok 106
26. Zsoltárok 107
27. Zsoltárok 108
28. Zsoltárok 109
29. Zsoltárok 110
30. Zsoltárok 111
31. Zsoltárok 112

JÚNIUS

1. Zsoltárok 113
2. Zsoltárok 114
3. Zsoltárok 115
4. Zsoltárok 116
5. Zsoltárok 117
6. Zsoltárok 118
7. Zsoltárok 119
8. Zsoltárok 120
9. Zsoltárok 121
10. Zsoltárok 122
11. Zsoltárok 123
12. Zsoltárok 124
13. Zsoltárok 125
14. Zsoltárok 126
15. Zsoltárok 127
16. Zsoltárok 128
17. Zsoltárok 129
18. Zsoltárok 130
19. Zsoltárok 131
20. Zsoltárok 132
21. Zsoltárok 133
22. Zsoltárok 134
23. Zsoltárok 135
24. Zsoltárok 136
25. Zsoltárok 137
26. Zsoltárok 138
27. Zsoltárok 139
28. Zsoltárok 140
29. Zsoltárok 141
30. Zsoltárok 142

március 28 – április 3.

A Biblia egyedi volta

*E heti tanulmányunk: 1Mózes 49:8-12; 5Mózes 32:45-47;
Ézsaiás 53:3-7; 1Korinthus 15:3-5, 51-55; Róma 12:2*

Szombat délután

Alapige: „Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága.” (Zsolt 119:105, RÚF)

A Biblia egyedi, hiszen hatvanhat könyvből áll, amelyeket negyvennél is több szerző, három kontinensen (Ázsia, Afrika és Európa), jó ezeröttszáz éven át írt. Nincs más, hozzá fogható szent vagy vallási könyv. Nem is csoda, hiszen ez Isten Igéje!

A Krisztus utáni első négy évszázadból az Újszövetségnek több mint huszonnégyezer-hatszáz kézírata maradt fenn. Platon eredeti kézírataiból hét van, Hérodotoszéból nyolc, Homérosz *Iliásának* pedig több mint kétszázhatvanhárom példánya maradt fenn. Tehát az Újszövetség szövegének pontosságát erős bizonyítékok támasztják alá.

Ismereteink szerint a Biblia volt az első könyv, amit lefordítottak, az első nyomtatott könyv a nyugati világban, és az első, amit annyi nyelven adtak ki, hogy ma a föld népességének 95%-a olvashatja.

Tartalmát és üzenetét tekintve is egyedi a Szentírás: Isten megváltó tevékenységét követi nyomon a történelemben. Felvázolja az Úr jövőbeli terveit, örök birodalmát, és összefonódik a próféciaival. A Biblia Isten *élő* Szava, ugyanis Jézus megígérte, hogy Isten Lelke, aki a Szentírást ihlette (2Tim 3:16-17), a mai hívők számára is elérhető. Ő vezet el minden igazságra, miközben tanulmányozzuk az Igét (Jn 14:16-17; 15:26; 16:13).

Április 4. – **A könyvevangélisták szombatja**

Általában az ember utolsó szavait tartják a legfontosabbnak. Mózes, a Biblia első öt meghatározó könyvének az írója közvetlenül a halála előtt egy éneket énekelt a népnek (5Móz 31:30–32:43).

1. Olvasd el 5Móz 32:45-47 verseit! Mózes mit mond Isten Igéjéről? Milyen erővel bírt az Írás az ígért földje határán álló héberek életében?

Mózes utolsó szavaiban erős buzdítást találunk. Az emberek szívét Isten Igéjére hangolva arra intette őket, hogy egész életükben figyeljenek Istenre és az Ő akaratára. Amikor erre megtanítják a gyermekeiket, minden nemzedék továbbadja Isten szövetséges megváltási tervét az utána következőknek. Figyeljük meg, hogy nem válogathattak a kijelentések között, hanem engedelmességniük kellett, azaz meg kellett tartaniuk „ennek a törvénynek valamennyi igéjét” (5Móz 32:46, RÜF)!

A földi történelem végén Istennek lesz egy népe, amely a teljes Szentírásához hűséges. Ők azok, akik „megtartják az Isten parancsait, akiknél megvan Jézus bizonyágtétele” (Jel 12:17, RÜF). Hűségesen ragaszkodnak a Biblia tanításaihoz, nemcsak azért, mert így gazdagabb lesz a földi életük, hanem azért is, mert majd örökké élhetnek abban az országban, amelyet Jézus készít nekünk (Jn 14:1-3).

2. Olvasd el Jn 1:1-5, 14 és 14:6 verseit! Mit tanítanak ezek az igehelyek Jézusról és az örök életről? Milyen kapcsolat van az Ige testté létele és a Szentírás kinyilatkoztatása, ill. ihletettsége között?

Jézus a teljes Szentírás középpontja és célja. Ószövetségi ígéretek teljesedtek be testben való megjelenésével, a Messiás földre jövetelével. Nem csupán igazolja a Szentírást az, hogy Ő élt, meghalt és újra él, hanem még sokkal többet mond: teljesen új valóságban, az örök élet hatalmas ígértét adja.

Olvasd el újra 5Móz 32:47 versét! Tapasztaltad már, hogy az Isten Igéjének való engedelmisség „nem üres beszéd”? Miért nem hiábavaló az Istenbe vetett hit és az Igéje iránti engedelmisség?

A szerzők, a helyszínek és a hátterek sokfélesége egyaránt erős bizonyosság arra, hogy Isten tettei éppen olyan változatosak a történelemben és üzenete közvetítésében, mint amennyire kulturálisan sokszínű a célközönség.

3. Mit mondanak el a következő igehelyek a Biblia íróiról és a körülményeiről? 2Móz 2:10; Jer 1:1-6; Dán 6:1-5; Ám 7:14; Mt 9:9; Fil 3:3-6; Jel 1:9

A Bibliát olyan emberek írták, akik különböző háttérből és eltérő körülmények közül származtak. Egyesek királyi palotában, mások börtönben vagy fogságban voltak, megint mások pedig misszióútkon hirdették az evangéliumot. Eltérő volt a képzettségük: Mózes például királyi neveltetésben részesült, Dánielt pedig arra tanították, hogy magas beosztásban szolgáljon. Mások egyszerű pásztorként éltek. Akadtak közöttük nagyon fiatalok, de előrehaladott korúak is. A különbözőségek ellenére egy közös volt bennük: Isten elhívta és a Szentlélek ihlette őket, hogy népe számára üzeneteket írjanak, bárhol és bármikor is éltek.

Egyes bibliai írók a saját szemükkel látták azt, amiről beszámoltak. Mások személyesen, nagy alaposággal kutatták az eseményeket, körültekintően használtak fel meglévő feljegyzéseket (Józs 10:13; Lk 1:1-3). Azonban a Biblia minden egyes része ihletett (2Tim 3:16). Ezért jelenti ki Pál, hogy „*amit korábban megírtak, a mi tanításunkra írták meg, hogy az Írásokból türelmet és vizsgálatot merítve reménykedjünk*” (Róm 15:4, RÜF). Isten, aki megalkotta az emberi nyelvet, lehetővé teszi, hogy kiválasztott emberek ihletett gondolatokat emberi szavakba öntve közvetítsenek, megbízható és szavahihető formában.

„Istennek tetszett, hogy igazságát emberi eszközök útján közölje a világgal, és Szentlelke képessé és alkalmassá tett embereket erre a munkára. Ő irányította gondolataikat mondani- és írnivalójuk kiválasztásakor. A kincset földi edényekbe rejtette, de az így is mennyei kincs” (*Szemelvények Ellen G. White írásaiból*. 1. köt., Budapest, 1999, Advent Kiadó, 24. o.).

Számos író sokféle összefüggésben írt, mégis ugyanaz az Isten nyilatkozta ki magát általuk. Hogyan igazolja ez is Isten Igéjének a hitelességét?

A Biblia minden más ismert vallási műtől különbözik, mivel tartalmának mintegy 30%-át próféciaik és prófétai írások teszik ki. A bibliai világnézetben központi a próféciaik szerepe, mint ahogy az időben való teljesedésük is, mivel a történelemben cselekvő Isten ismeri a jövőt és ki is jelentette azt a prófétáinak (Ám 3:7). A Biblia nemcsak élő, történelmi Ige, hanem *prófétai* Ige is.

4. Hogyan közlik az alábbi igehelyek a Messiás eljövetelének részleteit?

1Móz 49:8-12 _____

Zsolt 22:13-19 _____

Ézs 53:3-7 _____

Dán 9:2-27 _____

Mik 5:2 _____

Zak 9:9 _____

Mal 3:1 _____

Legalább hatvanöt közvetlen messiási jövendölés található az Ószövetségben, sőt még sokkal több is, ha a tipológiai utalásokat is hozzá vesszük (a tipológia azt tanulmányozza, miért tekinthetők Jézusra utaló minipróféciaiknak az ószövetségi szertartások, mint például az áldozatok). E próféciaik olyan konkrét részleteket közölnek, mint „*Nem távozik Júdából a jogar*” (1Móz 49:10, RÚF); a Messiás a júdeai Betlehemben születik meg (Mik 5:2); „*Utált és az emberektől elhagyatott volt*”; megverték, hamisan vádolták, mégsem szólt a maga védelmében (Ézs 53:3-7); a kezét és a lábát átszegezik, sorot vetnek a ruháira (Zsolt 22:13-19). Az ószövetségi próféciaik isteni ihlettségét bizonyítja, hogy a jövendölések pontosan teljesedtek Jézus életében, halálában és feltámadásában. Ez is jelzi, hogy Ő valóban az, akinek mondta magát – másokkal egybehangzóan. A régmúlt prófétáit követve szintén megjövendölte a saját halálát és feltámadását (Mt 17:22-23; Lk 9:21-22), Jeruzsálem pusztulását (Mt 24:1-2) és a második adventet (Jn 14:1-3). A Biblia tehát előre szólt a Messiás testet öltéséről, haláláról és feltámadásáról, és ezek teljesedése bizonyítja az Ige megbízhatóságát.

Milyen érvekkel támasztod alá, hogy hiszel Jézusban és értünk vállalt halálában? Beszélj erről a csoportoddal! Miért olyan meggyőzőek a bizonyítékok?

Más „szent” könyvekkel összehasonlítva a Biblia azért egyedi, mert a történelemben ágyazódik. Ez azt jelenti, hogy nem csupán egy ember (pl. Konfucius vagy Buddha) filozofikus gondolatait közli, hanem feljegyzi Istennek a konkrét célok felé haladó, történelmi cselekedeteit. E célok pedig a következők: 1) a Messiás ígérete és 2) Jézus második adventje. A zsidó-keresztény hitnek sajátos vonása a történelmi cél felé haladás, szemben más világnézetek ciklikus felfogásával, az ókori egyiptomi vallásoktól egészen a mai keleti vallásokig.

5. Olvasd el Róm 8:11, 1Kor 15:3-5, 51-55 és 1Thessz 4:14 verseit! Krisztus feltámadásának történelmi igazságán túl személyesen nekünk mit jelent még ez?

A négy evangélium és Pál bizonyossága szerint Jézus meghalt, eltemették, testben feltámadt a halottaiból és különböző emberek előtt megjelent. Mindezt megerősítik azok a szemtanúk is, akik a sírba helyezték, majd később a sírt üresen találták. Voltak, akik utána megérintették Jézust és együtt ettek vele. Mária Magdolna, Mária (Jézus anyja) és még más asszonyok is látták a feltámadt Krisztust. Tanítványok beszéltek vele az Emmaus felé vezető úton. Megjelent nekik, amikor a nagy misszióparancsot adta. Viszont ha elutasítjuk a Szentírás tanúságát – írja Pál –, akkor „hiábavaló” a prédikálásunk és a hitünk is (1Kor 15:14). Más angol fordítások szerint „*nulla és üres*” (REB) vagy „*hasznavehetetlen*” (NIV). „*Valóban feltámadt az Úr*” (Lk 24:34, RÚF) – állították a tanítványok. A görög „*ontosz*” szó arra utal, hogy valami tényleg megtörtént: „*valóban*”, „*biztosan*” vagy „*bizonyosan*”. A tanítványok tanúsítják, hogy „*valóban feltámadt az Úr*”. Krisztusról azt is olvassuk, hogy Ő „*az elhunytak zsebéje*” (1Kor 15:20, RÚF). Történelmi tény, hogy Krisztus testben feltámadt a halálból, ma is él. Ez a garancia arra, hogy mások ugyanúgy feltámadnak majd, mint Ő. A megigazult hívókról azt jelenti ki az Írás, hogy „*Krisztusban is mindnyájan életre kelnek*” (1Kor 15:22, RÚF). Az itt előforduló kifejezés jövőbeli teremtői tette utal, amikor mindazok, akik „*Krisztuséi*”, akik hűségesek maradnak hozzá, feltámadnak „*az ő eljövetelekor*” (1Kor 15:23), „*az utolsó trombitaszóra*” (1Kor 15:52).

Miért központi része a hitünknek a feltámadás ígérete, különösen mivel a halál olyan, mint az alvás? Miért volna valóban „hiábavaló” a hitünk e nélkül?

6. Olvasd el 2Kiráj 22:3-20 szakaszát! Miért szaggatta meg a ruháját Jósias király? Hogyan változtatta meg nemcsak őt, hanem Júda egész nemzetét az, amit megtaláltak?

Kr. e. 621-ben, Jósias 25 éves korában Hilkijjá főpap megtalálta „a törvénykönyvet”, amely minden bizonnyal Mózes öt könyve lehetett, pontosabban *Mózes ötödik könyve*. Ez a tekercs elveszett edesapja, Ámón és a leggonoszabb király, Manassé uralkodása idején, aki Jósias nagyapja volt. Ekkoriban Baált, Asérát és az ég minden seregét imádták (lásd 2Kiráj 21:3-9). Amint Jósias tudomást szerzett a szövetség feltételeiről, nagy szomorúságában megszaggatta a ruháit, mert rádöbbsent, hogy milyen messze került ő és a nép az igaz Isten imádatától. Az egész országban azonnali reformintézkedésekbe kezdett, leromboltatta a magaslatokat és megsemmisíttette az idegen istenek szobraikat. Végül csak egyetlen istentiszteleti hely maradt Júdában: Isten temploma Jeruzsálemben. A Szentírás megtalálása meggyőződést, megtérést és átfformáló erőt hozott. Ez a változás Jósiasal kezdődött, majd egész Júdára elhatott.

7. Hogyan fejezi ki a Biblia, hogy életet megváltoztató erővel bír és az üdvösség útját mutatja meg? Olvasd el Jn 16:13, 17:17, Róm 12:2 és Zsid 4:12 verseit!

A Biblia életet megváltoztató erejének egyik legerősebb bizonyítéka egy ember megváltozott élete. A bűnön és romlottságon áthasítva az Ige megmutatja valós emberi természetünket, és azt is, hogy szükségünk van a Megváltóra.

Történelemben ágyazott, próféciával átitatott, különleges könyv a Biblia, életet átfformáló erővel bír, tehát csak sajtóságos módon szabad értelmezni. Ne úgy olvassuk, mint egy közönséges iratot! Isten *élő* Igéjét az *élő* Krisztus fényében kell értelmezni! Ő megígérte, hogy elküldi Lelkét, aki „*elvezérel majd titeket minden igazságra*” (Jn 16:13). A Bibliában, Isten igazságának kinyilatkoztatásában benne vannak a magyarázatának elvei is. Ezeket akkor fedezhetjük fel, ha megvizsgáljuk, hogyan használták a Szentírást annak írói, és miként vezette őket, amikor engedték, hogy az Ige önmagát értelmezze.

Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, „A Szentírás védőbástya” c. fejezet, 509–516. o.; *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Ne nyugtalanodjék a ti szívetek” c. fejezet, 569–589. o.

„Igéje által Isten az emberekre bízta azt az ismeretet, amely szükséges az üdvösséghez. A Szentírást Isten akaratának hiteles, tévedhetetlen kinyilatkoztatásaként kell elfogadnunk. A Szentírás a jellem mércéje, a tanításaink zsinórmértéke és tapasztalataink próbaköve” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 10. o.).

Sokan adták az életüket azért, mert magasra emelték Isten Igéjét és hűségesek maradtak hozzá. Egy angol lelkész, Dr. Rowland Taylor is így járt, aki I. Mária (vérengző Mária) angol királynő uralkodása idején az ellen tiltakozott, hogy körzetében, az angliai Hadley-ben bevezessék a katolikus misét. A Szentíráshoz való hűsége miatt kiátkozták az egyházból, nevetség tárgyává tették. Ekkor személyesen Winchester püspökéhez, Anglia főkancellárjához fellebbezett, aki azonban börtönbe vettette és máglyahalálra ítélte. 1555-ben, közvetlenül a halála előtt ezt mondta:

„Jó emberek! Semmi mást nem tanítottam nektek, csak Isten szent Igéjét és azokat a tanításokat, amelyeket Isten áldott könyvéből, a szent Bibliából vettem. Ma azért vagyok itt, hogy ezt a véremmel pecsételjem meg” (John Foxe: *The New Foxe's Book of Martyrs*. Átdolgozta: Harold J. Chadwick, North Brunswick, NJ, 1997, Bridge-Logos Publishers, 193. o.). Dr. Taylor az 51. zsolnárt mondogatta, míg meggyújtották a tüzet.

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 48–54;

Evangelizálás, „Hogyan ismerkedjünk meg a körülöttünk élőkkel?” c. alfejezet

1. Kit nem válthat meg az ember, kiért nem adhat váltságdíjat Istennek?
2. Mi az, ami a vesékben van, és Isten gyönyörködik benne?
3. Melyek az Istennek tetsző áldozatok?
4. Kit akar látni Isten, amikor letekint a mennyből az emberek fiára?
5. Mi a teendő, ha az előadók észrevesznek a hallgatóság körében valakit, aki fokozottan érdeklődik az előadott téma iránt?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: 1Mózes 49:8–12; 5Mózes 32:45–47; Ézsaiás 53:3–7; Róma 12:2; 1Korinthus 15:3–5, 51–55.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

Világunkban a média csatornái olyan gondolatokat és eszméket terjesztenek, amelyek figyelmünk megnyerésére törekszenek, és olyan új trendeket kínálnak fel számunkra, amelyekről állítják, hogy képesek irányítani az életünket. A túlzott ösztönzés közegében egyre nehezebb nyugalmat találni, mely alkalmas arra, hogy az időnket Isten Igéjének tanulmányozására fordítsuk. Egyesekben fel is ötlök a kérdés: van-e egyáltalán üzenete a Bibliának a mai rohanó világban élő ember számára? Szükségünk van arra, hogy eszünkbe jusson Isten parancsa: „Csendesedjétek és ismerjétek el, hogy Én vagyok az Isten!” (Zsoltárok 46:11). E felszólítás segít belátnunk, hogy a Biblia még ma is Isten legnagyobb ajándéka, mely által megismerteti velünk a megváltási tervet. Nincs ezen a világon hozzá hasonló könyv!

Van néhány fontos tényező, mely megkülönbözteti a Bibliát a többi vallásos könyvtől. Pontosabban négy elem vonja magára a figyelmet azzal, hogy ellentétben áll a Konfuciusz, a Korán vagy a szent hindu írások által hirdetett filozofikus, ezoterikus gondolatokkal: (1) a Biblia 30%-a jövendölés és profetikus irodalom; (2) a Biblia a történelmet mutatja be, azaz Isten beavatkozásait a történelemben; (3) a Bibliában bemutatott események valós földrajzi paraméterek közé vannak helyezve; és (4) a Biblia rendelkezik azzal az erővel, mely képes megváltoztatni az ember életét, s mindez Istennek köszönhetően, aki élő Igéje által szól hozzánk. Pontosan ezért nem meglepő, hogy századokon keresztül szolgált ihletforrásként a zeneszerzők, képzőművészek és írók, költők számára. Ezen a héten látni fogjuk, miért egyedi könyv a Biblia, és őrzi meg egyediségét a XXI. században, a hallatlan műszaki fejlődés és egyre növekvő tudomány korában is.

II. MAGYARÁZAT

Egyiptom hatalmas piramisai a modern Kairó mellett emelkednek a magasba. Az archeológiai ásatások során felfedezték, hogy ezeket a gúla alakú építményeket az Egyiptomi Óbirodalom idején emelték, bonyolult építkezési technológiák segítségével, amelyek elsajátításához és alkalmazásához olyan magas matematikai és csillagászati ismeretekre volt szükség, amelyekről a történészek azt feltételezték, hogy a görögök kora előtt nem léteztek. A párizsi Eiffel-torony befejezéséig (1899), négyezer éven keresztül a Kheopsz piramis volt a világ legmagasabb építménye. Az archeológusok ma is elcsodálkoznak a gízai gúla hatalmas méretein és mérnöki megvalósításain. Mózes több száz évvel a Nagy Piramis megépítése után érkezett Egyiptomba, és úgy nevelték,

tanították, hogy a kor legnagyobb birodalmának uralkodója legyen. Mindazonáltal „hit által tiltakozott Mózes, midőn felnevedett, hogy a fáraó leánya fiának mondják” (Zsidók 11:24).

Az ember utolsó szavait gyakran egyfajta végrendelkezésnek tekintik. Mózesnek a Kánaán felé vezetett néphez intézett utolsó szavai a következők voltak: „Vegyétek szívetekre mindezeket az ígéseket, amelyekkel én bizonyosságot tesztek ellenetek e mai napon. És parancsoljátok meg fiaitoknak, hogy tartsák meg és teljesítsék e törvénynek minden igéjét” (5Mózes 32:46). A „vegýétek szívetekre” kifejezés a Bibliában Isten Igéjének a szívbe történő befogadását – az Isten Igéjével való azonosulást – jelenti. Mózes kiemeli ezt a gondolatot, amikor utasítást ad a gyermekekre vonatkozóan, hogy ti. meg kell parancsolni nekik, hogy kövessék Isten törvényét és tanításait. Ez a törvény mindennél fontosabb, hiszen „ez a *mi életünk*” (5Mózes 32:47).

Beszélgess csoportod tagjaival arról, hogyan állnak ellen a kísértésnek, hogy a körülöttük levő mindenféle eszközök elvonják a figyelmüket, és miként sikerül élő kapcsolatot fenntartaniuk Krisztussal az Ő Igéjén keresztül. Kérd őket, hogy mérjék fel, mennyi időt töltenek bizonyos napi tevékenységekkel (e-mailek megválaszolásával, üzenetek küldözgetésével, közösségi oldalak látogatásával, tévézéssel, munkával, családdal, áhítattal, lelki gyakorlatokkal). Megjegyzendő, hogy eme időnket rabló tevékenységek zöme gyakran nagyon fontos összetevője életünknek. Milyen határozott lépéseket tesznek csoportod tagjai annak érdekében, hogy keresztény tapasztalatukat átadják gyermekeiknek? Miért annyira fontos ez az élő örökség ebben a korban, amelyben élünk?

A Bibliában számos helyen olvasunk arról, hogy Isten kinyilatkoztatta önmagát. A legemlékezetesebbek ezek közül a Mórija-hegyi jelenet, amelyben Ábrahám kész volt feláldozni saját fiát, Izsákot (1Mózes 22:2), az égő csipkebórkor a Hóreben (2Mózes 3:1–4), a kettévált Vörös-tenger, amelyen Izrael sértetlenül keresztül mehetett (2Mózes 14:1–30), vagy Kapernaum, Jézus gyógyító csodáinak egyik színhelye. Láthatjuk, hogy a bibliai események bemutatásában megjelenik a térbeli dimenzió, a földrajzi hely, aminek folytán a Szentírás eltér a többi szentnek tartott írás többségétől (a teljes Koránban például kevesebb földrajzi hivatkozást találunk, mint 1Mózes 1–20 fejezeteiben!). A Bibliában több száz utalás történik városokra és országokra, hegyekre, folyókra, sivatagokra és puszta helyekre, térségekre és államokra. A térbeli behatárolás jelentőségét és hitelességet kölcsönöz az eseményeket bemutató bibliai leírásoknak.

Betlehem is igazolja, miért fontos tényező a földrajzi megjelölés a bibliai történet megértésében. A héberben a „Betlehem” név jelentése: „a kenyér hájléka, háza”. Ruth és Boáz Betlehembben találkoztak és házasodtak össze. Ott született a fiuk, Obed, aki Isait nemzette. Isai lett az atyja Dávidnak, aki az első

tagja volt annak a királyi dinasztianak, mely évszázadokon keresztül uralkodott Jeruzsálemben, egészen a templom lerombolásáig (Ruth 4:13–17; Máté 1:5–6). Amikor Sámuel elküldetett, hogy Saul helyett másvalakit kenjen fel királynak, Betlehembe ment, ahol Isten kinyilatkoztatta neki, hogy Dávidot kell felkennie. Majd mintegy 700 évvel Jézus születése előtt Mikeás megjövendölte, hogy a Messiás a júdeai Betlehemben fog megszületni (Mikeás 5:2). Ezért nem kellene, hogy meglepjen minket, hogy Isten Betlehembe, az „élet házába” küldi Jézust, az „Élet Kenyerét” (János 6:33–51). A Szentlélektől fogantatott és Máriától született Jézus elviszi az evangéliumot – annak teljességében – a világnak, amelyben Királyok Királyaként uralkodik.

Kérdezd meg csoportod tagjait, hogy milyen további értékes információkat szerezhetünk a földrajzi helyek és azok szemantikai jelentésének ismeretéből, a bibliai történelmi események olvasása során? Például, milyen kapcsolatot fedezhetünk fel abban a tényben, hogy Isten a Mórija hegyen szólt Ábrahámhoz, és készített elő helyettes áldozatot Izsák helyett, majd közel kétezer évvel ezután, ehhez a helyhez közel halt meg a világ Üdvözítője?

José a Michigan állambeli Detroitban nőtt fel. Tizenegy éves korában már a város egyik bűnbandájának volt a tagja, ami a szüleit módfelett aggasztotta. Egy nap vegetáriánus főzőtanfolyamot népszerűsítő szórólapot találtak a postaládájukban. José édesapja egy helyi étterem szakácsa volt, és feleségével együtt látogatni kezdte a főzőtanfolyamot. Az egyik előadáson bejelentették, hogy vakációs bibliaiskola indul a városban, amin José és a nővérei is részt vettek. José addig még nem hallott a Biblia csodálatos történeteiről. Nagyon érdekesnek találta Józsué és Kánaán meghódításának történetét. Ekkor tudta meg, hogy Isten végtelen hatalmú, aki képes legyőzni népe ellenségeit. Mivel többet szeretett volna megtudni Istenről, olvasni kezdte a Bibliát. Nem sokkal ezután beiratkozott az ösvénykeresők helybéli klubjába. Szülei észrevették rajta a gyökeres változásokat. Beszéde, öltözködése, de még a járása is megváltozott. Hat hónappal később José kérte a keresztséget. Családja nagyon csodálkozott a fiú változásán, és a szülői és a nővérei is követni akarták példáját. Miután a lelkéssel együtt tanulmányozták a Szentírást, egy szombat délelőtt az egész család megkeresztelkedett. Isten Igéjének ereje megváltoztatta az életüket.

Jósiás nyolc éves korában lett Júda királya. A Bibliából tudjuk, hogy a nagyapja, Manassé Kánaán isteneit imádta, hitt a csillagok tudományában, és részt vett spiritiszta szeánszokon, illetve az ezek alkalmával rendezett szexuális orgiákon, sőt, a saját fiát is feláldozta egy ilyen szertartás keretében! A népet nagy hitehagyásba vezette, hiszen az ország lakossága miatta tévelygett, „hogy még gonoszabban viseljék magukat azoknál a pogányoknál, akiket az Úr kivetett az Izrael fiai elől” (2Királyok 21:9). Figyelembe véve a genetikai örök-

lődést és Jósias neveltetését, arra számíthatnánk, hogy Júdea Jósias uralkodása alatt is folytatja tévelygését, a Biblia azonban kijelenti: „[Jósias] kedves dolgot cselekedék az Úr szemei előtt, és járt az ő atyjának, Dávidnak minden útjában, és nem tért el sem jobbra, sem balra” (2Királyok 22:2). Mi erre a magyarázat? Isten Szavának olvasása és a benne rejlő ismeretek felfedezése, Jósias mélységes megtérése és mindazon cselekedetei, melyek által visszatérítette Izraelt az egyedül igaz Isten imádatához. Az egykori Júdea – a mai Izrael Arad városának – területén végzett ásatások során felfedeztek egy templomot, amelyben két oltár és isteneket ábrázoló kőszobrok voltak. A szóban forgó templomot Kr. e. a VII. században rombolták le, és a műveletet a történészek Jósias királynak tulajdonítják. A Jósias által bevezetett reformoknak köszönhetően Isten egy ideig megkegyelmezett Júdeának és Jeruzsálemnek, és harmincöt évvel elhalasztotta a büntetés kimérését. Isten ígéretet tett Jósiasnak: „A te szemeid nem látják meg azt a nagy veszedelmet, amelyet én e helyre hozok” (2Királyok 22:20).

Miután a csoportban együtt elolvassátok 2Királyok 21:2–9 szakaszát, beszélgetsek azokról a hasonlóságokról, amelyek az akkori Júdea és a mostani világ között léteznek. Az akkori bálványimádás milyen megfelelőit láthatjuk a körülöttünk lévő világban megnyilvánulni? Hogyan változtathatja meg a Szentírás az életünket ma, hogy mi is győzhessünk a bálványimádás kísértései felett?

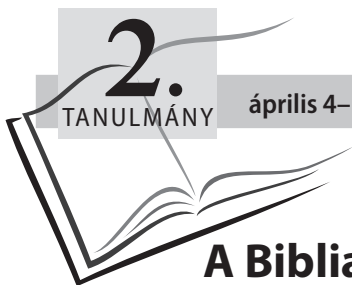
III. ALKALMAZÁS

Miközben az e heti leckét tanulod, elmélkedj azon, hogy milyen hatása van a Szentírásnak a te országodban, városodban élő emberekre. Kérd meg csoportod tagjait, hogy osszanak meg egy-egy tapasztalatot, melynek során megélték Isten Igéjének átformáló erejét. Tedd fel az alábbi kérdéseket:

1. Miként nyújtanak reményt a jövőre nézve a Szentírás jövendölései, az utolsó napok eseményeinek kontextusában is? Hogyan biztosítanak ezek a próféciák arról, hogy Isten beváltja ígéreteit, és van hatalma véghezvinni az Ő tervét?

2. Mondj el egy tapasztalatot (a sajátodat vagy a másét), amely arról tesz bizonyosságot, hogy mekkora hatalma van Isten Igéjének az ember életének megváltoztatásában! Hogyan következtek be ezek a változások, és hogyan lehettek mások is tanúi a Szentlélek cselekvésének?

3. Hogyan lehetsz szüntelenül bizonyágtevője Isten életeteket átalakító erejének a családod körében, lakónegyedben, városodban? Melyek a hatékony bizonyágtéves módszerei, amelyek eredménye az emberek felkészítése Jézus második eljövetelére? Ne feledjétek, hogy az Úr eszközei vagyunk, és amit szavainkkal és tetteinkkel közvetítünk, visszatükröződik abban, ahogy mások – bizonyágtévésünk eredményeként – megértik Istent.

A Biblia eredete és jellege

*E heti tanulmányunk: 5Mózes 18:18; János 1:14;
2Timótheus 3:16-17; Zsidók 11:3, 6; 2Péter 1:19-21*

Szombat délután

Alapige: „Ezért mi is szüntelenül hálát adunk Istennek, hogy amikor hallgattatok Isten általunk hirdetett igéjét, nem emberi beszédként fogadtátok be, hanem Isten beszédeként, aminthogy valóban az, és annak ereje munkálkodik is bennetek, akik hisztek.” (1Thessz 2:13, RÚF)

Ahogy látjuk és értjük a Szentírás eredetének és jellegének a kérdését, az nagyban meghatározza, milyen szerepet tölthet be a Biblia az életünkben, de szélesebb körben, a gyülekezet és az egyház életében is. Az Ige értelmezését jelentős mértékben alakította és befolyásolta a kinyilatkoztatás és az ihletés folyamatának a megértése. Ha helyesen akarjuk érteni a Szentírást, először is engednünk kell, hogy az határozza meg tanulmányozásának alapvető paramétereit. A matematika nem vizsgálható a biológia vagy a szociológia terén alkalmazott mérési módszerekkel. Nem tanulmányozhatjuk a fizikát ugyanolyan eszközökkel, mint a történelmet. A Biblia lelki igazságait sem kutathatjuk ki és érthetjük meg jól ateista módszerekkel, amelyek úgy közelítenek hozzá, mintha Isten nem létezne. A Szentírást értelmezve komolyan kell vennünk az Ige isteni-emberi dimenzióját. Tehát a helyes megértés érdekében hittel közelítsünk a Bibliához és ne szkeptikus módszerekkel, kételkedve!

Ezen a héten áttekintjük a Biblia eredetének és jellegének néhány alapvető kérdését, amelyeknek hatnia kell arra, ahogyan értelmezzük és értjük az Igét.

1. Olvassuk el 2Pt 1:19-21 szakaszát! Mi volt Péter meggyőződése a Biblia prófétai üzenetének eredetével kapcsolatban?

A Biblia semmilyen más könyvhöz nem hasonlítható. Péter apostol szerint a prófétákat a Szentlélek ihlette, tehát az üzenetük tartalma Istentől származik, nem ők találták ki. „...*nem kitalált mesék*” (2Pt 1:16, RÚF), mert a Biblia profetikus üzenete isteni eredetű, ennek következtében pedig igaz és megbízható. „*A Szentlélektől indítatva szóltak az Istentől küldött emberek*” (2Pt 1:21, RÚF). Isten munkálkodott a kinyilatkoztatás folyamatában, amely során ismertté tette akaratát a kiválasztott emberi eszközök előtt.

A Szentírás kikerülhetetlen ténye, hogy Isten közvetlen, szóbeli kapcsolatot tart egyes emberekkel. Ennek köszönhető a Biblia különleges, isteni tekintélye, tehát a Szentírás értelmezésekor figyelembe kell vennünk az isteni elemet. Szent Istenünk a szerzője, ezért a bibliai könyveket joggal nevezzük úgy, hogy „*szent iratok*” (Róm 1:2, RÚF; 2Tim 3:15).

Gyakorlati célzattal adta az Írást az Úr. Hasznosak „*a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített*” (2Tim 3:16-17).

Emellett szükségünk van a Szentlélek segítségére, hogy életünkre alkalmazhassuk mindazt, amit Isten kijelentett a Bibliában. Péter apostol szerint az isteni eredetű kinyilatkoztatott Igét nem értelmezhetjük csupán az egyéni véleményünk alapján, szükségünk van Isten Igéjére és a Szentlélekre, hogy helyesen értsük a jelentését.

A Szentírás azt is kimondja, hogy „*semmit sem cselekszik az én Uram, az Úr, míg meg nem jelenti titkát az ő szolgálóinak, a prófétáknak*” (Ám 3:7). A kijelentésre vonatkozó bibliai kifejezések (különböző formában) azt érzékeltetik, hogy ami korábban rejtett volt, azt kijelentették, leleplezték, így ismertté és nyilvánvalóvá vált. Emberként szükségünk van a kinyilatkoztatásra, mert bűnösök lévén, Istentől elválasztanak a bűneink. Emiatt rá vagyunk utalva Istenre, hogy megtudhassuk akaratát.

Úgy sem mindig könnyű engedelmeskedni a Bibliának, ha hiszünk isteni eredetében, de mi lenne, ha elbizonytalanodnánk ebben, sőt megkérdőjeleznénk ezt?

Isten a nyelv kommunikációs csatornáján jelenti ki akaratát az embernek, ezért az isteni kinyilatkoztatást le lehet írni. Amint láttuk, a Biblia úgy jött létre, hogy Isten a Szentlélek munkája által bemutatta az igazságot, és Ő emberi eszközök útján közvetítette, oltalmazta az üzenetét. Ezért joggal számíthatunk is arra az alapvető egységre, ami a Szentírás egészében tapasztalható *Mózes első könyvétől A jelenések könyvéig* (vö. pl. 1Móz 3:14-15; Jel 12:17).

2. Olvassuk el 5Móz 18:18, 2Tim 3:16 és 2Pt 1:21 verseit! Mit állítanak ezek az igék a Szentírás ihletettségéről?

A teljes Szentírás Istentől ihletett, még ha különböző részeinek az olvasása nem is egyformán lelkesítő, vagy talán nem feltétlenül alkalmazható a mai korban (például a zsidó ünnepekről szóló részek ihletettek, még ha ma nem is kell megtartanunk ezeket). Ugyanakkor tanulnunk kell a Szentírás egészéből, még azokból a részekből is, amelyeket nem könnyű olvasni, vagy most nem kifejezetten alkalmazhatók a számunkra.

Ugyancsak fontos megjegyezni, hogy a Biblia nem minden része közvetlen vagy természetfeletti kinyilatkoztatásból ered. Egyes esetekben Isten olyan bibliai írókat használt, akik gondosan utánajártak dolgoknak vagy már meglévő dokumentumok segítségével közvetítették az üzenetet (lásd Józs 10:13; Lk 1:1-3).

Ezzel együtt a teljes Szentírás ihletett (2Tim 3:16). Ezért jelenti ki Pál, hogy „*mert amit korábban megírtak, a mi tanításunkra írták meg, hogy az Írásokból türelmet és vigasztalást merítve reménykedjünk*” (Róm 15:4, RÚF).

„A Bibliát, amely Istent nevezi meg szerzőjének, emberi kezek írták. Különböző könyveinek sokféle stílusában számos író számtalan jellemvonása tükröződik. A kinyilatkoztatott igazságok sora »Istentől ihletett« (2Tim 3:16), de emberi nyelven szólal meg” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 9. o.).

Ma bizonyos teológusok tagadják a Biblia különböző részeinek isteni eredetét, annyira, hogy elvetik számos alapvető tanítását – a teremtést, a kivonulást, a feltámadást. Miért nem szabad a legkevesbé sem kinyitni ezt az ajtót? Végére is, vajon mi ítélkezhetnénk Isten Szava felett?

- 3. „Azután ezt mondta az Úr Mózesnek: Írd le ezeket az igéket, mert ezeknek az igéknek alapján kötöttem szövetséget veled és Izráellel” (2Móz 34:27, RÚF)!
Miért akarta Isten, hogy Mózes ezt leírja? Miért nem volt elég csak szóban elmondani a népek az üzenetet? Mi az írott Ige legnyilvánvalóbb előnye?**
-
-

Isten, aki szól, aki megalkotta az emberi nyelvet, engedi, hogy a kiválasztott emberi eszközök szavahihető és megbízható módon közvetítsék az általa kinyilatkoztatott igazságot és az ihletett gondolatokat. Isten tehát már eleve megparancsolta a bibliai íróknak, hogy írott formában közvetítsék utasításait és kinyilatkoztatásait.

4. Mit tanítanak az alábbi igehelyek az írott kinyilatkoztatásról?

2Móz 17:14; 24:4 _____

Józs 24:26 _____

Jer 30:2 _____

Jel 1:11, 19; 21:5; 22:18-19 _____

Miért hagyta meg Isten, hogy leírják a kijelentéseit és az ihletett üzeneteit? A nyilvánvaló válasz: hogy ne felejtjük el könnyen. A Biblia írott szavai állandó viszonyítási alapul szolgálnak, Istenhez és akaratához irányítanak. Egy írásos dokumentumot általában jobban meg lehet őrizni, és sokkal megbízhatóbb, mint a szóbeli üzenetek, amelyeket újra és újra el kell mondani, ismételni. Az Írott Ige folyamatosan másolható, sokkal több ember számára válhat elérhetővé, mintha csak szóban hangzana el. Egy adott időben és helyen csupán korlátozott számú emberhez tudunk beszélni, de amit leírtak, azt bárki olvashatja, különböző helyeken, kontinenseken, sőt még a későbbi generációk áldására is szolgálhat. Aki nem tud olvasni, annak mások olvashatják fel az írást.

5. Olvassuk el Jn 1:14, 2:22, 8:31-32 és 17:17 verseit! Milyen párhuzamokat fedezünk fel Jézus, a testté lett Ige és a Szentírás, Isten írott Igéje között?

Van párhuzam Isten testté lett Igéje (azaz Jézus Krisztus) és Isten írott Igéje (azaz a Szentírás) között. Jézus természetfölötti módon fogant a Szentlélek által, de asszonytól született, és a Szentírás is természetfölötti eredetű, mégis emberi eszközök révén jött létre. Jézus Krisztus térben és időben vált emberré. Meghatározott korban élt, egy bizonyos helyen. Ettől mégsem lett semmissé istensége, mint ahogy a történelemben sem szorult bele. Az egész világon, minden időben, minden ember számára Ő az egyetlen Megváltó (lásd ApCsel 4:12). Hasonlóképpen Isten az írott Igét, a Bibliát is egy bizonyos időben adta, az akkori kultúra keretei között. Ám miként Jézus Krisztus, úgy a Biblia sem időfüggő, azaz nem egy meghatározott időkeretre vagy helyre korlátozott, hanem az egész világon, minden ember számára időszerű és kötelező érvényű marad. Amikor Isten kijelentette Önmagát, leereszkedett az emberek szintjére. Jézus emberi természete magán hordozta az emberiség gyengeségének minden jelét és a mintegy négyezer évnyi hanyatlás folyamatának következményeit. Benne viszont nem volt bűn. Hasonlóképpen a Szentírás nyelve is emberi nyelv, nem egyfajta „tökéletes szuperemberi” nyelv, amit senki nem beszél, senki nem érthet meg. Noha minden nyelvnek vannak korlátai, az emberiség Teremtője, aki az emberi nyelveket is megalkotta, tökéletesen képes megbízhatóan, félreérthetetlenül közvetíteni az akaratát az embereknek. Természetesen minden összehasonlításnak megvannak a korlátai. Jézus Krisztus és a Szentírás nem azonos egymással. A Biblia nem Isten megtestesítése. Isten nem egy könyv, Jézus Krisztusban lett emberré. Azért szeretjük a Bibliát, mert a lapjain bemutatott Megváltót imádjuk. A Biblia egyedi és elválaszthatatlan isteni-emberi egység. Ellen G. White világosan írja: „A Biblia emberi nyelven kifejezett, de Istentől származó igazságai az isteni és az emberi egybefonódását tükrözik. Ugyanilyen összefonódásról tanúskodik Krisztus természete is, aki Isten Fia és ember Fia is volt. A Bibliára is érvényes az, ami Krisztusra, hogy »az Ige testté lett, és lakozék miközöttünk« (Jn 1:14)” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 9. o.).

Miért elengedhetetlen, hogy a Szentírás legyen a hitünk alapja? Hol lennénk ma nélküle?

6. Olvassuk el Zsid 11:3, 6 verseit! Miért elengedhetetlen a hit Isten és az Ige megértéséhez? Miért nem lehet hit nélkül Istennek tetszeni?

Az igazi tanuláshoz mindig kell hit. A kisgyermek úgy képes megtanulni új dolgokat, hogy önkéntelenül bízik a szüleiben. A bizalmi kapcsolat kalauzolja az élet és a szeretet alapvető dolgainak a megismerése közben. A tudás és a megértés tehát a szeretet és a bizalom kapcsolatában fejlődik.

Hasonlóképpen egy jó zenész akkor játszik szépen egy darabot, ha nem csak a technikai adottságait fejleszti, amelyekkel jobban tudja megszólaltatni a hangszerét, hanem megszereti a zeneszámokat, kedveli a zeneszerzőt és szívesen gyakorol a hangszerén. A Bibliát pedig nem érthetjük meg igazán, ha kételkedve, kételyekkel közelítünk hozzá, csak akkor, ha szeretettel és hittel nyitjuk ki. Pál apostol írja: „*Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni*” (Zsid 11:6). Elengedhetetlen, hogy hittel forduljunk a Bibliához, elismerjük természetfölötti eredetét, ne csupán emberi könyvet lássunk benne!

Világosan olvasható a Hetednap Adventista Egyház első alapvető hitelvében, hogy a Szentírás természetfölötti eredetű: „A Szentírás – az Ó- és Újtestamentum – Isten írott szava. Ő ihlette szent embereit, akik elmondták és leírták azt, amire a Szentlélek indította őket. Isten mindent közölt az emberrel Igéjében, ami a megváltáshoz szükséges. A Szentírás Isten akaratának tévedhetetlen kinyilatkoztatása. Ez a jellem mértékadója, a tapasztalatok próbája, a hitelvek mérvadó kinyilatkoztatása és Isten történelmi cselekedeteinek megbízható forrása” (A hetedik napot ünneplő adventisták hitelvei. Budapest, 1997, Advent Kiadó, 13. o.). Lásd még Zsolt 119:105; Péld 30:5-6; Ézs 8:20; Jn 17:17; 1Thessz 2:13; 2Tim 3:16-17; Zsid 4:12; 2Pt 1:20-21!

Mit veszít, aki nem hittel közeledik a Szentíráshoz, amikor próbálja megérteni? Miért nem vak ez a hit? Mely érvek szólnak az ilyen hit mellett? Miért van szükségünk a hitre a Biblia igazságainak kutatása közben is?

Bármennyire fontos is a Biblia, önmagában nem lenne valós lelki értéke számunkra, ha nem tapasztalnánk, hogyan hat a Szentlélek a szívünkre és a gondolatainkra, miközben olvassuk és tanulmányozzuk.

„Igéje által Isten az emberekre bízta azt az ismeretet, amely szükséges az üdvösséghez. A Szentírást Isten akaratának hiteles, tévedhetetlen kinyilatkoztatásaként kell elfogadnunk. A Szentírás a jellem mércéje, a tanításaink zsinórmértéke és tapasztalataink próbaköve. »A teljes írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített« (2Tim 3:16-17).

Az a tény azonban, hogy Isten az Ige által kinyilatkoztatta akaratát az embereknek, nem teszi szükségtelessé Szentlelkének állandó jelenlétét és eligazítását. Ellenkezőleg! Megváltónk azért ígérte meg a Lelket, hogy szolgálainak feltárja az Igét; hogy a Lélek megvilágítsa és gyakorlativá tegye az Ige tanításait. Mivel Isten Lelke ihlette a Bibliát, a Lélek tanítása soha nem állhat ellentétben az Ige tanításával” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 10. o.).

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 55–61;

Evangelizálás, „Nyomatott prédikációk és irodalom” c. alfejezet

1. Kik azok, akikről a zsoltáros azt állítja, hogy „életük felét sem élük meg”?

2. Hová szeretne volna a zsoltáros, hogy Isten a könnyeit összegyűjtse?

3. A zsoltáríró megállapítása szerint mit ér az emberi segítség?

4. Ki volt a zsoltáros menedéke?

5. Miért oly fontos a nyomatott evangéliumi irodalom?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: Cselekedetek 1:16; Róma 15:4; 1Korinthus 2:9–10; 1Thessalonika 2:13; 2Timótheus 3:16; 2Péter 1:19–21.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

A mód, ahogyan a Szentírás eredetét és természetét értelmezzük, nagymértékben befolyásolja azt, amiképpen a Bibliát olvassuk. Ha emberi alkotás lenne, melyet ugyanúgy írtak, mint a többi könyvet bukott, bűnös szerzői, akkor nem bízhatnánk benne. Ha így lenne, minden bizonnyal nem bírna isteni tekintéllyel. Hogy tisztességesek legyünk a Bibliával szemben, meg kell engednünk a Biblia íróinak, hogy határozzák meg saját magukat írói minőségükben, és magyarázzák meg, hogyan látják saját írásaikat, s ily módon megengedjük, hogy maga a Szentírás határozza meg, hogyan kell viszonyulnunk hozzá. A Biblia írói kijelentik, hogy üzenetük nem emberi találmány, hanem isteni kinyilatkoztatás, melynek tartalmát maga Isten ihlette.

Az, ahogyan a kinyilatkoztatás és az ihletés folyamatát értelmezzük, meghatározó mindarra nézve, ahogyan Isten Igéjéhez viszonyulunk. Mivel Isten az emberi nyelvezetet használja fel üzenetének közvetítésére, kinyilatkoztatása emberi nyelven megfogalmazható, leírható. A Szentlélek képessé tette a Biblia íróit arra, hogy emberi szavak által hűségesen és bizalomra méltó módon közvetítsék mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott nekik. Ez a mennyei eredetű ihletés isteni tekintéllyel ruházta fel a Bibliát, és biztosítja szerkezeti és tartalmi egységét a Teremtés könyvétől egészen a Jelenések könyvéig. Habár emberek írták, a Biblia Isten írott Szava. Ebben az isteni-emberi dimenzióban párhuzam vonható Jézus Krisztus, Isten testet öltött Igéje és Isten írott Szava, a Biblia között. Ezt a valóságot csakis hit által érthetjük és tapasztalhatjuk meg.

II. MAGYARÁZAT

Képzeld magad elé egy számos szerző által, több száz éven keresztül írt könyvet. Képzeld el, hogy ezek a különböző szerzők emlékeik alapján írnak Istenről és vallásos tapasztalatokról. Különböző perspektívái – személyes véleményükön túl – bizonyos tekintélyt kölcsönöznek írásaiknak. Mindössze emberi tekintéllyel rendelkeznek, ha egyáltalán rendelkeznek is ilyesmivel. A Biblia azonban nem ilyen könyv, hiszen értelmi szerzője maga Isten. A Szentlélek által kommunikál a Biblia íróival, és közvetíti azt a tartalmat, amelyet fontosnak tart arra, hogy megismerjük. A Biblia Istene beszélő Isten. Beszédképessége és beszédértése révén teremtette meg az embert. A nyelvet arra használja, hogy kommunikáljon az emberrel. Isten üzenetei nem mesterseges, mennyei nyelven szólnak meg, amit kizárólag csak az Istenség és az

angyalok közössége ért, hanem a Biblia íróinak nyelvén. Továbbá ezeknek az üzeneteknek gyakorlati rendeltetésük van, céljuk az, hogy „tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített” (2Timótheus 3:17). Ezért is nevezik, joggal, a Biblia összesített könyveit Szentírásnak (Róma 1:2; 2Timótheus 3:15).

A Szentírás tekintélye Isten tekintélyének rövid átirata, kifejezése, mely a Könyvben és a Könyv által jut kifejezésre. Ahhoz, hogy a Biblia betöltse kezdetektől fogva meghatározott szerepét minden ember életében, de az egyház életében is, komolyan kell vennünk isteni eredetű kéréseit. A teljes Szentírásnak engedelmeskednünk kell.

Ha a Biblia bizonyos részeit kizárjuk, mert nem mennyei ihletésű írásoknak tartjuk, és ezeket emberi eredetűeknek minősítjük, akkor a Szentírásnak csupán részleges tekintélye lenne. De ahelyett, hogy a Biblia fölé helyeznénk magunkat, és ítélkeznénk felette, el kellene ismernünk isteni tekintélyét, és megengednünk, hogy a Szentírás ítélkezzen felettünk.

1Thessalonika 2:13 verséből megtudjuk, hogyan viszonyultak a thessalonikabeliek Isten Igéjéhez. Olvasd el a bibliaverset, és elmélkedj a thessalonikabeliek magatartásán. Példájukat követve, hogyan kellene befogadnunk az Igét, amikor olvassuk vagy halljuk?

Isten legnagyobb és legerőteljesebb kinyilatkoztatása a Fiú, Jézus Krisztus testet öltése. Emellett a leghatékonyabb és leggyakrabban használt isteni kinyilatkoztatás az isteni beszéd. A Bibliában ismételten történik utalás a beszéző Istenre. Szavát eljuttatja szóvivőikhez, a prófétákhoz. Sok helyen találkozunk a Szentírás szövegében ilyen és ehhez hasonló kifejezésekkel: „az Úr szava”, „így szól az Úr”. Isten szóbeli megnyilatkozása Isten Szava, mely végül írott formát ölt. Isten Szavának lejegyzése szintén Isten kezdeményezésének az eredménye.

Mi a célja Isten írott kinyilatkoztatásának, amely állandó viszonyítási pont az Ő népe számára? Segít Isten népének állandó jelleggel meghallania a módosíthatatlan Igét, és teljesítenie a benne foglaltakat (5Mózes 30:9–10). Az írott dokumentum jobban megőrizhető és megbízhatóbb a szóbeli üzenetnél, több bizonyosságot hordoz magában. A szóbeli üzenettel ellentétben másolható, sokszorosítható, s így több helyen, több ember számára elérhető. Ugyanakkor hosszú ideig rendelkezésre áll, későbbi nemzedékek olvasói számára is.

Habár igaz, hogy Isten ihlette a Biblia íróinak gondolatait, semmit sem tudhatnánk ezekről a gondolatokról, ha szavak – azaz emberi nyelvezet – által nem kommunikálták volna számunkra. Egyedül szavak által ismerhetjük, érthetjük meg ezeket a gondolatokat, következésképpen az ihletés folyamata magába foglalja mind a gondolatokat, mind e gondolatok végső eredmé-

nyét: a Szentírás írott szavait. „Ha az ihletést a Szentírás íróinak vagy magának a Szentírásnak kellene tulajdonítanunk, értelmetlen dilemmával állnánk szemben. Egyértelmű, hogy ihletésben részesültek azok az emberek, akik ezeket a gondolatokat leírták. A Szentlélek ihlette az embereket a beszédre vagy az írásra, következésképpen, amit mondtak vagy írtak, Isten ihletett szava volt.” (Peter M. van Bemmelen, *Revelation and Inspiration*. Raul Dederen, *Handbook of Seventh Day Adventist Theology*. 39. o.) Ezért írta Pál apostol: „A teljes Írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre” (2Timótheus 3:16).

Isten testet öltött Szava (Jézus Krisztus) és Isten írott Szava (a Biblia) között érdekes párhuzam húzódik. Ahogy Jézus nemzése is természetfeletti módon, a Szentlélek által történt, de mégis asszony által jött a világra, ugyanúgy a Szentlélek a Biblia legfelsőbb szerzője, még hogyha emberek is jegyezték le a szavait.

Jézus Krisztus testet öltött az idő és a tér egy jól meghatározott pontján, amit a prófécia előre megjövendölt (Betlehemben született meg, nem New Yorkban, Tokióban vagy Nairoiban; és a Jordánban keresztelkedett meg, nem a Mississippiben, a Nílusban vagy a Gangeszben). Ezek a földrajzi részletek azonban nem semlegesítették isteni mivoltát, és egyetemes jelentőségét sem korlátozták egy bizonyos történelmi időszakra. Ő az egyedüli Megváltó *minden* ember számára, *mindenütt* a világon, *minden* korban. Hasonlóképpen a Biblia könyvei is egy bizonyos időben és kultúrában íródtak, de akár csak a Jézus esetében, ez a közvetítési mód nem korlátozza a Biblia jelentőségét és üzenetét egy bizonyos időre. A Biblia Isten Szava *minden* ember számára, a világ *minden* részén, egészen az idők végezetéig.

Krisztus emberré lett, és valós emberként élt, emberi korlátok között, mégsem vétkezett. A Biblia nyelve is emberi, annak minden korlátjaival, nem pedig valami tökéletes, angyali nyelv. Ennek ellenére a Biblia méltó a bizonyságot, nem vezet félre bennünket.

Amikor a Földön élt, Jézus azt akarta, hogy Annak fogadják el Őt az emberek, aki valójában: Isten Fiának. Hasonlóképpen, Isten nem szeretné, ha a Bibliát közönséges könyvként olvasnánk. Azt akarja, hogy a Bibliát annak fogadjuk el, ami valójában: Isten írott Szavának. A Bibliának olyan bennerejlő tekintélye van, mely minden emberi bölcsességet meghalad. E tulajdonsága folytán a Biblia Isten egyetlen mércéje minden vallásos tanítás és lelki tapasztalat tekintetében.

Természetesen az Úr Jézus Krisztus és a Biblia közé nem tehetünk egyenlőségeket. A kettő között jelentős különbségek vannak. Isten nem vált könyvvé. Mi nem egy könyvet imádunk, hanem az Üdvözítőt, Akit a Biblia hirdet. Igaz

viszont, hogy a Biblia nélkül nem sokat tudnánk Jézusról, és Jézus nélkül a Biblia sem rendelkezne legfontosabb üzenetével. A Szentírás nélkül nem tudnánk, hogy Jézus a megígért Messiás, nem tudnánk Őt elfogadni Üdvözítőnként. Mind elveszettek lennénk. Ezért a Biblia alapvető és nélkülözhetetlen a hitünk szempontjából.

De a Szentírás nemcsak a hitünk szempontjából lényeges könyv. Isteni eredete miatt is helyesen, hittel kell viszonyulnunk hozzá. A Zsidókhoz írt levél 11:6 versében olvassuk: „Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni.” Az életet megváltoztató Biblia üzenetét nem elemző megközelítés útján értjük meg, hanem hit és szeretetteljes engedelmesség által.

III. ALKALMAZÁS

Tudván, hogy a Biblia isteni tekintéllyel bír, tisztelettel és szeretettel vesszük a kezünkbe. Sosem beszélünk meggondolatlanul azokról a dolgokról, amiket szeretünk. Annak, ahogyan a Szentírásról beszélünk, Isten Szava iránti mélységes értékelésünkről kellene bizonytságot tennie. Ez az értékelés nemcsak abban nyilvánul meg, ahogyan a Bibliával bánunk, vagy ahogy a kezünkbe vesszük, hanem abban is, és ez a legfontosabb, hogy miként követjük a tanításait a gyakorlati életben. Életünk elégedett, hűséges voltunkat tükrözi. Isten írott Szava iránti hűségünk nem a Könyv iránti nagybecsülésünket jelenti, inkább az iránt az Isten iránti szeretetünket fejezi ki, Akiről ez a Könyv bizonytságot tesz. „Mert az az Isten szeretete, hogy megtartjuk az Ő parancsolatait; az Ő parancsolatai pedig nem nehezek” (1János 5:3). A Biblia az élő Istent mutatja be számunkra, és segít Jézushoz hasonlóvá válnunk.

Hogyan fejezhetjük ki a Biblia iránti hűségünket, hálánkat, hogy rendelkezünk a Könyvek Könyvével? Mitől más a Szentírás tekintélye a többi könyv tekintélyéhez képest? Személyes tapasztalataid és érzéseid miatt kísértett-e valaha a gondolat, hogy ne kövesd a Biblia tanításait? Hogyan alakíthatysz ki bizalmi viszonyt közted és a Biblia között?

Hűséges lenni a Szentíráshoz és hűséges lenni a Bibliáról alkotott kedvelt gondolatokhoz, nem egy és ugyanaz. Ez utóbbi esetben csupán saját magunk iránt lennénk hűségesek. A Szentírás iránti hűség megköveteli elménk és szívünk nyitottságát, hogy ily módon lehetővé tegyük a Biblia számára, hogy alakítsa, átformálja gondolatainkat és cselekedeteinket.

3. TANULMÁNY
április 11–17.

Jézus és az apostolok nézete a Bibliáról

*E heti tanulmányunk: Máté 4:1-11; 22:37-40; Lukács 4:25-27;
24:13-35, 44-45; Apostolok cselekedetei 4:24-26*

Szombat délután

Alapige: „Ő így válaszolt: Meg van írva: »Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.«” (Mt 4:4, RÚF)

A modern korban sajnálatos módon nagymértékben újraértelmezték a Bibliát, annak a filozófiának a lencséin keresztül, amely megkérdőjelezi mind az ihletettségét, mind pedig a tekintélyét. Sokan gyakorlatilag olyan, viszonylag primitív kultúrában élt emberek elképzeléseinek tekintik, akik nem érthették úgy a világot, mint mi. Ugyanakkor vagy alábecsülik, vagy pedig eltávolítják a képből a természetfölötti elemet, és így a Bibliát olyan dokumentumnak nyilvánítják, ami nem Isten meglátása az emberről, inkább az ember elképzelése Istenről. Ennek következtében a darwini gondolkodás és a modern filozófia korában sokan többnyire idejétmúlnak tartják a Bibliát.

Mi azonban teljes mértékben elutasítjuk ezt az álláspontot. Miközben azt tanulmányozzuk, hogyan értette Jézus az Ószövetséget – a kor Bibliáját –, és hogyan értették az apostolok, az Újszövetségben ihletett példát látunk az egész Szentíráshoz való viszonyulásra. Hogyan tekintettek ők az Igében bemutatott emberekre, helyekre és eseményekre? Milyen volt az alapállásuk, és ebből következően milyen értelmezési módszerekkel éltek? Kövessük az ő példájukat és ne az ihletést nélkülöző emberi tévhiteteket, amelyeknek a feltételezései csak az Isten Igéjével szembeni szkepticizmushoz és kételyekhez vezetnek!

Április 18. – A vallásszabadság napja (adománygyűjtés)

Jézus Keresztelő János általi keresztsége jelölte megváltói tevékenységének kezdetét. Ezután a Lélek a júdeai pusztába vezette, ahol Sátán megkísértette, akkor, amikor emberileg a leggyengébb állapotban volt.

1. Olvassuk el Mt 4:1-11 szakaszát! Hogyan védekezett Sátán kísértései ellen Jézus a pusztában? Mit tanulhatunk a Bibliáról ennek a beszámolónak az alapján?

Jézus így válaszolt, amikor Sátán az étvágyán keresztül kísértette meg: „*Meg van írva: »Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik«*” (Mt 4:4, RÚF). Visszautalt az élő Igére, a legfőbb isteni kútforrásra. Ezzel megerősítette a Szentírás tekintélyét. Amikor Sátán a földi birodalmakra és azok dicsőségére mutatva kísértette, Jézus ezt felelte: „*Meg van írva: »Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj«*” (Mt 4:10, RÚF; Lk 4:8)! Krisztus arra emlékeztet, hogy az igazi imádat nem másra, csakis Istenre irányul, és az Igének való engedelmesség jellemzi. Végül pedig az öndicsőítés és az önzés kísértésére ezzel válaszolt: „*Viszont meg van írva: »Ne kísérsd az Urat, a te Istenedet«*” (Mt 4:7, RÚF; Lk 4:12)!

Mindhárom kísértésre Jézus azzal felelt, hogy „*meg van írva*”. Ez is mutatja, hogy amikor Sátán támadásaival és csalásával találta szemben magát, nem máshoz, hanem egyenesen Isten Igéjéhez fordult. Hatalmas tanulság ez mindannyiunk számára: a Biblia és csakis a Biblia a hitünk zsinórmértéke, alapja!

Igen, a Biblia, egyedül a Biblia volt az, amivel Jézus védte magát az ellenség támadásaival szemben. Noha Isten, mégis kizárólag Isten Igéje előtt hajolt meg, amikor Sátán ellen védekezett.

Nem a véleményét hangoztatta, nem bonyolult, tekervényes érveléssel állt elő, nem ellenségesen szólt, hanem egyszerűen, ugyanakkor mélyrehatóan idézte a Szentírás szavait. Krisztus a legfőbb tekintélynek és a leghatalmasabb erőnek tekintette az Írást. Szolgálatában így biztos alapról indult, és a továbbiakban is a Biblia megbízhatóságára épített.

Hogyan tanulhatjuk meg éppen ennyire rábízni magunkat Isten Igéjére, meghajolva a tekintélye előtt?

2. Olvassuk el Mt 5:17-20, 22:29 és 23:2-3 verseit! Mit mond Jézus ezeknek az igéknek az összefüggésében?

Jézus az Isten Igéje és a törvény iránti engedelmségre tanította a tanítványait. A kétely leghalványabb árnyéka sem jelent meg benne soha a Szentírás tekintélyével vagy időszerűségével kapcsolatban. Épp ellenkezőleg, folyamatosan isteni tekintély forrásaként hivatkozott rá! „*Tévelyegtek, mivel nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát*” (Mt 22:29, RÚF) – mondta a szadduceusoknak. Azt tanította, hogy a Bibliának és tanításainak pusztán elméleti ismerete nem elég az igazság, és ami még fontosabb, az Úr megismeréséhez, aki maga az igazság.

3. Mt 22:37-40 versei szerint Jézus hogyan tekintett Mózes törvényére?

Az írástudóhoz szólva Jézus összefoglalta a Tízparancsolatot, amit Isten közel ezerötven évvel korábban adott Mózesnek. Figyeljük meg, hogyan viszonyul az ószövetségi törvényhez: a legmagasabb szintre emeli! Sok keresztény mégis helytelenül arra következtetett, hogy Krisztus itt új parancsolatot adott, ami miatt az ószövetségi törvény helyét átveszi az újszövetségi evangélium. Azonban az igazság az, hogy amit Jézus tanít, az az Ószövetség törvényén alapszik. Krisztus még teljesebben mutatta be és jelentette ki a törvényt, amikor kimondta, hogy „*e két parancsolattól*” (összefoglalta a Tízparancsolatot: az első négy az embernek az Istennel való viszonyára, a többi hat pedig az emberi kapcsolatokra összpontosít) „*függ az egész törvény és a próféták*” (Mt 22:40). A teljes Ószövetséget felemelte, ugyanis „*az egész törvény és a próféták*” kifejezés egy rövidebb utalás a törvényre, a prófétákra és az írásokra, az Ószövetség három részére.

„A Szentírást kétségbevonhatatlan tekintélynek vallotta. Nekünk is ezt kell tennünk. A Bibliát a végtelen Isten beszédeként, minden vitás kérdés megoldójaként, hitünk alapjaként kell kezelnünk” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 2010, Advent Kiadó, 21. o.).

Milyen tekintélyforrások (család, filozófia, kultúra) vonhatnak el attól, hogy valóban alávessük magunkat Isten Igéjének?

4. Olvassuk el Lk 24:13-35, 44-45 verseit! Jézus hogyan tanította a Szentírásból az evangélium üzenetét?

Krisztus halála után a követői összezavarodtak és kételkedni kezdtek. Hogyan történhetett ez? Mit jelentett ez? *Lukács evangéliumának* ebben a fejezetében Jézus kétszer jelent meg a tanítványoknak, először kettőnek az Emmaus felé vezető úton, majd később a többieknek is. Két külön alkalommal is elmagyarázta, hogy miként teljesedett be minden az ószövetségi prófécia alapján: „És Mózesről meg valamennyi prófétáról kezdve elmagyarázta nekik mindazt, ami az Írásokban róla szólt” (Lk 24:27, RÚF).

Lk 24:44-45 versében ismét ezt olvassuk: „Majd így szólt hozzájuk: Ezt mondtam nektek, amikor még veletek voltam: be kell teljesednie mindannak, ami meg van írva rólam Mózes törvényében, a prófétáknál és a zsoltárokból. Akkor megnyitotta értelmüket, hogy értsék az Írásokat” (RÚF).

Figyeljük meg a Lk 24:27 versében szereplő „*valamennyi próféta*” (RÚF) kifejezést, amit újra kiemel a második idézetben: „*Mózes törvényében, a prófétáknál és a zsoltárokból*”! Ez is világosan mutatja: Jézus, a testté lett Ige (Jn 1:1-3, 14) a Szentírás tekintélyére hagyatkozva magyarázta, hogy az eseményeket már több száz évvel korábban megjövendölték. A Szentírás teljességére utalt, ezzel példát mutatott a tanítványoknak és így tanította őket. Amint majd tovább haladva hirdetik az evangélium üzenetét, nekik is a Szentírás egészéből kell meríteniük, tanítva és erősítve az új megtérőket a világ minden táján. Figyeljük meg, Mt 28:18-20 (RÚF) verseiben Jézus azt mondja a tanítványainak (ma pedig nekünk), hogy „*Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön*”. Ez a hatalom azonban továbbra is az Atyából és a Szentháromság egészéből ered, hiszen utána így folytatja: „*Menjetek el tehát, tegyetek tanítványnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében*”. Majd egy kulcsfontosságú szakasz következik: „*tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek*”. Mire tanít és mit parancsol itt Jézus? Tanításait a Szentírás egészére alapozta. Az Ige prófétai tekintélye alapján jött el, és a Szentírás próféciait beteljesítve vetette alá magát az Atyának.

Jézus elfogadta a teljes Szentírást, tehát nekünk is ezt kell tennünk. Hogyan tanulhatjuk meg elfogadni az egész Szentírás tekintélyét, még ha ma nem is minden alkalmazandó kötelezően az életünkben? Beszéljessünk erről szombaton a csoportban!

Jézus azt tanította, hogy a Biblia Isten Szava, abban az értelemben, hogy ami benne áll, azonos azzal, amit Isten mond. Istentől ered, ennél fogva az élet minden területén a legnagyobb tekintéllyel bír. A történelem során Isten azon munkálkodott, hogy a Biblia által kinyilatkoztassa akarátát az emberiségnek.

Például Mt 19:4-5 verseiben Jézus utal egy mózesi idézetre, amit így foglал össze: „A Teremtő kezdettől fogva férfivá és nővé teremtette őket... És ezt mondta Isten: »Ezért hagyja el a férfi apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy testté«” (RÚF). Ahelyett, hogy „a Szentírás mondta”, úgy fogalmazott, hogy a Teremtő, vagyis Isten mondta. Tehát a Teremtőnek tulajdonította Mózes első könyve kijelentését, amit Mózes írt le.

5. Olvassuk el a következő igeszakaszokat! Hogyan viszonyult Jézus a Biblia történelmi személyeihez és eseményeihez?

Mt 12:3-4 _____

Mt 24:38 _____

Mk 10: 6-8 _____

Lk 4:25-27 _____

Lk 11:51 _____

Jézus következetesen valósnak tekintette az ószövetségi embereket, helyszíneket és eseményeket. Utalt Mózes első könyvének 1. és 2. fejezetére, majd a 4. fejezetben Ábelre, valamint Dávidra, aki megette a szent kenyereket, azután Elizeusra, a többi történelmi szereplő egyikére. Ismételten említette a régmúlt próféták szenvedését (Mt 5:12; 13:57; 23:34-36; Mk 6:4). Egyik figyelmeztető üzenetében szólt Nőé napjairól is: „Mert amiképpen azokban a napokban, az özönvíz előtt, ettek, ittak, házasodtak és férjhez mentek egészen addig a napig, amelyen Nőé bement a bárkába, és semmit sem sejtettek, míg el nem jött az özönvíz, és mindnyájukat el nem sodorta, úgy lesz az Emberfiának eljövetele is” (Mt 24:38-39, RÚF). Minden jel arra mutat, hogy Jézus történelmi eseményként utalt a hatalmas isteni ítéletre.

Jézus valós történelmi személyekként említette ezeket az embereket. Mekkora megtévesztő erővel bír Sátán, ha a mai emberek közül sokan – még hitvalló keresztények is – gyakran tagadják, hogy ők valóban léteztek!? Miért nem szabad soha ebbe a csapdába esnünk?

Az Újszövetség írói ugyanúgy viszonyultak a Bibliához, mint Jézus. A hitelvek, az erkölcs és a prófétai jóvendölések tekintetében az Ószövetséget tartották Isten erős Igéjének. Ezeknek az embereknek a szavaiban vagy tetteiben sehol, semmi olyat nem találunk, ami bármilyen vonatkozásban megkérdőjelezné a Biblia egyetlen részének is a tekintélyét vagy hitelességét.

6. Az alábbi igeszakaszok szerint mit tartottak az apostolok Isten Igéjének a tekintélyéről?

ApCsel 4:24-26 _____ Róm 9:17 _____

ApCsel 13:32-36 _____ Gal 3:8 _____

Figyeljük meg ezekben a szakaszokban, hogy mennyire szoros a kapcsolat a Szentírás és Isten szava között! Az *apostolok cselekedetei* 4. fejezetében, közvetlenül a Szentlélek általi betöltekezés előtt, a tanítványok hálát adtak Istennek Péter és János szabadulásáért. Dicsőítették a Teremtő Istent, és kifejezték, hogy Ő szolt szolgája, Dávid által. Vagyis Dávid szavait Isten kijelentésének vették. ApCsel 13:32-36 verseiben Pál is Dávidot idézte, ugyanakkor a szavait Istennek tulajdonította, mivel a 32. versben ez áll: „*Mi is hirdetjük nektek, hogy azt az ígéretet, amelyet az atyáknak tett Isten...*” (RÚF).

Róm 9:17 versében, ahol arra számítanánk, hogy Isten lesz a mondat alanya, Pál „*az Írás*” kifejezést használja: „*Mert így szól az Írás a fáraóhoz*” (RÚF). Ezt így is visszaadhatnánk: „*Mert ezt mondta Isten a fáraónak*”. Gal 3:8 versében az „*Írás*” „*Isten*” helyett szerepel, ami azt mutatja, hogy milyen szorosan kötődik az Ige Istenhez. Az Újszövetség írói egybehangzóan úgy támaszkodnak az Ószövetségre, mint Isten Szavára. Az Újszövetségben több száz ószövetségi idézet van. Egy teológus összeállított egy listát, amely kétezer-hatszáznyolcvannal jellegzetes utalást tartalmaz, négyszázat Ézsaiástól, háromezréztől a Zsoltárokból, kétszázhuszhat Mózses második könyvéből és így tovább. Ha valaki még hozzáadná ehhez a hivatkozásokat és a témaköröket, akkor ez a szám jelentősen megemelkedne. A bibliai könyvek tele vannak az ószövetségi próféciaakra tett utalásokkal, amelyeket gyakran a következő mondat vezet be: „*Meg van írva*” (Mt 2:5; Mk 1:2; 7:6, Lk 2:23; 3:4; Róm 3:4; 8:36; 9:33; 1Kor 1:19; Gal 4:27; 1Pt 1:16). Mindez megerősíti, hogy Jézus és az apostolok is az ószövetségi Szentírásra alapozták tanításait.

E példák alapján tehát mennyire veszélyes bármilyen gondolat, ami gyengítheti a bizalmunkat a Szentírás tekintélyében?

Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Jézus gyermek-sége” (48–54. o.) és „A megkísértés” (86–95. o.) c. fejezetei

„Az emberek bölcsőbbnek gondolják magukat Isten Igéjénél; és ahelyett, hogy lábukat a megingathatatlan alapra helyeznék és mindent Isten Igéjének mérlegére tennének, inkább a saját tudományos és természeti ismereteik alapján mérlegelik a kijelentést, és ha úgy tűnik, hogy nem egyezik tudományos elképzeléseikkel, akkor hiteltelenként elvetik azt” (Ellen G. White cikke. *Signs of the Times*, 1884. március 27. 1. o.).

„Akik a legjobban megismerik Istennek az Igében kinyilatkoztatott bölcsességét és szándékát, mentális erővel bíró férfiak és nők lesznek. Eredményes munkásokká válhatnak a nagy Nevelő, Jézus Krisztus mellett... Krisztus adta az igazság Igéjét népének, és mindenkit hív: vegyünk részt abban, hogy ezt megismertessük a világgal... Nincs megszentelődés az igazság, az Ige nélkül, tehát ezt különösen fontos mindenkinek megértenie” (Ellen G. White: *Fundamentals of Christian Education*. 432. o.)!

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 62–68; *Evangelizálás*, „Viták” c. alfejezet

1. Mit tett Dávid őrváltásról őrváltásra?

2. A zsoltáros véleménye szerint mi okozta a gonoszok bukását?

3. A zsoltáríró szerint Isten hogyan teszi termővé a földeket?

4. Mi volt a lányok szerepe az éneklők „zenekarában”?

5. Hogyan kezeljük a hamis kijelentéseket?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: Máté 4:1–11; 22:37–40; Lukács 24:13–35, 44–45; 4:25–27; Cselekedetek 4:24–26.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

A Reformáció jelszava az volt, hogy „vissza a forrásokhoz”. A Felvilágosodás kontextusában ez a mottó a reformátorok ama elhatározását jelentette, hogy vissza térnek a Szentíráshoz, az eredeti forráshoz, amelyből megérthető a kereszténység alapelvei, valamint a keresztény hitgyakorlat. Nem értettek egyet azzal, hogy a Szentírás értelmezésében a hagyományokat tekintsék alapnak, mindazokat a visszaéléseket, amelyek abban a korban az egyházat jellemezték. Napjainkban a világi szemléletmódból merítkező modern feltételezések lekicsinylik a Biblia szerepét, és abból az előfeltételből indulnak ki, hogy tekintélye olyan téves, primitív elméleteken alapszik, amelyeket helyesbíteni kell, vagy éppenséggel teljesen elvetni. Ezért kell a keresztényeknek ma is visszatérniük a forrásokhoz.

A legfontosabb példakép, amely után igazodnunk kell: Jézus Krisztus. Hogyan viszonyult az Írásokhoz? Kétkedett valamely részében? Vagy pedig úgy idézett a Bibliából (az Ószövetségből), mint a legfelsőbb Tekintély alkotta írásból, amely az élet minden területére követendő irányelvet mutatott? Tudományosan, műszakilag fejlett modern korunkban sokan tagadják Isten létezését, vagy azt állítják, hogy Isten nem avatkozik az emberiség történelmébe. Ahelyett, hogy ezeket a feltételezéseket követnénk, össze kellene vetnünk azzal, amit a Szentírás állít Jézus munkásságáról, bizonyágtéveséről, hitéről, magatartásáról. De mi a helyzet a tanítványjaival, akik az Újszövetség könyveinek megírásában is részt vettek? Ők nem követték Jézus példáját? Ezen a héten visszatérünk Jézushoz és a tanítványokhoz, hogy meglássuk, hogyan értelmezték ők a Szentírást. Szilárd meggyőződésünk, hogy értelmezési és alkalmazási módszerük ma is megbízható útmutató és ihletforrás számunkra.

II. MAGYARÁZAT

1521-ben Luther Márton V. Károly király beidézte Worms-ba, ahol az országgyűlés ítéletére várt. Az esemény a reformáció fordulópontjának bizonyult. Visszavonja, megtagadja Luther a nézeteit, amelyek egész Európát felbujtották? Vagy pedig továbbra is kitart a „Sola Scriptura” (Csakis a Szentírás) elv mellett? Luther megállt a király és a legmagasabb egyházi és polgári hatóságok előtt. Lucas Cranach német festő megörökítette a pillanatot, s a Luther-ról készített portré erős, határozott férfit ábrázol.

Amikor elérkezett a pillanat és szót kapott, Luther őszintén mondta: „Mivel császári felséged és ti, kegyelmes urak világos, egyszerű és pontos

választ kívántok, megadom. Ez a válaszom: hitemet nem rendelhetem alá sem a pápának, sem a tanácsoknak, mivel a napnál is világosabb, hogy a pápa és a zsinatok sokszor tévednek, és egymásnak ellentmondanak. Ezért, hacsak a Szentírásból vett bizonyítékokkal, vagy a legvilágosabb érvekkel, és az általam idézett szakaszok alkalmazásával meg nem győznek, és hacsak így fel nem szabadítják Isten szavának elkötelezett lelkiismeretemet, nem tudom és nem is akarom visszavonni tanaimat, mert a keresztény ember számára veszélyes dolog a lelkiismeretével ellentétesen szólni. Itt állok, másként nem tehetek, Isten engem úgy segítjen! Ámen!” (Ellen White, *A nagy küzdelem*. 160. o.).

A világtörténelem kulcsfontosságú pillanata volt, amikor Sátán megkísérelte Jézust a keresztsége és a negyven, pusztában töltött böjtnap után. Jézus keresztségekor ezt mondta az Atya: „Ez amaz én szerelmes Fiam, akiben gyönyörködöm.” De Sátán megkérdőjelezte Jézus pozícióját. Valóban az volt Jézus, akinek az Atya tartotta? Sátán számára a problémát Isten Szavának érvényessége jelentette. Első válaszában Jézus 5Mózes 8:3 verséből idéz: „Hogy tudtadra adja néked, hogy az ember nem csak kenyérrel él, hanem mindazzal él az ember, ami az Úrnak szájából származik.” Ennek az igeszakasznak a kontextusa Isten fenntartó gondviselése az ókori Izrael iránt, a negyven éves pusztai vándorlás idején. Isten megalázta, ugyanakkor támogatta is őket, hogy bízzanak benne. A Szentírásból idézvé, Jézus ezt mondja: „Az én Atyám, aki negyven éven keresztül támogatta Izraelt, engem is támogatni fog. Bízom az Ő Szavában, mert tudom, hogy Ő nemcsak a támogatás, hanem maga az élet Forrása!”

Továbbá van itt egy mélyebb implikáció is. Jézus aláveti magát az Atyának, ahogy az ókori Izraelt is az Isten Igéjének való engedelmességre nevelték. Jézus nem saját tekintélyéből szólal meg, hanem a Mózes által isteni ihletésre írt Szentírás tekintélyére hivatkozik. A Mózes ötödik könyvében használt érv szerint Isten segítette az izraelitákat, megtartotta őket mint népét, és elvezette őket az Ígéret Földjére, ezért parancsolta meg nekik: „Őrizd meg az Úrnak, a te Istenednek parancsolatait, hogy az Ő útján járj, és Őt féljed!” (5Mózes 8:6).

„Jézus az Írás szavaival válaszolt Sátánnak: 'Meg van írva' (Mt 4:4) – mondta. A küzdelemben Isten szava volt a fegyvere. Sátán csodát követelt Krisztustól istenségének jeleként. Ám a minden csodánál nagyobb, szilárd bizalom – az 'Így szól az Úr' – volt az a jel, amelyet nem lehetett vitatni. Míg Krisztus ezt az álláspontot fenntartotta, a kísértő nem győzhette le” (Ellen White, *Jézus élete*. 120. o.).

Te hogyan szállsz szembe a kísértéssel? Szívünkbe zártuk a Szentírás szakaszait, hogy válaszolhassunk a kísértőnek? Sohasem vagyunk kötelesek alá-

vetnünk az akaratunkat a kísértésnek. Mi is rendelkezünk azzal a forrással, amivel Jézus: Isten Igéjével.

1844. október 23-án az adventet váró hívők nagyon csalódottak voltak, amikor szembesültek a ténnyel, hogy Jézus nem jött el, hogy hazavigye őket, amire nagyon vágytak. Eladták házaikat, javaikat, lemondtak mindenről Jézus visszajövele hírének terjesztése érdekében, és reménységük hiábavalónak bizonyult. Egyesek közülük a hitet is elhagyták. Sokukat kigúnyolták a szkeptikusok, akik mindvégig kételkedtek Jézus visszajövetelének hírében. Hol tévedtek a Jézust várók? Semmit sem ért mindaz, amit a próféciák tanulmányozása során megtudtak? Amikor újra kutatni kezdték a Szentírást, megértették, hogy nem az időpont volt téves, hanem „a szentély megtisztításának” fogalmát értelmezték rosszul. A szentély megtisztítása nem a Föld megsemmisítésére utalt, hanem Krisztusnak a mennyei szentek szentjébe való belépésére, amivel új szakasz kezdődött engesztelési szolgálatában. A további tanulmányozás során az adventista hívők megértették Jelenések 10:9–10 próféciáját, a nagy csalódásra utaló, a száznak édes, de a gyomrot megkeserítő kenyér üzenetét. Ez a csalódás nem volt új tapasztalat a hívők számára. Előtte is átélték már hasonlót.

A tanítványok képtelenek voltak megérteni, miért kellett Krisztusnak meghalnia a kereszten. A többi zsidóhoz hasonlóan azt hitték, hogy a Messiás földi királyságot alapít, amelynek segítségével felszabadítja őket a római elnyomás alól. Jézus azonban meghalt és eltemették, ami nagy elkeseredést váltott ki bennük. Válaszuk e csalódásra hasonló volt az első adventista hívőknek az 1844. október 23-i nagy csalódásra adott válaszához. Visszatértek a Szentíráshoz. Jézus mutatta meg nekik az utat. „Elkezdvén Mózesről és minden prófétáról fogva, magyarázza vala nékik minden írásokban, amik Őfelőle megíratkák” (Lukács 24:27). Alapos, terjedelmes magyarázat lehetett, hogy a tanítványok valóban megértsék az Úr szándékát: „Ezek azok a beszédek, melyeket szóltam néktek, mikor még veletek valék, hogy szükség beteljesedni mindazoknak, amik megíratkák a Mózes törvényében, a prófétáknál és a zsoltároknál Én felőlem” (Lukács 24:44). A szöveg utalás az Ótestamentum három tartalmi-tematikai egységére. Jézus imádkozott a tanítványaiért: „Szenteld meg őket a Te igazságoddal: a Te Igéd igazság” (János 17:17). Jézus számára a teljes Szentírásnak tekintélye volt, a Szentírásra alapult a tekintélye, szolgálata, küldetése.

A tanítványok elfogadták Jézus tanítását, és beleszórták azt evangéliumaikba és a gyülekezeteknek címzett apostoli leveleikbe. Máté nagyon sokat idézett az Ószövetség próféciáiból. Lukács származástani beszámolóval kezdte az evangéliumát, ezúton is bizonyítva, hogy Jézus a Messiás. Pál apos-

tol kijelentette, hogy „a teljes Írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a fedésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített” (2Timótheus 3:16–17). A Zsidókhoz írt levél 11. fejezetében Pál megemlíti a hit számos hőstét, mégpedig oly módon, hogy hangsúlyozza tapasztalataikat, utalván e történetek eredetére, az Ótestamentumra. Nincs az Újszövetségnek egyetlen olyan írója sem, aki kételkedett volna az Ószövetség hitelességében, történeti pontosságában, próféciáiban, tanításaiban. Számukra a Szentírás Isten tekintélyének a megnyilatkozását jelentette. Jézus és az apostolok példái megtanítanak arra, hogyan közelítsünk a Szentíráshoz, mely önmagát értelmezi. Rá építettek, védelmük volt, amikor kísértések ostromolták őket.

III. ALKALMAZÁS

Az 1990-es években népszerűvé vált a keresztyének körében a W.W.J.D.-mozgalom (betűszó: „What would Jesus do?” [Mit tenne Jézus?]) A kérdésben rejlő módszertani megközelítést a Bibliához való viszonyulás tekintetében is alkalmazhatjuk. Fogalmazzuk át a kérdést: W.W.J.S. („What would Jesus say?” [Mit mondana Jézus?]). Mit szólna Jézus azokhoz a modern értelmezésekhez, amelyek tagadják az Ószövetség nagy történelmi eseményeinek valódiságát? Mi lenne a Jézus véleménye azokról az érvekről, amelyek azt az állítást hivatottak alátámasztani, miszerint az Ótestamentum az Újtestamentumétól eltérő üzenetet közvetít, s mint ilyen, kevesebb tekintélyt kellene neki tulajdonítani? Mit mondana Jézus azoknak az egyháztagnak, akik kitartanak azon véleményük mellett, hogy az Újszövetség egyes szakaszai kizárólag azokra a gyülekezetekre (Efézus, Korinthus) vonatkoznak, amelyekhez a szóban forgó leveleket címezték? Korlátozná Jézus a Biblia tekintélyét? Krisztus tanítványaiként hogyan alkalmazhatjuk az Ő megközelítési módját? A farizeusokhoz és a szadduceusokhoz hasonlóan megpróbáljuk oly módon elferdíteni a szavak értelmét, hogy csapdába ejtsük Jézust?

1. Kérd meg csoportod tagjait, hogy mondják el azokat a tapasztalataikat, amelyek során egy-egy bibliavers segített ellenállniuk a kísértésnek, hogy elforduljanak Jézustól. Milyen áldás származik a Biblia szövegeinek megtanulásából? Hány szentírási ígéretet zártál a szívedbe arra az időre, amikor a Biblia már nem fog a rendelkezésedre állni?

2. Gondolj más példákra, amikor Jézus és az apostolok a Szentírásra alapozták érveiket. Mennyire bizonyultak szilárdaknak ezek az érvek?

A Biblia – teológiánk irányadó forrása

E heti tanulmányunk: Márk 7:1-13; János 5:46-47; 7:38; Róma 2:4; 2Korinthus 10:5-6; 1János 2:15-17

Szombat délután

Alapige: „A törvényre és intelemre figyeljete! Hiszen ők olyan dolgokról beszélnek, amelyeknek nincs jövője.” (Ézs 8:20, RÚF)

Nincs olyan keresztény egyház, amely ne a Bibliával akarná alátámasztani a hitelveit, mégsem látják mind egyformán a Szentírás szerepét és tekintélyét a teológiában. Valójában a különböző közösségek igencsak eltérően vélekednek az Ige szerepéről. Ez fontos, de bonyolult kérdés, amit öt meghatározó forrás tanulmányozásával fogunk megvizsgálni, amelyek hatnak arra, ahogyan a Szentírást értelmezzük: a hagyomány, a tapasztalat, a kultúra, a logikus gondolkodás és maga a Biblia.

Ezeknek a forrásoknak a szerepe meghatározó minden teológiában és egyházban. Mindannyian valamilyen hagyományhoz és kultúrához kötődünk, és ezek hatnak ránk. Vannak tapasztalataink, amelyek alakítják a gondolkodás-módunkat, befolyásolják megértésünket. Az értelmünkkel gondolkodunk és értékeljük a dolgokat. Olvassuk a Bibliát, és ennek alapján próbáljuk megérteni Istent és az akaratát.

A felsoroltak közül melyiké vagy melyek kombinációjáé a legfőbb tekintély a bibliaértelmezésünk kérdésében? Hogyan viszonyulnak egymáshoz menet közben? Akármelyiknek biztosítunk elsőbbséget, az mindig más dolgok hangsúlyozásához, eltérő eredményhez vezet, és végső soron egész teológiánk irányát meghatározza.

A hagyomány önmagában nem rossz. Megmutatja mindennapjaink újból és újból előforduló tevékenységeit, rutint és rendszert biztosít. Segít, hogy ne szakadjunk el a gyökereinktől. Nem meglepő tehát, hogy a vallásban is fontos a szerepe. Azonban a hagyományoknak lehetnek veszélyei is.

1. Mk 7:1-13 versei szerint hogyan viszonyult Jézus bizonyos korabeli hagyományokhoz?

A hagyományt, amellyel Jézus találkozott, a korabeli zsidó közösségben a mesterek gondosan adták tovább a tanítványaiknak. Jézus napjaiban a Szentírással egyenértékű helye volt. A hagyomány hosszú időn át alakul ki, egyre több részlet és vetület kapcsolódott hozzá, amelyek eredetileg nem szerepeltek Isten Igéjében és tervében. Az emberi hagyományok – még ha köztiszteltben álló „vének” (lásd Mk 7:3, 5), azaz a zsidó közösség vallási vezetői ápták is azokat – nem egyenértékűek Isten parancsolataival (lásd Mk 7:8-9). Csupán emberi hagyományok voltak, és végül oda vezettek, hogy „*érvénytelené*” (RÚF) vagy „*semmivé*” (ÚRK) tették Isten Igéjét” (Mk 7:13).

2. Olvassuk el 1Kor 11:2 és 2Thesz 3:6 verseit! Hogyan teszünk különbséget Isten Igéje és az emberi hagyományok között? Miért annyira fontos ez a különbségtétel?

Isten élő Igéje tiszteletet és hűséget ébreszt bennünk a Szentírás iránt. Ez a hűség bizonyos hagyományt alapít. Azonban mindig az élő Istenhez kell hűségeseink maradnunk, aki az írott Igében kijelentette az akaratát. Ennek alapján a Biblia szerepe sajtáságos, minden emberi hagyomány fölött áll, még a jó hagyományok fölött is. Az Istennel és az Igével szerzett tapasztalatból fakadó tradíciókat állandóan meg kell vizsgálni a Szentírás zsinórmértékével.

Egyházunk gyakorlatában mire kerülhet rá a „hagyomány” címkéje? Miért annyira fontos minden esetben különbséget tenni a hagyomány és a bibliai tanítások között? Beszéljük ezt meg szombaton a csoportban!

- 3. Olvassuk el Róm 2:4 és Tit 3:4-5 verseit! Hogyan tapasztaljuk Isten jóságát, türelmét, megbocsátását, kedvességét és szeretetét? Miért fontos, hogy hitünk ne csupán elvont, intellektuális tudás legyen, hanem tapasztalat is? Ugyanakkor a tapasztalataink hogyan kerülhetnek összeütközésbe a Bibliával, sőt hogyan vezethetnek félre is a hitünkben?**
-
-
-

A tapasztalat része az emberi életnek. Erősen befolyásolja az érzelmeinket és a gondolatainkat. Isten úgy alkotott meg bennünket, hogy jelentős mértékben formálják a tapasztalataink a kapcsolatunkat vele és a teremtett világgal is. Isten vágya az, hogy tapasztaljuk a kapcsolatokat, a művészetek, a zene szépségét, a természet csodáit és a megváltás örömét, valamint Igéje ígéreteinek az erejét. Vallásunk és hitünk több csupán hitelvek és logikus döntések rendszérénel. Tapasztalatunk jelentős mértékben formálja az Istenről alkotott képünket és azt, ahogyan értjük Igéjét. Azonban szükséges látnunk a tapasztalataink korlátait és elégtelenségét, amikor Isten akaratának megismeréséről van szó.

- 4. Mire figyelmeztet 2Kor 11:1-3 szakasza? Ezek szerint milyen korlátok között bízhatunk meg a tapasztalatainkban?**
-
-

Lehet nagyon megtévesztő is, amit tapasztalunk, ezért bibliai értelemben a tapasztalatokat a maguk helyén kell tartani. Fontos, hogy a Szentírás alapján ítéljük meg és magyarázzuk ezeket. Néha olyasmit szeretnénk tapasztalni, ami nem áll összhangban Isten Igéjével és akaratával. Ilyenkor meg kell tanulnunk bízni Isten Igéjében, még a tapasztalataink és a vágyaink ellenére is! Vigyázzunk és mindent tegyünk meg azért, hogy a tapasztalataink is mindig összhangban legyenek Isten Igéjével, ne mondjanak ellent a Biblia egyértelmű tanításainak!

Természetesen fontos a tapasztalat a hitünkben, amelynek fő parancsolata az Isten és az embertársak iránti szeretet (lásd Mk 12:28-31). Ugyanakkor miért elengedhetetlen, hogy mindig Isten Igéje szerint értékeljük a tapasztalatainkat?

Mind egy bizonyos kultúrához vagy akár több kultúrához is tartozunk, annak részei vagyunk. Mindannyiunkat befolyásol és alakít a kultúránk, senki nem mentes ettől. Gondoljunk csak bele, hogy mennyit rontottak az ókori Izraelen a környező kultúrák! Milyen sokat megtudhatunk erről az Ószövetség történeteiből! Miért gondolnánk, hogy mi ma különbek vagyunk?

Isten egy adott kultúra kereteiben adta Igéjét, még ha az nem is csupán arra az egy kultúrára korlátozódik. Miközben a társadalmi tényezők elkerülhetetlenül befolyásolják a Biblia megértését, nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt sem, hogy a Biblia átível a különböző kulturális kategóriákon, azok etnikai, birodalmi vagy társadalmi státuszának elemein. Ez az egyik oka annak, hogy a Biblia felette áll az összes emberi kultúrának, sőt még a *minden* kultúrában megtalálható bűnös részleteket is képes megváltoztatni, kijavítani.

5. Olvasd el 1Jn 2:15-17 szakaszát! Mit értett János azon, hogy ne szeressük a világ dolgait? Hogyan élhetünk a világban anélkül, hogy világi lenne a szemléletünk?

Érintette a bűn a kultúrát is, mint a teremtett világ minden más vetületét, ezért Isten ítélete alá kerül. Igen, egyes elemei összhangban állhatnak hitünkkel, de mindig vigyáznunk kell, hogy a kettő között különbséget tegyünk. Ideális esetben a bibliai hitnek kihívást kell jelentenie a meglévő kultúrával szemben, ha szükséges, ellenkultúrát teremtve, amely Isten Igéjéhez hűséges. Szilárd kapaszkodó nélkül, ami felülről származik, csakhamar engednénk a bennünket körülvevő hatásoknak.

Ellen G. White így fogalmaz: „Krisztus követőinek el kell különíteniük magukat a világtól, annak elveit és érdekeit tekintve, de ne szigetelődjenek el a világtól! A Megváltó állandóan az emberek között mozgott, nem azért, hogy olyasmire bátorítsa őket, ami nem áll összhangban Isten akaratával, hanem hogy felemelje és nemesebbé tegye őket” (Ellen G. White: *Counsel to Parents, Teachers, and Students Regarding Christian Education*. 323. o.).

Kultúránk mely elemei állnak szöges ellentétben a bibliai hittel? Ami pedig ennél is fontosabb: hogyan állhatunk ellen azoknak a hatásoknak, amelyek megpróbálják aláásni a hitünket?

6. Olvassuk el Péld 1:7, 9:10 és 2Kor 10:5-6 verseit! Miért fontos a Krisztusnak való engedelmesség a gondolataink szintjén is? Miért az istenfélelmet nevezi az Ige a bölcsesség kezdetének?

Istentől kaptuk a gondolkodás és a logikus érvelés képességét. Minden emberi tevékenység és teológiai érvelés feltételezi a gondolkodás és a következtetések levonásának képességét. A hitünk nem nélkülözi az értelmet. A 18. század – a felvilágosodás – kezdetén azonban az emberi észnek új, domináns szerepet kezdtek tulajdonítani, különösen a nyugati társadalmakban, olyat, amely messze túlhaladja képességeinket értelmünk és következtetéseink helyessége terén. Szemben azzal a gondolattal, hogy minden ismeret az érzék-szerveinken keresztül szerzett tapasztalatokon alapul, egy másik látásmód az emberi logikát tartja az ismeret forrásának. Ez a nézet a racionalizmus, ami abból az elgondolásból ered, hogy az igazság nem érzékelhető, hanem intellektuális, és a logikus érvelésből szűrhető le. Más szóval, léteznek olyan igazságok, amelyeket csak logikus gondolkodással ragadhatunk meg. Ez a nézet az emberi gondolkodást tartja az igazság próbakövének és zsinórmértékének. Az értelem lett az új tekintély, ami előtt minden másnak fejet kell hajtania, beleértve az egyház tekintélyét, sőt, ami ennél is súlyosabb, hogy még a Biblia, Isten Igéje tekintélyét is. Elvetnek mindent, ami az emberi logika számára nem magától értetődő, megkérdőjelezi létjogosultságát. Így viszonyulnak a Szentírás több részéhez. Már nem tekintik igaznak vagy hitelesnek Isten minden csodáját és természetfölötti tettét, Jézus testben való feltámadását, szüztől való születését vagy a hatnapos teremtetést, hogy csak néhányat említsünk. Valójában nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a gondolkodásunkat is áthatotta a bűn, és Krisztus uralma alá kell helyeznünk. Az emberek gondolkodása elsötétült, elidegenedett Istentől (Ef 4:18), Isten Igéjének kell megvilágosítania bennünket. Isten az Alkotónk. *„A bölcsességnek kezdete az Úrnak félelme”* (Péld 9:10, vö. 1:7). Csak akkor tudunk helyesen gondolkodni, ha életünk legfőbb vezérfonalaként elfogadjuk Istennek az írott Igében adott kinyilatkoztatását, és készségesen követjük, amit a Biblia ír.

Évszázadokkal ezelőtt Thomas Jefferson, amerikai elnök készítette magának egy saját Újszövetséget. Kivágott belőle mindent, ami a nézete szerint ellenkezett a logikus gondolkodással. Jézusnak szinte minden csodája kikerült, beleértve a feltámadását is. E történet tanulsága szerint mennyire korlátozott az emberi értelem az igazság megértésének kérdésében?

A Szentlélek, aki kijelentette és ihlette a Biblia tartalmát az emberi eszközök által, soha nem fog bennünket Isten Szavával ellentétesen vezetni vagy elfordítani attól. A hetednapi adventisták számára a Bibliának nagyobb a tekintélye, mint az emberi hagyománynak, a tapasztalatnak, a logikának vagy a kultúrának. Egyedül a Biblia az a zsinórmérték, amihez minden mást mérni kell.

7. Olvassuk el Jn 5:46-47 és 7:38 verseit! Mit tartott Jézus a leghitelesebb forrásának a lelki kérdések megértése terén? Hogyan igazolja a Biblia, hogy valóban Jézus a Messiás?

Némelyek állítják, hogy különleges „kijelentéseket” és utasításokat kaptak a Szentlélektől, pedig azok ellentétesek a Biblia tiszta üzenetével. Szerintük a Szentléleknek nagyobb a tekintélye Isten Szaváénál. Veszélyes területen jár, aki semmisnek tekinti Isten írott, ihletett Igéjét, világos üzenete ellen szól és nem követi a Szentlélek vezetését! A Biblia az egyetlen lelki oltalmazónk, az egyetlen megbízható zsinórmérték a hit minden dolgában és gyakorlatában.

„A Szentlélek a Szentírás útján szól az elménkhez, és az igazság bélyegét nyomja rá a szívünkre. Így tárja fel a tévedésünket és űzi ki azt a lelkünkéből. Krisztus az igazság Lelkével, aki Isten szava által munkálkodik, von bennünket, az Ő választott népét oltalma alá” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 577. o.).

A Szentlélek soha nem veszi át Isten Igéjének a helyét. Inkább összhangban működik a Bibliával, és ezáltal Krisztushoz vonz minket, így teszi a Bibliát a hiteles biblikus kereszténység egyedüli zsinórmértékévé. A Biblia tantétele megalapozott (lásd 1Tim 4:6), és mint Isten Szava, megbízható és teljes elfogadást érdemel. Nem a mi feladatunk ítéletet mondani a Szentírás fölött. Inkább Isten Igéjének van joga és tekintélye arra, hogy megítéljen bennünket és a gondolkodásunkat. Végül is Isten írott Igéjéről van szó!

Lelki kérdésekben miért megbízhatóbb vezérfonal a Biblia a saját szubjektív benyomásainknál? Milyen következményekkel jár, ha nem fogadjuk el a Bibliát mint olyan zsinórmértéket, amelyhez mérniünk kell minden tanítást, sőt még a lelki tapasztalatainkat is? Miért vezetne káoszhoz és tévedéshez az, ha lelki kérdésekben az egyéni kinyilatkoztatás lenne a perdöntő?

Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, „A Szentírás védőbástya” c. fejezete, 509–516. o.

A hagyomány, a tapasztalat, a kultúra, a logika és a Biblia mind jelen vannak az Isten Igéjével kapcsolatos gondolatainkban. A döntő kérdés ez: a felsorolt források közül melyik kap komoly szerepet és legfőbb tekintélyt a teológiánkban? Egy dolog elismerni a Bibliát, de egészen más engedni is, hogy a Szentlélek szolgálata által hasson az életünkre és átformálja azt!

„Igéje által Isten az emberekre bízta azt az ismeretet, amely szükséges az üdvösséghez. A Szentírást Isten akaratának hiteles, tévedhetetlen kinyilatkoztatásaként kell elfogadnunk. A Szentírás a jellem mércéje, a tanításaink zsinórmértéke és tapasztalataink próbaköve” (i. m. 10. o.).

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 69–75;

Evangelizálás „A mennyei üzenet továbbadásának módja” c. alfejezet

1. Mire várt a zsoltáros hiába?

2. Mi az, aminek a számát sem tudta a zsoltáros?

3. Mi volt „igen jó” a zsoltáríró számára?

4. Miért panaszkodott a zsoltáros a jelek és a próféták hiánya miatt?

5. Milyen hatásuk van azoknak a prédikációknak, amelyekben az állításokat számos érv támasztja alá?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: Példabeszédek 1:7; 9:10; Ézsaiás 8:20; Márk 7:1-13; János 5:46-48; 7:38; Róma 2:4; 1Korinthus 11:2; 2Korinthus 10:5-6; 2Thessalonika 3:6; Titus 3:4-5; 1János 2:15-17.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

Sokszor nem tudatosul bennünk, hogy bizonyos források befolyást gyakorolhatnak gondolkodásunkra, teológiánkra. Még hogyha kizárólag a Szentírás szerint is szeretnénk élni, több tényező is jelentősen befolyásolhatja a módot, ahogyan a Bibliát értelmezzük: a hagyományok, amelyekbe beleszülettünk, vagy amelyekhez hozzászoktunk, a tanult gondolkodásmód, az, ahogy egyes dolgokat magyarázunk, megoldunk, a bizonyos személyek, gondolatok, kulturális valóságok kapcsán megélt tapasztalatok. Némely forrásoknak nagyobb fontosságot tulajdonítunk, aminek jelentős befolyása van teológiai szemléletünkre. A katolikus és az ortodox egyházban a hagyománynak fontos, meghatározó szerepe van, a karizmatikus egyházakban viszont a tapasztalatoknak van hatalmas tekintélye. A liberális teológiában általában az emberi értelemé az utolsó szó, ez határozza meg, hogy mi elfogadható és mi nem. Mi több, bizonyos mértékben az egyházakat a helybéli kultúrák is befolyásolják. Egy dolog azonban biztos: értelmetlennek bizonyul minden olyan keresztény egyház, amelynek nem a Biblia az alapja. Abban is egyetértünk, hogy nem szeretnénk olyan hitéletet, amelyből hiányzanak a tapasztalatok, vagy amely korlátozza a gondolkodást – azaz egy olyan hitet, amelyből hiányzanak az ésszerűség és a jó hagyományok jótékony hatásai. Nagyon fontos, hogy tudatában legyünk mindezeknek, és megértsük mindenik forrásnak a hitéletünkre gyakorolt pozitív hozzájárulását. Ugyanakkor az is rendkívül fontos, hogy tisztán lássuk e források korlátozásait is. Íme, a döntő kérdés: Melyiket tekintjük a legmagasabb tekintéllyel bíró forrásnak a hit és a hitgyakorlás terén?

II. MAGYARÁZAT

A hagyomány. A hagyományt gyakran szűklátókörű gondolkodással társtítják, amely bizonyos szertartások és szokások merev gyakorlatának van alárendelve. De nem minden hagyomány elítélendő.

Gondolj a tradíció néhány pozitív aspektusára. Például: folytonosságot biztosít az előző nemzedékektől örökölt szokásoknak, összekapcsol a múltunkkal, eredetünkkel, fontos értékeket közvetít számunkra, és segít elevenen megőriznünk fontos események emlékeit. Mindezek jó dolgok.

A gondok akkor jelentkeznek, amikor a hagyományok fontosabbakká válnak, mint az eredeti dolgok, amelyek megőrzésére hivatottak. A tradíciók gyakran felerősödnek, fontosabbakká válnak az idő múlásával, és az embe-

rekben megvan a hajlam, hogy olyan értékekkel gazdagítsák a hagyományokat, amelyek meghaladják a kezdeti esemény vagy dolog kereteit, amelyek az illető hagyomány létrejöttét lehetővé tették.

Galata 1:9 versében Pál azt tanácsolja a hívőknek, hogy ne prédikáljanak más evangéliumot, mint azt, amit Jézustól kaptak. Van tehát egy olyan hagyomány, amelynek Isten a kezdeményezője, de vannak emberi tradíciók is, amelyek nem képezik Isten tervét.

A tapasztalat. Az ember mint teremtett lény képes a szeretet, a szépség, a harmónia, a zene és a művészet megtapasztalására, képes más lényekkel és tárgyakkal racionális módon kapcsolatot kialakítani. A tapasztalat részét képezi mindennapi és lelki életünknek.

Gondolj hited azon szempontjaira, amelyekben az öröm, megbocsátás, tiszta lelkiismeret és jó, szeretetteljes cselekedetek tapasztalatának pozitív hatása volt Istennel és hívő társaiddal való kapcsolatra.

Szembesültél-e már valaha az elutasítással, előítélettel, gyűlölettel, gyanakvással, kétellyel, irigységgel, féltékenységgel? Hogyan befolyásolták ezek a tapasztalatok az Istennel való kapcsolatodat, valamint azt, ahogy ezt a kapcsolatot értelmezed? Mit tanít ez a dolog az élő bizonyágtevés felelősségéről (2Korintus 2:2–3), arról, hogy Krisztus élő „leveleinek” kell lennünk, melyeket az emberek bármikor „elolvashatnak”, amikor ismereteket akarnak szerezni Istentől?

Tapasztalatunk megbízható alapot biztosít számunkra, de megtévesztő is lehet. Milyen reakciót váltana ki benned, ha egy karizmatikus keresztény azt állítaná, hogy Isten kinyilatkoztatta számára, hogy a vasárnap az imádati nap, miközben a Biblia egyértelműen kijelenti, hogy a hetedik nap, a szombat az Isten által meghatározott szent nyugalomnap? Mit kellene tennünk, ha valamely lelki ajándék tapasztalata normává válna a Szentlélek által ihletett élet szempontjából?

A kultúra. A „kultúra” szó a latin „colere” igéből származik, jelentése: *művel.* A kultúra magába foglalja többek között az adott emberi társadalmak művelődési, tudományos, történelmi, szociális, magatartásbeli, szokás- és értékrendszereit. Isten megadta nekünk a képességet kultúránk alakítására, ugyanakkor az is igaz, hogy minden embert befolyásol az a kultúra, amelybe beleszületett, vagy amelyben él.

A Biblia egy bizonyos kultúrában született meg. A Szentírás kultúrájának megismerése segíthet jobban megérteni a Biblia egyes kijelentéseit. Tény, hogy a Biblia üzenete nemcsak annak a kornak a kultúrájában volt érthető. Végsősoron a Szentírás Isten mindenki számára kinyilatkoztatott Szava, ezért pozitív hatást gyakorolhat minden korszak kultúrájára, és nemesebbé tehet bármely társadalmat.

Említs olyan példákat, amikor a biblikus gondolkodás pozitív irányban befolyásolta a társadalmat és a kultúrát, amelyben élsz. Szombatiskolai csoportod tagjaival együtt gondolkodj olyan Bibliát ismertető stratégiákon, amelyeket jól fogadna a társadalom, és meggyőznéd azt, hogy az igazságot válassza és kitartszon mellette.

Egyetlen kultúra sem tökéletes, hisz mindeniket megrontotta a bűn. Pontosan ezért vannak negatív hatásai is. Bizonyos kulturális elemek károsan befolyásolhatják a hitünket, sőt, megtörténhet, hogy egyenesen Sátántól származzanak. Hogyan különböztethetjük meg kultúránkban a negatív elemeket a pozitív elemektől? Hogyan előzhetjük meg annak az áldatlan állapotnak a kialakulását, hogy imádatunkba negatív kulturális elemek kerüljenek be? Ugyanakkor igaz az is, hogy kulturális szempontból relevánsaknak kell lennünk ahhoz, hogy megközelíthessük az embereket az evangélium üzenetével. Hogyan lehetne a Biblia a legmagasabb mérce ebben a tekintetben?

A logikus gondolkodás. Isten a gondolkodás képességével teremtette meg az embert. A Biblia nagy részében azzal a kéréssel szembesülünk, hogy elmélkedjünk azon, ami „meg van írva”. A Szentírás serkenti a gondolkodásunkat. Az ismételt kérdések – „Mit gondolsz?” (Máté 17:25; 18:12; 21:28; 22:17, 42; 26:66, stb.); „Nem olvastátok-e?” (Máté 12:3, 5; 19:4; 21:16, 42; 22:31, stb.) – azt sugallják, hogy Isten azt szeretné, ha használnánk az elménket, hogy megértsük Őt és az Ő Igéjét. Habár bizonyos mértékben képesek vagyunk megérteni Istent, el kell ismernünk, hogy soha nem fogjuk Őt *teljesen* megérteni. Végősoron csupán teremtett lények vagyunk! Mi több, gondolkodásunkat elferdíti, elsötétíti a bűn, ezért foglyul kell ejtenünk minden gondolatunkat, „hogy engedelmessédjék a Krisztusnak” (2Korinthus 10:5). Ha nem vagyunk hajlandóak alávetni gondolkodásunkat a Szentírás magasabb tekintélyének, hamarosan a Biblia egyre több része felett fogunk ítélkezni, annak függvényében, hogy mit ítélünk ésszerűnek és igaznak, egyszóval a mi értelmünk lesz a mérce, mely szerint elfogadunk-e valamit a Szentírásból, vagy sem. Gondolkodásmódunk ki fogja zárni a Bibliából a csodákat, és befolyásolni fog bizonyos biblikus igazságokat, mint például az Istenről és trinitárius természetéről szóló hitalapelveket, a Krisztus istenségére és a Szentlélek személyi voltára vonatkozó doktrínát, a testben történő feltámadás, az ember szabad akarata és Isten szuverenitása közti kapcsolat kérdésre vonatkozó hitalapelveket. Végül „az *analitikus* módszer zátonyra fut, mivel a bennerejlő lehetetlenséget mutatja be, és mivel a kinyilatkoztatás pillére nem a bíráló, hanem az engedelmesség, nem a helyesbítés, hanem a kijavítást megengedő magatartás” (Gerhard Maier, *The End of the Historical-Critical Method*. 23. o.).

A Biblia

A Biblia a legmagasabb tekintély a hit és hitgyakorlás minden kérdésében, mivel hisszük, hogy a Szentlélek ihlette a Biblia íróit, hogy bizalomra méltó módon lejegyezzék mindazt, amit Isten általuk közölni akar velünk. Jézus és az apostolok ekképpen értelmezték a Szentírást. Jézus számára Isten Szava volt az igazság (János 17:17). Ő mondta, hogy ha nem hiszünk Mózesnek, Isten szavaiban sem hiszünk (János 5:46–47); számára a Szentírás a hit mindenkori mércéje: „Aki hisz Énbennem, amint az Írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből” (János 7:38). Hasonlóképpen az apostolok is ismételten utaltak a Szentírásra mint tanításaik mércéjére (Cselekedetek 17:11; Róma 10:11), és hittek a Szentírásban, „mert amelyek régen megíratk, a mi tanulságunkra íratk meg: hogy békességes tűrés által és az írásoknak vigasztalása által reménységünk legyen” (Róma 15:4). Nem lehetünk „apostolibbak” az apostoloknál és keresztényebbek magánál Jézus Krisztusnál abban, ahogy a Szentíráshoz viszonyulunk. Krisztus a mi Példaképünk. Jó lenne, ha az Ő lábnyomát követnénk, amikor a Bibliához, a hit meghatározó mércéjéhez való viszonyulásról van szó.

III. ALKALMAZÁS

A szeretetben erős érzések nyilvánulnak meg. A szeretet több, mint egyszerű érzés. Amikor szeretet van köztünk és egy másik személy között, normális körülmények között alapos okunk van szeretnünk az illető személyt, és neki is alapos oka van szeretnie bennünket. Mégsem bölcs dolog, hogy a szeretetünk kizárólag csak bizonyos okokra támaszkodjon.

Amikor szerelmi viszonyt kezdünk valakivel, hajlamosak vagyunk közös szokásokat, hagyományokat kialakítani, amelyek emlékeztetnek az együtt töltött szép, fontos pillanatokra. Ezek a hagyományok akkor válnak értelmetlenekké – azaz nem töltik be többé rendeltetésüket –, amikor magánál a kapcsolatnál is fontosabbakká válnak. Amikor kifejezzük szeretetünket egy másik ember iránt, normális esetben ezt a közös kulturális normának és szokásoknak megfelelően tesszük. De ha szeretetünk kifejeződését mindössze a kulturális normák határozzák meg, nagyon könnyen elkövethetjük azt a hibát, hogy a Szentírás által tiltott dolgokat tegyünk. Ezért van szükségünk egy olyan, nem emberi eredetű forrásra, mely irányt szab életünknek, szeretetünknek. Szükségünk van egy megbízható forrásra, mely meghaladja érzéseiteket, fölötte áll emberi gondolkodásunknak, és fontosabb minden emberi hagyománynál és kultúránál. Köszönjük meg Istennek örökké tartó és megbízható Szavát, melyet a Biblia kínál fel számunkra!

5. TANULMÁNY
április 25 – május 1.

Egyedül a Szentírás – Sola Scriptura

E heti tanulmányunk: Ézsaiás 8:20; Márk 12:10, 26; Lukács 24:27, 44-45; 1Korintus 4:1-6; 2Timótheus 1:13; Títusz 1:9

Szombat délután

Alapige: „Mert Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, mélyre hatol, az elme és a lélek, az ízületek és a velők szétválásáig, és megítéli a szív gondolatait és szándékait.” (Zsid 4:12, RÚF)

Az „egyedül a Szentírás” (Sola Scriptura) protestáns jelmondat a teológia egyedüli normájaként és meghatározó forrásaként emeli ki a Szentírást. A római katolikus teológiával ellentétben, amely a Szentírást és a hagyományt hangsúlyozza, a protestáns hit az „egyedül” kifejezést tette hangsúlyossá, azaz a hit és a tantételek kérdésében *egyedül* a Szentírás a legfőbb tekintély.

A Biblia adott a reformációnak meghatározó erőt és tekintélyt a Róma, valamint az évszázadokon át tanított tévedések elleni fellépéshez. A Szentírás allegorikus értelmezésével szemben, amely szerint a bibliai kijelentésekbe többfajta értelmezést lehetett beleolvasni, a protestáns reformátorok a nyelvtani-történelmi értelmezést hangsúlyozták, komolyan véve a bibliai szakasz nyelvtani és szó szerinti jelentését.

Ezen a héten részletesebben vizsgáljuk meg a Sola Scriptura elvét. Megtanuljuk majd, hogy ez magában foglal olyan bibliaértelmezési elveket, amelyek elengedhetetlenek Isten Igéjének helyes megértéséhez. Protestánsként a legfőbb hitelvi tekintélynek kell tartanunk a Bibliát.

Május 2. – A kompánionok szombatja

A hetednapi adventisták kezdettől fogva a Könyv (a Biblia) népének tekintették magukat, ami azt jelenti, hogy a Bibliában hívő keresztények vagyunk. A Sola Scriptura (egyedül a Szentírás) elvét valljuk, vagyis elismerjük a Biblia sajátosság tekintélyét. Egyedül a Szentírás a döntő szabály a teológiánkban, ez a legfőbb tekintély az életünkre és a hitelveinkre nézve. A Bibliához képest alárendelt az egyéb források szerepe, mint a vallási tapasztalaté, az emberi logikáé vagy a hagyományé. Valójában a Sola Scriptura elvének kell őriznie a Szentírás tekintélyét attól, hogy az egyháztól és az egyházi magyarázattól függjön. Ez zárja ki annak lehetőségét, hogy az értelmezési normák a Biblián kívülről eredjenek.

1. Olvassuk el 1Kor 4:1-6 vereseit, különösen a 6. verset, amelyben Pál azt tanácsolja, hogy ne menjünk „túl azon, ami meg van írva”! Miért olyan fontos ez a figyelmeztetés a hitünkre nézve?

Nem menni túl azon, ami meg van írva, nem zárja ki azt, hogy más tanulmányozási területekről származó véleményeket kölcsönzünk, mint például a bibliai régészet vagy a történelem köre. Más területek is megvilágíthatnak egyes bibliai kérdéseket és szentírási háttereket, ezáltal segíthetnek jobban megérteni a bibliai szövegrészt. Nem zár ki más eszközöket a magyarázat terén, pl. lexikonok, szótárak, konkordanciák és egyéb könyvek vagy kommentárok használatát. A Biblia helyes értelmezésében azonban a Szentírás szövege előnyt élvez minden más megközelítéssel, tudománnyal és másodlagos segítséggel szemben. Más nézeteket gondos mérlegelésnek kell alávetni a Szentírás egészének az alapján. Határozottan kijelenthetjük a Sola Scriptura elvének gyakorlása kapcsán, hogy amikor a hitünk értelmezése közben valamilyen ellentét merül fel, akkor csak a Szentírás bír olyan tekintéllyel, amely az összes többi forrás vagy egyházi hagyomány fölött áll és ítélet azokkal kapcsolatban. Nem mehetünk túl azon, nem léphetünk fel az ellen, ami meg van írva a Bibliában. Az igazi kereszténység és a meggyőző evangéliumi prédikálás kérdésében az a döntő, hogy megfigyelhető-e a Szentírás tekintélye iránti szilárd elkötelezettség.

„A földön minden írás és hitelv igazi ura és mestere egyedül a Szentírás” (Luther's Works. 32. köt., Philadelphia, 1999, Fortress Press, 11–12. o.).

Olvassuk el ApCsel 17:10-11 szakaszát! Hogyan mutatnak rá ezek a versek arra, amiről itt szó van: a Szentírás elsőségére?

A Bibliában az áll, hogy „*a teljes Írás Istentől ihletett*” (2Tim 3:16), „*az Írás egyetlen próféciája sem ered önkényes magyarázatból*” és „*a Szentlélektől indítatva szóltak az Istentől küldött emberek*” (2Pt 1:20-21, RÚF). Tulajdonképpen Isten a Biblia szerzője, ezért is láthatunk alapvető egységet és harmóniát a Szentírás különböző részei között a fontosabb tanításokban.

2. Olvassuk el Tit 1:9 és 2Tim 1:13 verseit! Miért lényeges a Biblia egysége hitünk szempontjából?

A Szentírás éppen az isteni ihletettségből fakadó belső egysége alapján lehet önmaga értelmezője. Amennyiben nem volna teljes, átfogó egységben a Szentírás tanítása, nem találhatnánk összhangot a hitelvekben, bármilyen témáról is legyen szó. A Biblia egysége nélkül az egyháznak nem lenne eszébe arra, hogy megkülönböztesse az igazságot a tévedéstől, nem utasíthatná el az eretnekséget. Nem volna alapja fegyelmi intézkedések alkalmazására, sem arra, hogy kiigazítsa az Isten igazságától való elhajlásokat. A Szentírás elveszítené meggyőző és felszabadító erejét.

Jézus és a Biblia írói a Szentírás egységéből indultak ki, ami isteni eredetén alapszik. Látjuk ezt a bevett gyakorlatukban, ugyanis egyforma súllyal idézték az ószövetségi könyveket (Róm 3:10-18; itt Pál idézett *A prédikátor könyvéből* [7:20], *A zsoltárok könyvéből* [5:10; 10:7; 14:3-4] és *Ézsaiás próféta könyvéből* [59:7-8]).

A Biblia írói a Szentírást elválaszthatatlan, összefüggő egésznek tekintették, amelyben a főbb témákat még tovább kifejtik. Nincs összeférhetetlenség az Ószövetség és az Újszövetség között. Az Újszövetség nem hoz új evangéliumot, sem új vallást. Az Ószövetség kiteljesedik az Újszövetségben, az Újszövetség pedig az Ószövetségre épül. Ily módon a két szövetség kölcsönhatásban áll egymással, egymást megvilágítva.

A Szentírás egységéből az is következik, hogy a teljes Írást (Tota Scriptura) figyelembe kell venni, amikor egy bibliai témakört tanulmányozunk, ahelyett, hogy tanításunkat csupán elszigetelt kijelentésekre alapoznánk.

Mit tegyünk, ha olyan igehelyekkel vagy kijelentésekkel találkozunk a Bibliában, amelyek látszólag ellentmondanak egymásnak? Hogyan oldhatók fel ezek?

Aligha lehet önmagában hatásos bármilyen hivatkozás a Szentírásra, ha az igehely jelentése nem egészen világos.

3. Olvassuk el Mt 12:3, 5, 19:4, 21:42, 22:31, 24:15, Mk 12:10, 26, 13:14 és Lk 6:3 verseit! Mit fejezett ki Jézus, amikor többször is utalt a Szentírás üzenetének világos voltára?

A bibliai bizonyágtétel félreérthetetlen: az Ige kellően világos, annyira, hogy gyermekek és felnőttek is megérthetik, főként az alapvető tanításait. Ugyanakkor számtalan lehetőségünk van arra, hogy még tovább mélyítsük a tudásunkat és a megértésünket. Nincs szükségünk arra, hogy egy egyházi tanítóhivatal értelmezze számunkra a Bibliát. A minden hívő papságának elve szerint a Biblia magyarázata nem korlátozódik néhány kiválasztott ember, például a hivatásos papság értelmezésére. Tehát az Ige arra bátorít, hogy mi magunk tanulmányozzuk, hiszen képesek vagyunk megérteni Isten üzenetét. Helyes az észrevétel, miszerint „a bibliai írók következetes példája azt mutatja, hogy a Szentírást egyszerű, szó szerinti értelemben kell venni, kivéve, ha világos és egyértelmű jelképet használ... Nincs szükség a szó szerinti értelmezés »hüvelyének« lehámozására ahhoz, hogy eljussunk valamilye misztikus, rejtett, átvitt értelmezés szerinti jelentés »magjához«, amit csak a beavatottak ismerhetnek fel” (*Handbook of Seventh-day Adventist Theology*. Hagerstown, MD, 2000, Review and Herald Publishing Association, 65. o.). A Biblia világos volta a nyelvezetére, a jelentésére és a Szentírás kifejezéseire egyaránt vonatkozik. A bibliai írók határozott igazságot szándékoztak közvetíteni, nem szubjektív, ellenőrizhetetlen és többértelmű módon képviselték a bibliai üzenet.

A fentiek azonban nem azt jelentik, hogy időről időre ne találkozhatnánk olyan igehelyekkel és gondolatokkal, amelyeket nem értünk vagy nem tudunk teljes mértékben felfogni, hiszen itt a Szentírásról van szó, mi pedig csak bűnös emberek vagyunk. Mindemellett Isten Igéje elég világosan és tisztán szól azokról a témakörökről, amelyeket tudnunk és értenünk kell, különösen az üdvösség kérdéseiben.

Idézzünk fel olyan eseteket, amikor bizonyos igehelyeket nem értettünk, de később sikerült tisztázni azokat! Mit tanultunk az ilyen tapasztalatokból, ami segíthet másoknak, akik hasonló kérdésekkel küzdenek?

A Szentírás kifejezetten az egységessége miatt lehet önmaga értelmezője. Enélkül nem lehetne az a világosság, amely megmutatja önnön jelentését, úgy, hogy a Szentírás egyik része egy másikat magyaráz, így adva meg a kulcsot a vonatkozó igehelyek megértéséhez.

4. Olvassuk el Lk 24:27, 44-45 verseit! Hogyan utalt Jézus a Szentírásra, amikor arról beszélt, hogy ki is Ő valójában? Mit tudhatunk meg ebből az Ige olvasásáról?

Az a szép abban, ha a Szentírás önmagát magyarázza, hogy további fényt vet a jelentésére. Így nem próbálunk válogatás nélkül különféle igehelyeket csokorba kötni, a saját véleményünk igazolására. Ehelyett körültekintően figyelembe vesszük minden versnek a szövegösszefüggését. A közvetlen környezet vizsgálata mellett, amikor közvetlenül tanulmányozzuk az igehely előtti és utáni részt, tekintettel kell lennünk annak az egész könyvnek az összefüggéseire, amelyből az adott igehely származik. Továbbá, mivel Pál szerint az Igében mindent, „*amit korábban megírtak, a mi tanításunkra írták meg*” (Róm 15:4, RÚF), tanulmányoznunk kell azt is, hogy mit tanít a teljes Szentírás az adott témakörrel. „A Biblia megmagyarázza önmagát úgy, hogy egyik szöveget a másikkal magyarázza. A tanuló tanulja meg, hogy az Igét mint egységet tekintse, és lássa meg az egyes részek összefüggését. Ismerje meg a Szentírás magasztos központi tárgyát, Istennek a világgal való eredeti szándékát, a nagy küzdelem keletkezését és a megváltás munkáját” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó, 189. o.)! Amikor igét igével hasonlítunk össze, fontos, hogy átfogóan tanulmányozzuk a Bibliát. Amennyiben lehetséges, ezt az eredeti nyelveken tegyük, de legalábbis egy jó bibliafordítás segítségével, amely hű az eredeti héber és görög szöveg jelentéséhez. Bár az eredeti nyelvek ismerete nem elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy kellőképpen megértsük a Bibliát, de annak bizonyosan segít, aki ismeri. Más esetben, ha alázatos lelkülettel tanulmányozzuk az Igét, hűséges és imádságos szívvel, az egészen biztosan meghozza a kellő eredményt.

Gondoljunk egy hitelvre, mint pl. a holtak állapotára! Amennyiben csupán néhány igehelyre koncentrálnánk, tévedésbe esnénk, ha más igehelyeket figyelmen kívül hagyánk. Ezek szerint mennyire fontos összegyűjteni és elolvasni mindent, amit a Biblia az adott témáról mond, hogy valóban megértsük a tanítását?

5. Olvassuk el Ézs 8:20 versét! Miért fontos mindig visszautalni a bibliai törvényre és bizonyágtételre mint tanításunk és hitelveink zsinórmértékére? Mit mondhatunk azoknak a prófétáknak a szolgálatáról, akiknek az írásai nem kerültek be a bibliai kánonba?

Amikor a Sola Scriptura (egyedül a Szentírás) elvéről van szó, a hetednap Adventisták óhatatlanul is szembetalálják magukat azzal a kérdéssel, hogy mi a helyzet Ellen G. White-tal, aki szintén Isten ihletésére írt, és a maradék nép között Isten hírnökeként szolgált. Hogyan viszonyulnak az ő írásai a Szentíráshoz? Ellen White írásainak még a felületes olvasása is azt mutatja, hogy minden gondolatában és egész teológiájában alapvető, központi szerepe volt a Bibliának. Gyakorlatilag többször is megerősítette, hogy a Biblia a legmagasabb tekintély, minden hitelv, hitpont és hitgyakorlat végső normája, zsinórmértéke (lásd Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 510. o.). Továbbá világosan képviselte és védelte a protestáns Sola Scriptura elvét (lásd i. m. 10–11. o.). Ellen White így utalt a Szentíráshoz képest a saját írásaira: „Ez a kisebb világosság, hogy az embereket a nagyobb világossághoz vezesse”, ami alatt pedig a Bibliát értette (*The Advent Review and Sabbath Herald*. 1903. január 20.). Írásai nem rövidíthetők le vagy helyettesíthetők a komoly igetannulmányozást. „Nem ismeritek a Szentírást. Ha Isten Igéjét tanulmányozásotok tárgyává tennétek, vágyva, hogy elérjétek a Biblia mércéjét, ha törekednétek a keresztény teljességre, akkor nem lett volna szükség a *Bizonyágtételekre*. Mivel elhanyagoltátok a lehetőséget, hogy megismerjétek ihletett Könyvét, ezért akar Isten elérni hozzátok az egyszerű, közvetlen bizonyágtételekkel” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 2. köt., 605. o.).

Ennek megfelelően kell értékelnünk az írásait. Ugyanúgy ihletettek, mint a Biblia íróinak művei, de más a rendeltetésük, mint a Szentírásé. Nem kiegészítik azt, hanem annak alárendelt írások. Ellen White soha nem akarta, hogy írásai átvegyék a Szentírás helyét. Ellenkezőleg! Mindig felemelte a Bibliát mint a hit és gyakorlat egyedüli zsinórmértékét.

Gondoljunk bele, hogy milyen felmérhetetlen ajándékot kaptunk Ellen G. White szolgálata által! Hogyan tanulhatjuk meg jobban értékelni azt a egyszerű világosságot, amit írásain keresztül nyerünk, miközben kiemeljük a Szentírás elsőségét?

Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó, „Bibliatanítás és – tanulmányozás” c. fejezet, 184–191. o.; *Szemelvények Ellen G. White írásaiból.* 3. köt., Budapest, 2010, Advent Kiadó, „Az Ige mindennekfelett” c. fejezet, 29–32. o.

„A Biblia olvasóit oktatni kell arra, hogy a tanulékonyság lelkületével közeljenek az Igéhez. Kutassuk lapjait, de ne azért, hogy alátámasszuk saját véleményünket, hanem azért, hogy megtudjuk, mit mond Isten! A Bibliát csak a Szentlélek segítségével ismerhetjük meg, aki az Igét adta. Az ismeret elnyerése érdekében a Szentlélek vezetése alatt kell élnünk. Engedelmeskednünk kell mindannak, amit Isten Igéje parancsol... A Biblia tanulmányozása komoly erőfeszítést és kitartást kíván tőlünk. Amiképpen a bányász leás a földbe az arany kincsekért, ugyanolyan komolyan és állhatatosan kell nekünk is keresnünk Isten Igéjének drága kincseit” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó, 187–188. o.).

„Amikor a Biblia lesz ételetek és italotok, amikor annak leírásait jellemetekbe építitek, jobban fogjátok tudni, hogyan vegyetek tanácsot Istentől. Felmagasztalom előttetek a drága Igét! Ne emlegessétek szavaimat, ne szóljatok ekként: »Ellen G. White ezt és ezt mondta«! Kutassátok ki, mit mond Izrael Ura, Istene, azután cselekedjétek parancsait” (*Szemelvények Ellen G. White írásaiból.* 3. köt., Budapest, 2010, Advent Kiadó, 33. o.)!

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 76–82; *Evangelizálás*, „Evangelizáló istentisztelet” c. alfejezet

1. Miről elmélkedett a zsoltáros, miközben hánykolódott és nem szólhatott?
2. Mit hallott a zsoltáros, amit nem akart eltitkolni a következő nemzedékektől?
3. Milyen hamar alázná meg az Úr Izrael ellenségeit, ha Izrael engedelmes lenne?
4. Mi okból hitte azt a zsoltáros, hogy „a földnek minden fundamentuma inog”?
5. Melyik az a téma, amelynek fel kellene keltenie az emberek figyelmét?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: Ézsaiás 8:20; Lukács 24:27, 44–45; 1Korinthus 4:6; 2Timótheus 1:13; Titus 1:9; Zsidók 4:12.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

A Biblia előidézte a protestantizmus megjelenését. A *Sola Scriptura* (Egyedül a Szentírás) volt a reformáció jelszava. A *Sola Scriptura* a teológia egyedüli mércéjeként határozta meg a Szentírás szerepét. Mi több, a *Sola Scriptura* az egyházi hatalmi struktúra és a hosszú ideje regnáló egyházi hagyományok bírálatainak bizonyult. A Biblia az egyszerű emberek kezébe jutott, ezért a *Sola Scriptura* az egyház életét szabályozó és irányító elvvé vált. Ebből ered a meggyőződés, hogy a Biblia, kizárólag a Biblia a keresztyény hit és magatartás egyetlen kritériuma. Mindaz, amit a hittel kapcsolatban vallunk, csakis akkor lehet igaz, ha megfelel a teljes Szentírás bizonyúságtévesésének (*Tota Scriptura*). Ez a szabály a Szentírás egységét feltételezi, valamint annak előtételét, hogy a Biblia elég egyértelmű mindabban, amit kinyilatkoztat számunkra.

A *Sola Scriptura* tehát sokkal több, mint a reformáció vezérszava. Biblia nélkül a reformáció nem teljesíthette volna küldetését. A *Sola Scriptura* bizonyossága további fontos elvet határozott meg a Szentírás értelmezését illetően, amely elvek komplex módon kölcsönös kapcsolatban állnak a *Sola Scriptura*-elvel. Ezen a héten közelebbről is megvizsgáljuk ezeket az értelmezési elveket.

II. MAGYARÁZAT

Amikor a *Sola Scriptura*-elv fontosságát hangsúlyozzuk, voltaképpen elismerjük a Biblia egyedi isteni tekintélyét minden más tekintélyforrással szemben, mely hitünket befolyásolhatná. A Szentíráson kívül elkerülhetetlenül más források is hozzájárulnak hitünk formálásához, viszont egyedül a Biblia a mindennek felett álló, végső vezető norma és tekintély a hit és hitgyakorlat kérdéseiben. A Szentírás az egyház minden hitvallása felett áll, nem ítékezhet felette a tudomány, a többség, valamely hagyomány, ráció vagy tapasztalat. Ellen White írta erről: „De Istennek lesz egy népe a földön, amely minden tanítás normájának és minden reform alapjának a Bibliát és csakis a Bibliát tartja. A tudósok nézetei, a tudomány következtetései, a többség hangja, az egyházi zsinatok hitvallásai és határozatai – amelyekből oly sok és sokféle van, mint az általuk képviselt egyházakból – külön-külön és együttvéve sem tekinthetők bizonyítéknak egyetlen hitpont mellett, sem ellen. Mielőtt bármilyen tanítélet vagy előírást elfogadnánk, kérdezzük meg, hogy mit szól hozzá az Úr!” (*A nagy küzdelem*. 595. o.).

A Bibliának – isteni eredete folytán – magiszteriumi szerepe van. Nem lenne szabad mást mondanunk, mint amit a Szentírás állít, hozzátennünk

sem szabad, vagy túllépnünk világos tanításain. A Biblia utolsó könyvének végén a következő figyelmeztetést olvashatjuk, amely a teljes Szentírára érvényes: „Bizonyoságot tesztek pedig mindenkinek, aki e könyv prófétálásának beszédeit hallja: Hogy ha valaki ezekhez hozzátesz, e könyvben megírt csapásokat veti Isten arra. És ha valaki elvesz e prófétálás könyvének beszédeiből, az Isten annak részét eltörli az élet könyvéből és a szent városból, és azokból, amik e könyvben megíratnak” (Jelenések 22:18–19).

Beszélgjétek meg a csoportban az alábbi kérdést: Miért hiszed, hogy nem szabad hozzáadnunk vagy elvonnunk a Szentírásból akár egy szót is? Mi történne, ha hozzáadnánk a benne leírt igazsághoz, vagy ha elvonnánk belőle? Mit jelentene ez a kiegészítés vagy fosztás a Szentírás tekintélye szempontjából? Mit árul el az alábbi válasz a Szentírást kiegészítő vagy megrövidítő személy tekintélyéről?

Egyedül a Szentírás hitünk vezérnormája. Ez a tanítás több szempontot és elvet feltételez, amint az alábbiakban látni fogjuk:

A Szentírás egysége

Az, hogy a Szentírás teológiai útmutatóként és normaként működik, egyedül belső egységének köszönhető, és nyilván annak, hogy Isten ihletésének eredménye. Az egység nem Biblia feletti, hanem isteni származásából eredő tulajdonság. Maga a Biblia a bizonyítéka ennek az egységnek azáltal, hogy az Újtestamentum írói gyakran idéznek az Ótestamentumból (az akkori Szentírásból); ugyanakkor Jézus szavai és az Újszövetség könyvei ugyanolyan szintű tekintéllyel rendelkeznek, mint az Ószövetség írásai (lásd Lukács 10:16; 2Péter 3:16). Így hát a Szentírás egyetlen része sem rendelkezik nagyobb tekintéllyel valamely másik részhez képest. Az Újszövetség nem áll az Ószövetség fölött; az Ószövetséget felfedezzük az Újszövetségben.

Ha nem isteni ihletés állna a Szentírás mögött, egyáltalán nem jellemezné egység a Bibliát. Isten ihletése nélkül csupán különálló, egymásnak ellentmondó bibliai könyvekkel lenne dolgunk. A Szentírás egysége nélkül képtelenek lennénk egységes, koherens bibliai teológiát kidolgozni, mindössze a Biblia íróinak különböző, következetlen gondolataival állnánk szemben. Kizárólag ennek az egységnek köszönhetően vehetjük figyelembe a teljes Szentírást, és vethetünk össze szöveget szöveggel. Ha nem lenne egységes a Szentírás, nem hasonlíthatnánk össze egymással a bibliaszövegeket, nem utalhatnánk más szövegekre, amelyek tisztázhatnak bizonyos kérdéseket.

A Szentírás egységének sokkal mélyebb implikációi vannak teológiánk szempontjából. E nélkül az egység nélkül nem tudnánk megkülönböztetni az igazságot a hazugságtól, és az eretnekségekkel szemben is védtelenek lennénk.

A Szentírás egysége nélkül a Biblia sokféle hitbéli meggyőződésre szolgáltatna alapot, és telve lenne ellentmondásokkal és következetlenségekkel. Ilyen körülmények között a Biblia képtelen lenne normaként és útmutatóként működni hitünk szempontjából, és a teológiai egység megteremtésében is haszaltalan lenne.

Hogy néz ez ki a gyakorlatban?

Egyesek napjainkban azt állítják, hogy az Újszövetségnek nagyobb tekintélye van, mint az Ószövetségnek. Szerintük az Ótestamentum a haragról és a bosszúról tanít, egy olyan üdvösségről, amely tetteken alapszik, míg az Újtestamentum a szeretetről, irgalomról, megbocsátásról és kegyelemről... ennélfogva nincs gondolati egység a kettő között. Következésképpen az Újszövetség – és főképpen Jézus szavai – az Ószövetség felett állnak. Mi az álláspontod egy ilyen kijelentés hallatán? Milyen gondok merülnek fel egy ilyen megközelítés során, főként a Biblia tekintélyére vonatkozóan?

A Szentírás egyértelmű volta

Amikor egyedül a Szentírásra hivatkozunk, kifejezzük meggyőződésünket, hogy kijelentései eléggé egyértelműek ahhoz, hogy megérthessük és gyakorlatba ültethessük azokat. A legnehezebb bibliai szakaszok nem azok, amelyek próbára teszik korlátolt felfogóképességünket, hanem azok, amelyeket nagyon is jól értünk, de nem akarjuk követni a tanácsait. A Biblia világosan érthető mind a felnőtt, mind a gyermek számára. Ennek ellenére igazságai jelentésükben végtelenek, meghaladják ismereteinket. A legműveltebb elmék számára is van helye további ismereteknek.

A Szentírás ismételten kijelenti önmagáról, hogy elég érthető ahhoz, hogy olvasói, hallgatói megértsék (Nehémiás 8:8, 12; Máté 21:42; 12:3, 5; 19:4; 22:31; Márk 12:10, 26; Lukács 6:3; Efézus 3:4), következésképpen teljes mértékű felelősség hárul ránk, hogy megértését követően mit cselekszünk, vagy mit nem.

Hogyan segíthetne a Szentírás, ha érthetetlen lenne számunkra? Lehetne norma és útmutató, ha üzenetei nem lennének világosak?

A Szentírás önmagát értelmezi

Benne rejlő egységének köszönhetően a Biblia képes önmaga értelmezésére. A Szentírás egyes részei megvilágíthatnak kevésbé érthető igei szakaszokat. Figyelmesen elemeznünk kell a bibliai kijelentések történelmi és irodalmi kontextusát, mert nem elég, ha sietve egymás mellé helyezünk hasonló szavakat, kifejezéseket tartalmazó szövegeket a helyes jelentés megfejtése érdekében. Amikor megengedjük a Szentírásnak, hogy fényt vessen kevésbé érthető, de ugyanazon szavakat, gondolatot tartalmazó részekre, szem előtt kell tartanunk mindazt, amit arról a bizonyos témáról mondani akar. Az összehasonlí-

tásnak és a Szentírás mélyreható tanulmányozásának elsőbbséget kell élveznie minden magyarázathoz vagy másodlagos szerző által írt értelmező szöveghez képest. Még Ellen White írásait sem szabad „rövidítésként” használnunk, hogy általuk megkerüljük a Biblia figyelmes tanulmányozását. Habár prófétá-nónk magyarázataiból értékes információkat szerezhetünk, ezek a felbecsülhetetlen írások nem helyettesíthetik a Biblia figyelmes tanulmányozását.

III. ALKALMAZÁS

Nincs szükségünk papokra, egyházi magisztériumra vagy hatóságra a Szentírás értelmezéséhez. Mi a minden hívők papságában hiszünk. Ennek ellenére van bölcsesség a Bibliát kutatók közös ismeretében. Isten vezeti hittestvéreim lépteit, és az új világosság átmegy a Biblia üzenetét értékelők legfigyelmesebb tanulmányozásának próbáján. Ellen G. White ekképpen fejezi ki erre vonatkozó gondolatait: „Isten nem mellőzte népét és nem választott egy-egy magányos férfit itt és amott, mint egyedül méltókat, hogy megbízza őket igazságával. Ő nem ad egy embernek új világosságot a testület megalapozott hite ellenére. Minden reformban felléptek emberek ezzel az igénnyel élve... Ne legyen senki se magabízó, mintha Isten neki sajátos világosságot adott volna testvérei felett!... Valaki elfogad néhány új és sajátos eszmét, mely látszólag nem ütközik az igazsággal, addig beszél arról, míg úgy tűnik neki, hogy az szépséggel és fontossággal van felruházva. Sátánnak hatalma van, hogy ezt a hamis látszatot keltse. Végül ez lesz a mindent lekötő téma, az egyetlen nagy pont, amely köré minden összpontosul és az igazság gyökerestől ki van tépve a szívből... Figyelmeztetek, óvakodj a felesleges vitáktól, amelyeknek célja eltéríteni az elmét az igazságtól. A tévelygés sohasem ártalmatlan, az sohasem szentel meg, az mindig zavart és nézeteltérést okoz.” (*Utolsó napok eseményei.* 90–91. o.).

Megtörténhet, hogy egy „új világosság” annyira foglalkoztat, hogy az már zavart okoz és széthúzáshoz vezet. Miért bölcs dolog ilyenkor mások véleményét is meghallgatni? Milyen veszély rejlik abban, ha egy az egyház – a „Krisztus teste” – által meghatározott hittel ellentétes világosságot fogadunk el?

május 2–8.

Miért szükséges a Szentírás értelmezése?

*E heti tanulmányunk: Lukács 24:36–45; János 12:42–43;
Apostolok cselekedetei 17:16–32; 1Korinthus 12:10; 14:26*

Szombat délután

Alapige: „Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istenhez járul, annak hinnie kell, hogy ő van, és megjutalmazza azokat, akik őt keresik” (Zsid 11:6, RÚF)

A Biblia olvasása azt is jelenti, hogy értelmezzük az Igét. De hogyan tegyük ezt? Milyen elveket kövessünk? Miként kezeljük például a különféle írásmódokat, amelyeket benne találunk, ha az olvasott szakasz egy példázat, vagy prófétai-szimbolikus álom, vagy történelmi elbeszélés? A Szentírás szövegösszefüggésének fontos kérdését érintő döntéshez is értelmezés szükséges.

Alkalmanként emberek úgy forgatják a Bibliát, mint valami isteni kablát: csak egyszerűen, találomra kinyitják és ránéznek egy versre, amelytől azt remélik, hogy eligazítást tartalmaz számukra. Azonban ha véletlenszerűen kapcsolunk össze igeszakaszokat, nagyon furcsa és rossz következtetésekre juthatunk.

Például amikor egy férj elhagyta a feleségét egy másik nő miatt, a feleség megerősítést érzett, amikor rátalált a következő idézetre: „*És ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között*” (1Móz 3:15). E vers alapján meggyőződésévé vált, hogy a férje viszonya nem fog sokáig tartani.

Bármely összefüggéséből kiragadott idézet csakhamar ürügyként szolgál az ember saját kigondolásaihoz és ötleteihez. Éppen ezért fontos, hogy ne csak olvassuk a Bibliát, hanem helyesen értelmezzük is azt!

- 1. Olvassuk el Lk 24:36-45 verseit! Mi gátolta a tanítványokat, akik nagyon jól ismerték a Szentírást, hogy megértsék Isten Igéjének igazi jelentését – hiszen a megjövendölt események sokszor a szemük előtt bontakoztak ki?**
-
-
-

Senki sem üres elmével közelít a Szentíráshoz. Minden olvasó, az Ige minden tanulója egy bizonyos történettel és személyes tapasztalattal fordul a Bibliához, ami óhatatlanul befolyásolja az értelmezés folyamata közben. Még a tanítványoknak is megvolt a saját elképzelésük a kor elvárásai alapján arról, hogy ki a Messiás és mit kell tennie. Határozott nézeteik akadályozták, hogy jobban felfogják a bibliai kijelentéseket, és ez magyarázza, miért értették oly gyakran félre Jézust, valamint az életét, halálát és feltámadását övező történéseket.

Mindannyiunkban kialakult jó néhány nézet a világról, az abszolút valóságról, Istenről, amelyeket még akaratlanul, öntudatlanul is feltételezünk vagy elfogadunk a bibliaértelmezés közben. A bibliai írásokhoz senki sem közelít üres elmével. Például ha valaki kategorikusan elutasít minden természetfölötti, isteni beavatkozást, az nem Isten történelmi cselekedeteinek igaz és megbízható beszámolójaként fogja olvasni, értelmezni a Szentírást, mint ahogyan az teszi, aki elfogadja a természetfölötti dolgok valóságát.

A Biblia értelmezői nem üresíthetik meg teljes mértékben önmagukat a múlttól, a tapasztalataiktól, a meglévő gondolatársításoktól, az előre kialakított ismeretektől és nézetektől. A teljes semlegesség vagy az abszolút objektivitás nem érhető el. Az Ige tanulmányozása és a teológiai gondolkodás minden esetben a világgal és Istennel kapcsolatos előfeltételezések hátterén történik.

Azonban a jó hír az, hogy a Szentlélek kiszabadíthat korlátolt távlataink és előfeltételezéseink közül, kijavíthatja azokat, ha a Szentírás szavait nyitott elmével és őszinte szívvel olvassuk. A Biblia ismételten kijelenti, hogy a különféle háterű emberek egyaránt megérthetik Isten Igéjét, a Szentlélek képes elvezetni őket „minden igazságra” (Jn 16:13).

Milyen előfeltételezéseink vannak a világról? Hogyan lehetséges ezeket feladni és alárendelni Isten Igéjének, hogy az Írás alakítsa elképzeléseinket, ezáltal összhangba hozza azzal a valósággal, amelyet a Biblia tanít?

A Bibliát nagyon régi, ókori nyelveken írták: az Ószövetséget jobbára héberül, kisebb részét arámul, míg az Újszövetséget *koiné* görög nyelven. A világ népességének a többsége ma nem beszéli és nem olvassa az ókori nyelveket. Ezért kellett a Bibliát lefordítani a különféle modern nyelvekre.

Azonban minden jó fordító tudja, hogy a fordítás mindig némi értelmezés is. Egyes szavakra nincs meg pontosan a megfelelő kifejezés a másik nyelven. A gondos fordítás művészetét és szakértelmét, ami majd a szöveg értelmezését is magában foglalja, hermeneutikának nevezzük.

2. Olvassuk el Lk 24:27, Jn 1:41, 9:7, ApCsel 9:36, 1Kor 12:10 és 14:26 verseit! Az idézett igehelyek mindegyikében megtaláljuk az értelmezés és a fordítás gondolatát. Lk 24:27 versében Jézusnak kellett elmagyaráznia a Szentírás jelentését a tanítványoknak. Mit szűrhetünk le ebből az értelmezés fontosságát illetően?

A görög „hermeneo” kifejezésből származik a *hermeneutika* (bibliai értelmezés) szó, ami tulajdonképpen Hermész görög isten nevéből ered. A regék szerint Hermész az istenek követeként, hírnökeként egyéb dolgok mellett felelős volt azért is, hogy az isteni üzeneteket lefordítsák az emberek számára.

A hermeneutika szempontjából számunkra az a döntő, hacsak nem ismerjük az eredeti nyelveket, hogy a szöveghez csak fordítások útján jutunk el. Szerencsére sok jó fordítás létezik, amelyek közvetítik a tartalom lényegét. Nem szükséges tudnunk az eredeti nyelveket ahhoz, hogy megértsük a Szentírás lényeges üzeneteit, bár a nyelvi ismeretek valóban hasznosak. Ezzel együtt, a jó fordítás mellett is fontos a szöveg helyes értelmezése, amint láttuk Lk 24:27 esetében. Ez a hermeneutika kulcsfontosságú célja: pontosan közvetíteni a Biblia szövegének jelentését, és segíteni, hogy ma helyesen alkalmazzuk az életünkben a tanítását. Ahogyan a fenti, *Lukács evangéliumából* kölcsönzött példa is mutatja, Jézus megtette ezt a követői számára. Képzeld el, milyen lehetett, amikor Ő maga értelmezte a Szentírást!

Sok embernek van lehetősége különféle fordításokat használni, de többeknek nincs. Bármilyen fordítás is áll rendelkezésünkre, miért különösen fontos imádkozva tanulmányozni az Igét, törekedve a tanításainak való engedelmessegre?

3. Olvassuk el ApCsel 17:16-32 szakaszát! Az apostolok cselekedetei 17. fejezetében Pál új környezetben igyekezett átadni az evangélium üzenetét: a görög kultúra filozófusai között. Mennyire hat a kulturális háttér arra, hogy mi lesz a véleményünk a különféle gondolatok fontosságáról?

A közel-keleti kultúráról szerzett háttérismeret segíthet egyes bibliai részek megértésénél. „A héber kultúra például felelősnek tartotta az embert bizonyos tettekért, amelyeket ugyan nem ő követett el, de hagyta, hogy megtörténjenek. Ennek következtében a Szentírás ihletett írói általában Istennek tulajdonítják aktív cselekvésként azt, amit a nyugati gondolkodásmód szerint úgy értékelünk, hogy megengedi vagy nem akadályozza meg annak megtörténtét. Egy példa erre a fáraó szívének a megkeményítése” (*Methods of Bible Study*. 4. o.).

A kultúra is felvet néhány fontos hermeneutikai kérdést. Füg-g-e a Biblia a kultúrától, ennek kapcsán vajon a kultúrától függ-e minden kijelentése? Vagy egy bizonyos kultúrában adott üzenet átível azon a kultúrán, és minden emberre vonatkozik? Mi lesz, ha valaki a kulturális tapasztalatát teszi a Szentírás értelmezésének az alapjává és próbájává? Pál apostol egy érdekes megvilágítást tár elénk a valóságról ApCsel 17:26 versében, ami sok olvasónak a figyelmét elkerüli. Kijelenti, hogy Isten mindannyiunkat egy vérből alkotott. Miközben kulturális értelemben igen sokszínűek vagyunk, bibliai értelemben azonban van egy közös kapocs, amely a különbözőségektől függetlenül minden embert egyesít, ez pedig azért van, mert Isten az egész emberiség Teremtője. Nem korlátozza egyetlen kultúrára az emberi bűnösséget, sem a megváltás igényét. Mindannyiunknak szükségünk van a Jézus Krisztus halála révén felajánlott megváltásra. Isten bizonyos generációkhoz szólt, de gondoskodott arról, hogy ha a jövőbeli nemzedékek olvassák majd Igéjét, megértsék, hogy azok az igazságok túlmutatnak a bibliai üzenet leírásának helyi és korlátozott körülményein. Párhuzamként gondoljunk az algebra-ra, ami a Kr. u. 9. századi Bagdadból ered! Vajon ez azt jelentené, hogy a matematika ezen ágának igazságai és elvei kizárólag arra a helyre és időre korlátozódnának? Természetesen nem!

Ugyanez az elv érvényes Isten Igéjének igazságaira is. Bár a Bibliát régen írták, a mi kultúránkhöz képest más körülmények között, a benne lévő igazságok épp annyira időszerűek számunkra ma, mint amilyenek azok életében voltak, akik elsőként olvasták.

4. Olvassuk el Jn 9:39-41 és 12:42-43 igeszakaszait! Mi gátolta az itt említett embereket abban, hogy elfogadják a bibliai üzenet igazságát? Milyen figyelmeztetést vonhatunk le magunknak ezekből a történetekből?

Könnyű megvetően gondolni azokra a vallási vezetőkre, akik a meggyőző bizonyítékok ellenére is elutasították Jézust. Pedig inkább vigyáznunk kell, nehogy mi is hasonlóan viszonyuljunk Isten Igéjéhez!

Nem kérdés, hogy a bűn gyökeresen megváltoztatta, megrepesztette és megtörte az Istennel való kapcsolatunkat, érinti teljes emberi valónkat. A Szentírás értelmezésének képességére is hatott a bűn. Nem csupán arról van szó, hogy az ember gondolati folyamatait könnyen befolyásolhatják bűnös hatások, hanem az elménket és a gondolatainkat is megrontotta a bűn, aminek következtében nem vagyunk feltétlenül nyitottak Isten igazságai előtt. A romlásnak a következő jellemvonásait fedezhetjük fel a gondolkodásunkban: büszkeség, önámítás, kétely, távolságtartás és engedetlenség.

A büszke ember Isten és Igéje fölé próbálja emelni önmagát. Ennek hatására az Ige értelmezője túlhangsúlyozhatja az emberi logikát, mintha az lenne az igazság – még a Biblia igazságának is – a döntőbírája. Ez a magatartás kisebbiti a Szentírás isteni tekintélyét. Egyesek hajlamosak csak azokra a gondolatokra hallgatni, amelyek vonzók számukra, még akkor is, ha ellentétben állnak Isten kinyilatkoztatott akaratával. Isten figyelmeztetett az önámítás veszélyére (Jel 3:17). A bűn erősíti a kételyt, hogy elbizonytalanodjunk, ne higgyünk Isten Igéjében. Amikor valaki kétellyel kezd hozzá a bibliai szöveg értelmezéséhez, nem fog bizonyosságra jutni. Ellenkezőleg! A kétkedő hamarosan olyan pozícióba emeli önmagát, amelyben úgy véli, ő mondhatja meg, hogy valami elfogadható-e vagy sem a Bibliából. Igen veszélyes ilyen talajon állni! Ezzel szemben hittel és engedelmisséggel kell közelíteni a Bibliához, nem pedig kritizáló lelkiállattal vagy kétellyel. A büszkeség, az önámítás és a kétely Istentől és a Bibliától való elhatárolódáshoz vezet, és ez egészen bizonyosan engedetlenségre visz, ami nem más, mint az, hogy az ember elutasítja Isten kinyilatkoztatott akaratának követését.

Kaptuk már magunkat azon, hogy vitáztunk a Bibliából olvasottakból fakadó meggyőződéssel, ami egyértelműen egy bizonyos irányba mutatott, mi mégis más irányba szerettünk volna menni? Mi történt akkor, és mit tanultunk abból az esetből?

5. Olvassuk el Neh 8:1-3, 8 verseit! Miért annyira fontos számunkra a Szentírás világos megértése, nemcsak egyénileg, hanem egyházi szinten is?

A Biblia legfontosabb kérdése az üdvösség és az, hogy miként üdvözülhetünk. Végül is, mi számít igazán hosszú távon? Mi haszna lenne, ahogy Jézus mondta, ha megnyerünk mindent, amit az egész világ ajánl, de elveszítjük a saját lelkünket (lásd Mt 16:26)?

Azonban a Bibliának az üdvösségről szóló tanítását megismerni nagyban függ az értelmezéstől. Amennyiben helytelenül közelítünk a Bibliához, és úgy értelmezzük, akkor nagy valószínűséggel hamis következtetésre jutunk, nemcsak az üdvösség megértése vonatkozásában, hanem a Biblia minden más tanításában. A teológiai tévedések, amelyek vitathatatlanul a Szentírás helytelen értelmezéséből nőttek ki, már az apostolok idejében felütötték a fejüket az egyházban.

6. Olvassuk el 2Pt 3:15-16 verseit! Ezek szerint mennyire fontos a Szentírás helyes olvasása?

Ha valóban a Könyv népe vagyunk, akik a Biblia és egyedül a Biblia szerint akarunk élni, az Ige értelmezésében nem követünk más tekintélyforrást, mint pl. a hagyományt, hitvallásokat vagy az egyház tanítói tekintélyét. A megfelelő bibliai hermeneutika rendkívül fontos, ugyanis csak a Biblia mondhatja meg, mit higgyünk és hogyan éljünk.

Az egyház teológiai és missziós egészsége szempontjából is alapvetően fontos a Szentírás magyarázatának a kérdése. A Biblia helyes értelmezése nélkül nem lehetséges hitelvi és tanításbeli egység, és ennek következtében nem lenne egység sem az egyházban, sem a missziókban. A helytelen és eltorzult teológia óhatatlanul is hiányos és torz misszióhoz vezet. Végső soron hogyan tudnánk hatékonyan bemutatni ezt az üzenetet azoknak, akiknek hallaniuk kell, ha zavaros annak a tartalma, amit képviselünk a világban?

Olvassuk el a hármas angyali üzenetet Jel 14:6-12 szakaszából! Milyen teológiai kérdések merülnek itt fel? Miért annyira fontos helyesen érteni ezeket a misszió szempontjából?

Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, „Mit tegyünk kételyeinkkel?” c. fejezet, 78–84. o.

„Az Ige tanulmányozásánál, kutatásod megkezdése előtt rakj le minden előítéletet, szabadítsd ki magad öröklött és eddig melengetett eszméid köréből! Sohasem juthatsz el az igazságra, ha azért tanulmányozod az Írást, hogy a saját eszméidet igazold. Hagyjad minden eszmédet a küszöbön kívül, és lépj be bűnbánó szívvel, hogy meghallgathasd, amit az Úr szól hozzád! Ha az igazság alázatos keresője ott ül Krisztus lábainál és tőle tanul, az Ige megvilágosítja értelmét. Azokhoz, akik önmaguk ítélete szerint bölcsebbek, semhogy a Bibliát tanulmányozzák, Krisztus így szól: Szelidekké és alázatosokká kell lennetek, ha bölcsek akartok lenni az üdvösségre.

Ne olvasd az Igét a magad által előzetesen alkotott vélemények világánál, hanem nyitott, előítélettől mentes lélekkel, gondosan és áhítatosan kutasd! Ha olvasás közben jobb meggyőződésre jutnál és tapasztalnád, hogy eddigi gondosan ápoltságod nincs összhangban az Igével, ne kísérelj meg, hogy azt akarjad a magad véleményéhez szabni, alkalmazni. Inkább a saját véleményed szabd az Igéhez! Ne engedj, hogy az, amit a múltban hittél vagy gyakoroltál, irányítsa értelmédet! Nyisd fel lelki szemeidet, hogy szemlélj a törvényből sugárzó csodálatos dolgokat! Tudd meg, hogy mi van megírva, és helyezd lábadat az örök Szirtre” (Ellen G. White: *Üzenet az ifjúságnak*. 185. o.)!

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 83–89;

Evangelizálás, „Üzenetünk középpontja: Krisztus” c. alfejezet

1. Kikről állítja a zsoltáríró, hogy „a föld szemetévé lettek”?
2. Miért kért jelet a zsoltáros Istentől?
3. Miket mondtak az emberek Isten városáról?
4. Mi az, ami örökké megáll? Mit erősít meg Isten az egekben?
5. Mi az, ami a nagy tömegeket vonzza?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: Nehémiás 8:1–3, 8; Lukács 24:27, 44–45; János 1:41; 9:7, 39–41; 12:42–43; Cselekedetek 9:36; 17:22–26; I Korinthus 12:10; 14:26; Zsidók 11:6.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

Az emberek néha azt állítják, hogy nincs szükségük arra, hogy magyarázzák nekik a Bibliát. Habár dicséretre méltó dolog komolyan venni a Szentírást, és készséget mutatni parancsolatai követésére, senki sem tanulmányozza úgy a Bibliát, hogy elméjét egyáltalán ne befolyásolnák idegen gondolatok. Mindannyiunk gondolkodására hatással van neveltetésünk, családi háttérünk, kultúránk, amelyben felnőttünk, saját tapasztalatunk. Mindannyiunknak vannak bizonyos feltevéseink, amelyekkel a bibliai szöveghez közeledünk. A Szentírás szövegének olvasása és tanulmányozása elkerülhetetlenül egyfajta személyes értelmezést is feltételez. A Biblia olyan nyelveken íródott, amelyeket nem ismerünk: héber, arám, görög. Bármely fordító tudja, hogy minden fordítás bizonyos fokú interpretációt is feltételez. Nagyon jól kell ismerni egy nyelvet ahhoz, hogy szavai, kifejezései minden jelentésárnyalatát érzékeljük. Mi több, gondolkodásunkat elsötétítette a bűn, ezért sem lehet semleges, amikor a lelki dolgokról van szó. Már az a tény, hogy annyi egyház és felekezet létezik – habár mind azt állítják, hogy a Biblia tanításai szerint élnek –, azt bizonyítja, hogy mindannyiunkban többé-kevésbé működik egyfajta interpretáció. Mindazonáltal ugyanazt a Könyvet tanulmányozzuk, és egységes következtetésekre juthatunk, a fentebb említett tényezők ellenére. Az értelmezés lényeges a megértés szempontjából. Ezen a héten néhány értelmezési módszert fogunk megvizsgálni, mely segítségünkre van a Biblia tanulmányozásakor.

II. MAGYARÁZAT

Egy mondat értelmét nem csak az azt alkotó szavak jelentése határozza meg, hanem a szöveggörnyezet is, amelybe ezek a szavak be vannak ágyazva. Ha nem elemezzük figyelmesen egy-egy kijelentés közvetlen és tágabb irodalmi kontextusát, valamint az illető kijelentés szóhasználatának módját, minden bizonnyal téves következtetésekre jutunk. Hasonlóképpen figyelembe kell vennünk a szöveg történelmi háttérét is. Ez segít az idő és a tér síkján pontosan elhelyeznünk a leírt eseményt. Minden kontextusából kiemelt szöveg ürügyé válhat személyes vélemények kifejtéséhez. Ha figyelmen kívül hagyjuk a szöveggörnyezetet, könnyen megtörténhet, hogy olyasvalamit olvasunk ki az illető szövegből, amit a szerzőnek nem állt szándékában közvetíteni. Ezt nevezzük *eiszegézis*nek. De ahelyett, hogy olyasmit olvasnánk ki a szövegből, ami nincs is benne, inkább folyamodjunk az *exegézis*hez, azaz kizárólag azt értsük a szövegből, amit az kijelent. A hetednapos adventisták egyedül a Bibliát kívánják követni. Nekünk nincs pápánk vagy hagyományunk, amely értelmezze a Szentírást. Ezért fontos

egyházunk teológiája és küldetése szempontjából a Biblia figyelmes és helyes értelmezése. Hittudományunk, hitvallásunk azonosságát formálja.

A világról alkotott feltételezések és szemléletek

Minden személynek van meggyőződése, melynek alapját – tudatosan vagy tudattalanul – feltételezések szolgálják. Hiszünk ezek igaz voltában, jóllehet ezt teljes meggyőződéssel nem tudjuk bizonyítani. A világról és a lelki értékekről alkotott meggyőződéseink képezik világszemléletünket. Világszemléletünk határozza meg, mi fontos számunkra és mi nem. Meghatározza, hogyan érzékeljük és értelmezzük a valóságot, és olyan világmodellt körvonalaz, mely irányt szab életünknek. Ebbe a szemléletbe beletartozik az is, hogy miként értelmezzük Istent, az emberi természetet, erkölcsöt és igazságot. Világszemléletünket meggyőződéseink és a fenti kérdésekre adott válaszok alkotják. Világnézetünket befolyásolják szüleink, a kapott nevelés, munkatársaink, tapasztalataink, a tömegkommunikáció csatornái, a kultúra és a vallás. Életfelfogásunkat naponta alkalmazzuk, mivel általa érzékeljük és értelmezzük a valóságot. Befolyásolja gondolkodásunkat, cselekedeteinket, magatartásunkat.

Gondolj néhány aspektusra, amelyben világnézetünk több szempontból is befolyásolja gondolkodásunkat és magatartásunkat. Beszélj csoportod tagjainak azokról a problémákról, amelyek akkor jelentkeznek, amikor különböző világszemléletek kerülnek egymással összetűzésbe.

Mindaddig, míg hajlandók vagyunk tanulni, világnézetünk fejlődni fog. Ha a tanulás és a fejlődés gyökeresen megváltoztatja meggyőződésünket, vagy átéljük az őszinte megtérés tapasztalatát, világnézetünk is megváltozik. Ez a változás általában akkor következik be, amikor addigi világszemléletünk hamisnak bizonyult. Egy ilyen változás nyomán az ember folyamatosan igazít, és megpróbálja addigi meggyőződését az újonnan felfedezettekkel összhangba hozni. Az igazi megtérés nem törli el mindazt, ami hosszú évek során – a neveletésnek köszönhetően – rögződött benne, viszont megváltoztatja személyes világnézetét, és a Biblia hitvallásával összhangba hozza.

Olvasd el Lukács 24:36–49 szakaszát. Hogyan változott meg a tanítványok életszemlélete Jézus feltámadásának tapasztalatát követően, valamint annak köszönhetően, ahogy a Mester a Szentírást magyarázta? Mondd el a csoportban, milyen hatása volt megtérése tapasztalatának arra, hogy miként értelmezed a Bibliát. Ha minden addigi hitvallásunkat sikerül sorra összhangba hoznunk a Szentírással, hogyan kellene viselkednünk azokkal a személyekkel, akik növekednek a hitben és a Szentírás megértésében?

Fordítás és értelmezés

Ha helyesen akarod értelmezni a Bibliát, hasznodra válik, ha a Szentírást az eredeti nyelvén tanulmányozod. Ha erre nincs lehetőség, használd azt a változatot, amely a leghűségesebben tolmácsolja az eredeti szöveget. Ezek a pontos

fordítások nagy hangsúlyt fektetnek a szó szerinti megfelelésre a tolmácsolás folyamatában. Ha a tanulmányozás során összehasonlítjuk a Biblia írói által használt szavak különböző kontextusát, látni fogjuk, hogy a Biblia saját magát magyarázza. Habár ezek a formális elemekre fókuszáló bibliafordítások kiválóak a Szentírás tanulmányozásakor, maga az olvasás merev és nehézkes. A formális pontosságra törekvő fordításokkal ellentétben a dinamikus fordítások a jelentés pontos közvetítését részesítik előnyben a szó szerinti megfelelés helyett. Ezek a fordításváltozatok könnyebben olvashatók, ugyanakkor téves értelmezésekhez vezethetnek. Végül léteznek parafrázáló fordítások is, amelyek sokkal szabadabban a dinamikus fordításokhoz képest. Mivel a parafrázálás inkább értelmezés, mint fordítás, egyáltalán nem alkalmas a Biblia komoly tanulmányozására.

Mutasd be a szombatiskolai csoportban a magyar nyelvű bibliafordításokat, majd olvass fel egy bibliaszöveget a rendelkezésedre álló összes változatban. Tedd ezt úgy, hogy hallgatóid megerősödjenek a hitben, és ezzel is bátorítsd őket a Biblia személyes, mélyreható tanulmányozására. Ajánlj nekik egy megbízható bibliafordítást a személyes tanulmányozáshoz.

Egyes egyházak, felekezetek kiadják saját, engedélyezett bibliafordításukat. A Hetednap Adventista Egyház egyelőre még nem tette ezt meg, a Bibliatársulatok által rendelkezésre bocsátott fordításokat használja. Adventista teológusok is együttműködtek a Bibliatársulatokkal, hogy a világ különböző nyelvein minél több ember számára elérhetővé tegyék a Szentírást. Gondolkodj azon, hogyan népszerűsíthetnéd és terjeszthetnéd a Bibliát, bátorítva az embereket Isten Igéjének tanulmányozására.

A Biblia és a kultúra

A kor Közel-Kelete kultúrájának ismerete segítségünkre lehet egyes nehezen értelmezhető bibliai részek megértésében. Olvasd el a „Methods of Bible Study” (A bibliatanulmányozás módszerei) c. tanulmányból a 4.8.p. szakaszt: <https://www.adventistbiblicalresearch.org/materials/bible-interpretation-hermeneutics/methods-bible-study>. Napjainkban egyes kutatók azt állítják, hogy a Biblia kulturálisan feltételezett olvasmány, magán hordozza annak a kultúrának a jegyeit, amelyben íródott, üzenete specifikus történeti, művelődési, szellemi kontextusba ágyazott, ezért korlátolt a tekintélye. Habár a Biblia valóban egy bizonyos kultúra táptalaján született, „a Biblia írói hangsúlyozzák: a Szentírás teológiai üzenete nem kultúra által feltételezett, nem csak bizonyos történelmi korban élő személyekhez szóló, hanem állandó és egyetemesen érvényes kinyilatkoztatás” (Richard M. Davidson, *Biblical Interpretation. Handbook of Adventist Theology*. 85. o.). Jézus beleszületett ugyan egy bizonyos kultúrába, üdvözítő szolgálatával mégsem csupán a kortársait volt hivatott megmenteni. Ő az egész világ Üdvözítője. A tény, hogy egy bizonyos történelmi, vallási, kulturális miliőben látta meg a napvilágot, nem korlátozza a munkásságát. Szolgálatát túllép minden kulturális határvonalat.

Egyesek kizárólag azokra a dolgokra összpontosítanak, amelyek kultúránként különböznek, s így könnyen szem elől tévesztik a közös elemeket. Az élet és az emberi vágyak mely alapvető szempontjai vannak jelen a világ összes kultúrájában? Hogyan válaszol Isten ezekre a kérdésekre, függetlenül attól, hogy milyen kultúrát képviselünk? Hogyan szólítja meg Isten az embereket, függetlenül attól, hogy hol élnek? Mit tehetsz te is annak érdekében, hogy a Biblia üzenetét megértsék a veled egy kultúrában élők? Milyen körülmények között lehet a kultúra akadály a Biblia üzenetének elfogadásában?

Bűnös, elbukott természetünk és a Szentírás értelmezése

A fentebb felsorolt szempontok mellett van még egy tényező, amelyet gyakran figyelmen kívül hagyunk, s amelynek köze van bűnös, bukott természetünkhöz. Olvasd el Efézus 4:17–18 verseit, majd elméldjed az üzeneten. Pál apostol itt megemlíti az emberi elme hiábavalósága és a meghomályosodott értelem néhány következményét. A bűn miatt sokszor még a Szentírást is helytelenül értelmezzük, vagy pedig azért nem tesszük, amit a Biblia mond, mert a munkatársak nyomásától, a barátok, rokonok megvetésétől tartunk. Éppen ezért van szükségünk a Szentlélek segítségére, hogy megvilágítsa elménket, és meggyőzzön azt tennünk, amit a segítségével megismertünk.

III. ALKALMAZÁS

Valaki hallott a bibliai igazságról. A Szentírás olvasása nyomán tudatosult benne, hogy Isten valós és élő Személy, és érdemes a Bibliában Róla bemutatott mércék szerint élni. Mégis amikor a gyermeke megbetegedett, és imáira nem kapott választ, a kultúrájában gyakorolt hagyományos gyógyítási módszerekhez folyamodott, amiben alkalmi „kuruzslók” segítettek.

Gondolj hasonló kísértésekre, amelyekkel akkor szembesülsz, amikor keresztény hited próbákkal küszködik. Milyen szempontból kísért a gondolat, hogy inkább a kapott nevelésben, a szülői tanácsokban vagy saját élettapasztalatodban bízz a Biblia igazsága helyett?

Bizonyos művelt, a nyugati életszemlélet mentalitásában nevelkedett, bíráló lelkületű személyek azt hiszik, hogy nem létezik semmilyen természetfeletti lény, aki csodálatos módon beavatkozhat a történelembe. A világról alkotott korlátolt felfogásuk megakadályozza őket abban, hogy valós eseményeként fogadják el a Bibliában bemutatott csodákat. Világszemléleted életed mely területein befolyásolja azt, ahogyan a Bibliát értelmezed?

Egy újonnan megtért személy nagyobb figyelmet szeretne szentelni a Biblia tanulmányozására. Milyen Biblia-fordítást ajánlanál neki?

Miért fontos a hit a Szentírás helyes megértésében? Mi a hit szerepe az értelmezés folyamatában?

május 9–15.

A Szentírás nyelvei, szövege és szövegösszefüggése

*E heti tanulmányunk: 1Mózes 1:26-27; 2:15-23; 15:1-5;
4Mózes 6:24-26; 5Mózes 32:46-47; 1Királyok 3:6*

Szombat délután

Alapige: „Fogjátok ezt a törvénykönyvet, és tegyétek Isteneteknek, az Úrnak a szövetségládája mellé, hogy ott tanúskodjék ellened.” (5Móz 31:26, RÚF)

A világ sokmilliárd lakosa hatezernél is több nyelvet beszél. A teljes Szentírást több mint hatszáz nyelvre fordították le, de az Újszövetséget vagy a Biblia egyes részeit kétezer-ötszáznál is több nyelven olvashatjuk. Ez óriási szám, de még mindig kevesebb a világ összes ismert nyelvének felénél.

Becslések szerint mintegy másfél milliárd embernek nincs az anyanyelvére lefordítva semmilyen szentírási részlet. Sok munka van ugyan még hátra, de a bibliatársulatok erőfeszítéseinek köszönhetően hatmilliárd ember olvashatja a Bibliát!

Micsoda áldás, hogy azok között lehetünk, akiknek a saját nyelvén elérhető a Biblia! Gyakran ezt magától értetődőnek vesszük. El is felejtjük, hogy sokaknak nincs Bibliájuk, pedig még Európában is évszázadokig szándékosan elzárták a Szentírást a tömegek elől. A reformációnak és a nyomdának köszönhetően azonban már más a helyzet. Mi, akiknek van Bibliánk, most az Igét tanulmányozva tovább kutatjuk, hogyan töltekezhetünk be Szentlélekkel, hogy megismerjük az Urat, aki a lapjain kinyilatkoztatta Önmagát.

1. Olvassuk el 2Tim 3:16-17 verseit! Milyen céllal adta Isten a Bibliát?

Az volt Isten szándéka a Bibliával, hogy tanúságot tegyen a történelemben folytatott munkájáról, a bűnbe süllyedt emberiség megváltását szolgáló tervéről és az igazság útjaira vezessen bennünket. Úgy döntött, hogy emberi nyelven teszi ezt, gondolatait és elképzeléseit emberi szavakkal közli. Amikor Isten kiszabadította Izraelt Egyiptomból, kiválasztott egy nemzetet, hogy általuk közvetítse üzenetét minden népnek. Megengedte, hogy ez a nép a saját nyelvén, héberül (kisebb részeit a héberrel rokon nyelven, arámul) közölje Szavát. A görög kultúra felemelkedése új lehetőségek távlatát nyitotta meg, lehetővé tette, hogy az Újszövetséget görögül, a nemzetközi nyelven terjeszszék, amit akkor széles körben beszéltek a világon azon a részén. (Valójában akkorra már megvolt az Ószövetség görög nyelvű fordítása is.) Ez az „egyetemes” nyelv lehetővé tette az apostolok és a korabeli keresztény egyház számára, hogy széltében-hosszában hirdessék az üzenetet a Krisztus halála után nyert új missziós lelkülettel. Később János apostol *„bizonyosságot tett Isten igéjéről és Jézus Krisztus bizonyágtételéről, mindenről, amit látott”* (Jel 1:2, RÚF). Így utal a Biblia arra, hogy „tanúsága” és „bizonyágtétele” az első írótól az utolsóig folyamatosan ihletett.

2. Olvassuk el 5Móz 32:46-47 verseit! Miért volt annyira fontos, hogy Izrael népe teljesítse *„ennek a törvénynek valamennyi igéjét”* (RÚF)? Hogyan *„hosszabbítja meg”* napjainkat Isten Igéje? Mit jelenthet ez a mi életünkre nézve ma?

Sokaknak nemcsak hogy van a saját nyelvükre lefordított Bibliájuk, hanem még többféle fordítás is létezik az anyanyelvükön, mások azonban talán csak egy fordításhoz juthatnak hozzá. Ettől függetlenül a lényeg, hogy értékeljük az Igét mint Isten Szavát, és ami ennél is fontosabb, engedelmeskedjünk a tanításainak!

Miért soha nem „üres beszéd” (5Móz 32:47, RÚF) az Isten Igéjének való engedelmesség, és miért fontos, hogy ugyanerre neveljük a gyermekeinket?

Minden nyelvben vannak szavak, amelyek tartalma különösen gazdag és mély, és ezeket nagyon nehéz egy szóval megfelelően lefordítani egy másik nyelvre. Az ilyen kifejezéseket szélesebb körben kell tanulmányozni, hogy megtudjuk, hogyan használatosak a Bibliában, így érthetjük meg a jelentőségüket.

3. Olvassuk el 1Kir 3:6, Zsolt 57:4, 66:20, 143:8 és Mik 7:20 verseit! Hogyan terjed ki Isten kegyelme és jósága minden teremtett lényre?

A héber „kheszed” (*kegyelem*) kifejezés az egyik leggazdagabb és legmélyebb értelmű szava az Ószövetségnek. Kifejezi Isten szeretetét, kedvességét, kegyelmét és népével való szövetséges viszonyát. 1Kir 3:6 versében látjuk, hogy „*nagy szeretettel (kheszed) bántál szolgálóddal, Dáviddal*” (RÚF), „*és megtartottad néki ezt a nagy irgalmasságot (kheszed), hogy néki fiat adtál*” (KAR). „*Elküldi Isten az ő kegyelmét (kheszed) és hűségét*” (Zsolt 57:4). Ami Izraelt illeti: „*Hűségesen bántsz Jákóbbal, kegyelmesen (kheszed) Ábrahámmal*” (Mik 7:20, RÚF). Egész könyveket írtak a „kheszed” szóról, és megpróbálták megragadni Isten irántunk való kegyelmének és szeretetének mélységét.

4. Olvassuk el 4Móz 6:24-26, Jób 3:26, Zsolt 29:11, Ézs 9:6 és 32:17 verseit! Mit jelent ezekben az idézetekben a „békesség” vagy a „shalóm”?

A héber „shalóm” kifejezést gyakran „békességnek” fordítják, azonban annál sokkal mélyebb és szélesebb az értelme. Úgy is lehet fordítani, mint „teljesség”, „hiánytalanság” és „jólét”. Isten áldása és kegyelmének megnyilvánulása bennünket „shalóm” állapotban tart, ami Istentől származó ajándék (4Móz 6:24-26). Ezzel szemben áll Jób nyomorúságos tapasztalata: „*nem lelek pihenést, se csendességet*” (Jób 3:26, RÚF), mivel hiányzott a „shalóm”. Rohanó világunkban mérhetetlen áldás, ha a „Shabbat shalom” szavakkal fogadjuk a szombatot, mert az Istennel való közösség biztosítja számunkra az igazi békét és a teljességet, amire vágyik a lelkünk.

Bármilyen nyelvet is beszélünk és olvasunk – a szavak eredeti jelentésének ismerete nélkül is –, hogyan tapasztalhatjuk e kifejezések legigazabb jelentésének a valóságát?

A héber gondolkodásmód szerint jó néhány módja van a gondolatok kifejezésének, amelyek megerősítik a jelentést és hangsúlyozzák a fogalmak fontosságát. Az európai nyelvektől eltérően a héberben nincsenek írásjelek, de ezeket megtanulták másképpen kifejezni.

5. Olvassuk el 1Móz 1:26-27 és Ézs 6:1-3 szakaszait! Milyen szavak ismétlődnek ezekben az igékben? Hogyan erősödik a jelentőségük az ismételt fogalmak által?

A héber író többek között úgy hangsúlyozhatta ki Isten valamely tulajdonságát, ha azt háromszor megismételte. Amint a teremtéstörténet leírása elérkezik Isten teremtői munkájának csúcsához, a szöveg kiemeli a megteremtett emberiség egyedi fontosságát. A *bara* („teremt”) ige mellett mindig Isten jelenik meg alanyként. Egyedül Isten képes arra, hogy már eleve létező anyag nélkül teremtsen. Itt az Ige az ember teremtését írja le: „*Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket*” (1Móz 1:27, RÚF). Figyeljük meg a „*teremtette*” szó háromszori ismétlését! Mózes ezáltal hangsúlyozta, hogy az embert Isten teremtette, méghozzá a saját képére. Ez volt számára a hangsúlyos.

Ézsaiás látomásában, az elhívásakor szeráfok ismétlik a következőt: „*Szent, szent, szent a seregeknek Ura*” (Ézs 6:3). A hangsúly a csodálatos Isten szentségén van, akinek a jelenléte betölti a templomot. Ezt a szentséget tükrözik Ézsaiás szavai is, aki a Mindenható jelenlétében áll: „*Jaj nekem! Elvesztem, mert tisztátalan ajkú vagyok, és tisztátalan ajkú nép között lakom. Hiszen a Királyt, a Seregek Urát látták szemeim*” (Ézs 6:5, RÚF)! Még egy olyan próféta is, mint Ézsaiás, összeressen a saját méltatlansága miatt, amikor szembe-sül Isten szentségével és jellemével. Láthatjuk, hogy már jóval mielőtt olvashatnánk Pálnak az ember bűnösségéről és a Megváltóra utaltságáról szóló fejtegetését (Róma 1–3. fejezetek), a Biblia bemutatja az emberiség bukott természetét egy „jó ember” példája révén, mint Ézsaiás.

Dániel próféta könyve 3. fejezetében is találunk példát egy kifejezés ismétlésére (különbféle variációkkal), ahol a „Nebukadneccar által felállított szobor” jelenik meg (Dán 3:1–3, 5, 7, 12, 14–15, 18). Ez a fejezet tízszer ismétli meg ezt a kifejezést vagy valamelyik változatát, hogy bemutassa: a király szembe-szegült azzal, amit Isten kinyilatkoztatott neki Dániel által (Dán 2:31-45). A hangsúly itt az emberi igyekezetre kerül, hogy önmagát tegye imádat tárgyává, istenként imádjá magát, szemben az egyetlen igaz Istennel, aki egyedül méltó az imádatra.

A Szentírás szavai mindig összefüggésükben jelennek meg, nem önmagukban állnak. Minden szónak megvan a közvetlen szöveggörnyezete, először ezt az egységet kell megértenünk. Azután van a szélesebb szövegösszefüggés, ami abból az egységből fakad, amelyből az adott mondat is származik. Ez lehet egy szövegrész, egy fejezet, vagy akár fejezetek egész sora. Alapvetően fontos, amennyire lehetséges, megérteni a szavak és a mondatok összefüggését, hogy véletlenül se vonjunk le téves következtetéseket.

6. Hasonlítsuk össze 1Móz 1:27 és 2:7 versét, majd olvassuk el 1Móz 2:15-23 szakaszát! Ezeknek az igehelyeknek az alapján hogyan érthetjük meg az „adam” szó jelentését, ami az „emberre” vonatkozó héber kifejezés?

Már láttuk korábban, hogy a „bara” kifejezés ismétlése 1Móz 1:27 versében az ember teremtését hangsúlyozza. Itt azt találjuk, hogy az ember a „férfi és nő” szövegösszefüggésében jelenik meg. Vagyis a héber „adam” kifejezést úgy kell értenünk ebből a szakaszból, mint ami általánosan az emberiségre vonatkozik. Azonban 1Móz 2:7 versében ugyanaz az „adam” kifejezés arra vonatkozik, hogy Isten a „föld” (a héber nyelvben „adamah” – figyeljük meg a szó-játékot!) porából alkotta meg Ádámot. Itt csak a férfira, Ádámra utal az írás, hiszen Isten csak később teremtette meg Évát, még hozzá egészen másként. Tehát minden szövegrészben, még akkor is, ha két egymást követő fejezetről van szó, láthatjuk a különbséget az „adam” szó jelentésében, amikor az „emberiségre” (1Móz 1:27), illetve amikor Ádámra (1Móz 2:7) vonatkozik. Ádám egy személy, akire később a nemzetségtáblázatok (1Móz 5:1-5; 1Krón 1:1; Lk 3:38) utalnak, valamint Jézussal is kapcsolatos, aki a „második Ádám” (Róm 5:12-14). Éppen úgy, ahogyan az Ádám kifejezés megjelenik egy adott szövegrészben, úgy Ádám és Éva teremtésének a leírása is egy szélesebb teremtéstörténet része, ahogyan azt *Mózes első könyve* 1–2. fejezeteiben találjuk. Ezt nevezük nagyobb egységnek. A nagyobb egység tájékoztatja az értelmezőt egyéb témakörökről, gondolatokról és történésekről. 1Móz 2:4-25 szakaszát szokták a második teremtéstörténetnek is nevezni, de gyakorlatilag csupán hangsúlybeli különbségről van szó (lásd a következő heti tanulmányt). Mindkét leírásban az emberiség eredetének más-más vetületei tárulnak elénk.

Amint láthatjuk, a férfi és nő – az emberiség – Isten teremtési munkájának közvetlen eredménye. Mit tanít ez a „világ bölcsességének” (1Kor 1:20) balgaságáról, ami azt tanítja, hogy a merő véletlen termékei vagyunk?

A Szentírás legnagyobb egységei a Biblia könyvei. A bibliai könyveket különféle célzattal írták, különféle körülmények között. Találunk közöttük prófétai üzeneteket, valamint gyűjteményeket, mint például *A zsoltárok könyve*. Vannak történelmi könyvek is, mint *A királyok első és második könyve* és olvashatunk különböző gyülekezeteknek írott leveleket, amelyeket Pál és mások írtak. Miközben igyekszünk megérteni egy könyv jelentését és üzenetét, fontos a szerzőséggel és a megírás körülményeivel kezdenünk. A Biblia számos könyvének ismerjük a szerzőjét. Az Ószövetség első öt könyve írójának Mózeset tartják (Józ 8:31-32; 1Kir 2:3; 2Kir 14:6; 21:8; Ezsd 6:18; Neh 13:1; Dán 9:11-13; Mal 4:4). Mindezt Jézus is megerősíti (Mk 12:26; Jn 5:46-47; 7:19), továbbá az apostolok is (ApCsel 3:22; Róm 10:5). Más esetekben egyes bibliai írókat nem nevez meg a Szentírás (például *Eszter* és *Ruth könyvének* a szerzőit, valamint egyes történelmi könyvek íróit sem, pl. Sámuel és a Krónikák).

7. Olvassuk el 1Móz 15:1-5 és 1Móz 22:17-18 szakaszait! Mi a jelentősége annak, hogy Mózes első könyvét Mózes írta?

Mózes a kivonulás után írta *Mózes második könyvétől Mózes ötödik könyvéig* a bibliai könyveket. *Mózes első könyve* pedig alapvető történelmi beszámoló Isten tetteiről a teremtéstől a pátriárkák koráig, tehát logikus, hogy ezt a könyvet még a kivonulás előtt írta. „Amint múltak az évek és Mózes terelgette nyáját a magányos helyeken, közben népe elnyomott helyzetén gondolkodott. Elvonult előtte atyáinak története és Istennek ígéretei, amelyeket választott népének adott örökségül. Izraelért mondott imái felszálltak az egek Urához. A menny angyalai vették körül fényükkel. Itt, a Szentlélek ihletése alatt írta meg első könyvét: a teremtés történetét” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 209. o.).

Mózes első könyve nemcsak származásunkról tudósít, hanem a megváltási tervről is, azaz annak módjáról, ahogyan Isten megváltja az elbukott emberiséget. Ez a terv még láthatóbbá válik abban a szövetségben, amit Isten Ábráhámmal kötött, ami magában foglalja azt az ígéretet is, hogy rajta keresztül egy nagy népet hoz létre. Megígérte: „*Úgy megszorítom utódaidat, hogy annyian lesznek, mint égen a csillag, vagy mint a homokszemek a tengerparton*” (1Móz 22:17, RÚF).

Még milyen fontos dolgokat tanít Mózes első könyve, amelyről másképp nem szerezhethetnénk tudomást? Tehát a hitünk szempontjából mennyire alapvető Isten Igéje?

Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, „Wiclif János” (73–87. o.) és „Luther az országgyűlés előtt” (131–151. o.) c. fejezetek
 „Igéje által Isten az emberekre bízta azt az ismeretet, amely szükséges az üdvösséghez. A Szentírást Isten akaratának hiteles, tévedhetetlen kinyilatkoztatásaként kell elfogadnunk. A Szentírás a jellem mércéje, a tanításaink zsinórmértéke és tapasztalataink próbaköve... Az a tény azonban, hogy Isten az Ige által kinyilatkoztatta akaratát az embereknek, nem teszi szükségtelessé a Szentlélek állandó jelenlétét és eligazítását. Ellenkezőleg! Megváltónk azért ígérte meg a Lelket, hogy szolgálainak feltárja az Igét; hogy a Lélek megvilágítsa és gyakorlativá tegye az Ige tanításait. Mivel Isten Lelke ihlette a Bibliát, a Lélek tanítása soha nem állhat ellentétben az Ige tanításával” (i. m. 10–11. o.).

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 90–96;

Evangelizálás, „A figyelmet felkeltő, profetikus prédikáció” c. alfejezet

1. Mivel telnek el esztendeink napjai?

2. Kiket hasonlít a fűhöz a zsoltáros, és kiket a pálmafához és Libanon cédrusaihoz?

3. Mi vidámította meg a zsoltáros lelkét, amikor megsokasodott benne az aggodás?

4. Mire buzdítja a zsoltáros az egeket, a földet, a tengert, a mezőt és az erdő fáit?

5. Ellen White szerint mely próféciaikat kell gondosan tanulmányoznunk?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: 1Mózes 1:26–27; 2:15–23; 15:1–5; 4Mózes 6:24–26; 5Mózes 32:46–47; 1Király 3:6.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

A szavakban erő rejlik. Segítenek egy népnek felszabadulnia a rabszolgaság elnyomása alól, és hívő életre vezetik. Józsué így bízta a népet: „Válaszokat magatoknak még ma, akit szolgáljatok; akár azokat az isteneket, akiknek a ti atyáitok szolgáltak, amíg túl valának a folyóvízen, akár az emoreusok isteneit, akiknek földjén lakotok? Én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk” (Józsué 24:15). A szavak ugyanakkor rombolnak is, általuk pusztítani, csalni is lehet. Az Édenkertben, amikor megkísértette Évát, Sátán elhintette a kétely magvát: „Csakugyan azt mondta az Isten, hogy a kertnek egy fájáról se egyetek?” (1Mózes 3:1). Szavainkkal vádolhatunk, ítélezhetünk, ahelyett hogy nyugalmat és gyógyulást nyújtanánk a léleknek.

Isten úgy döntött, hogy elmondja az embereknek a világ teremtésének, a bűnbeesésnek, a megváltási tervnek, a helyreállítás és Krisztus visszajövele ígéretének történetét. Szószólói héber, arám és görög nyelven írták le az üzenetet. A teljes Bibliát legkevesebb 636 nyelvre fordították le, míg csak az Újtestamentumot 3223 nyelvre, vagy akár még ennél többre is, így a Föld lakosságának több mint 95%-a olvashatja Isten Igéjét. E heti tanulmányunkban szó lesz arról, hogy a Szentírás szavainak, mondatainak, cselekményeinek az eredeti kontextusban történő értelmezése hogyan segíthet jobban megérteni Isten üzenetét számunkra.

II. MAGYARÁZAT

Fontos megértenünk, hogy egy szöveg értelme a nyelv legkisebb egységéből, a szóból ered, és kiterjed a mondat, történet és végül a könyv teljes kontextusára. A héber *dabar* kifejezésnek több értelme van, jelenthet „szót”, „dolgot” vagy „prófiáciát”. Ebből az okból kifolyólag fontos a szavak kiterjedt környezetét és használatának módját is tanulmányozni. A héber *kheszed* (jóakarát) és *shalom* (béke) széles jelentésmezővel rendelkező szavak, amelyeket a teljes Szentírás kontextusában érthetünk meg pontosan. Más esetekben vannak tanítások, doktrínák vagy bibliai gondolatok, amelyeket a legjobban azonos vagy hasonló jelentésű szavak kötegének tanulmányozása által értelmezhetünk. Ilyen bibliai doktrína a maradékról szóló bibliai igazság.

A Hetednap Adventista Egyház a bibliai prófécia maradék egyházaként azonosítja magát. Az utolsó idők egyik vallásos mozgalmaként jelent meg, mely buzgalommal hirdette a hármasság angyali üzenetét. A maradék egyháza vallja, hogy a szombat az a pecsét, mely megkülönbözteti az Isten parancsola-

tait megtartók és a Jézus hitével rendelkezők népét (Jelenések 14:12). A parancsolatok megtartásához szükséges erőt Krisztus érdemeiből és erejéből meríthetjük, mert Ő győzött, és győzelmével példát hagyott számunkra, hogy mi is a nagy küzdelem győztese lehessünk, és megkaphassuk az élet koronáját (János 16:32–33; 1János 4:4; 5:4–5; Jelenések 2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21). Ennek ellenére azon igényünk, hogy a maradék egyháznak neveztesünk, inkább kihívó kizárólagosságnak tűnik mai, modern társadalmunkban. Honnan tudhatjuk, hogy Istennek van egy „maradék”?

A „maradék” fogalma a teljes Szentírásban megjelenik, az Ószövetségben 226 alkalommal, különböző szavak és szószármazékok formájában. A főnévi alak jelentheti Izrael „maradékát” (Ézsaiás 10:20), vagy „az Úr (népe) maradékát” (Ézsaiás 11:11, 16; 28:5). Ebben az esetben a szöveg arra utal, hogy az Isten által választott „maradékról” van szó. Ézsaiás 4:2–6 és 6:13 verseiben arról a „maradékról” olvasunk, amely keresztülment a mennyei ítélet tisztító-tüzén, szent népként kerülve ki abból. Több héber szó is létezik a „maradék” fogalmának jelölésére. Ezeket is a maguk kontextusában kell megvizsgálnunk.

Egy erre vonatkozó tanulmány fényt derített arra, hogy a Biblia többféle képpel írja le a „maradék” fogalmát. (1) A „történelmi maradék” – lásd Ézsaiás 1:4–9 szakaszát –, mely túlélte valamely katasztrófát. (2) A „hűséges maradék” fogalma az Istenhez hűségesek csoportját jelöli, amely rendelkezik az Isten népének tett ígéretekkel. (3) Végül „az eszkatológiai maradék” fogalma azokra utal, akik keresztülmennek a vég idejének próbáin, és az Úr nagy napján győztesekként elnyerik az Ő országát. A Jelenésekben azt olvasuk, hogy a sárkány megharagszik az asszonyra, és hadakozik „egyebekkel az ő magvából valókkal, az Isten parancsolatainak megőrzőivel, és akiknél vala a Jézus Krisztus bizonyágtétele” (Jelenések 12:17). E kifejezések a jelentésükkel – mindenik a maga szövegekörnyezetében – egymást gazdagítják, míg a teljes Biblia szintjén a fogalom világosan körvonalazódik, és a tanuló kezdi megérteni a „maradék” fogalmának teljes jelentését. (Lásd Gerhard F. Hasel, *Understanding the Living Word of God*. 113–116. o.)

A legfrissebb felfedezések segítenek megértenünk a Biblia eredetét. A hieroglifákban leképzett egyiptomi nyelv titkait Jean François Champollion fejtette meg. Ez a felfedezés az egyik legrégebb civilizáció elveszettnek hitt titkait hozta felszínre, és lehetővé tette az egyiptomi szövegeknek a Biblia szövegével való összehasonlítását. Több érdekes tényről említünk ennek kapcsán. (1) A Bibliában említett számos települést vagy földrajzi egységet az egyiptomiak jegyezték, ugyanis rendszeresen behatoltak és üzleteltek Kánaánban. Sok megfelelést és pontos részletet fedeztek fel az Egyiptomban lejegyzett és a Bibliában is megjelenő földrajzi helynevek között. (2) Nyelvtörténészek több,

az egyiptomi nyelvből átvett szót találtak az Ószövetségben, főként Mózes öt könyvében. Ilyen, alaposan dokumentált szó a héber *tevah* (jelentése: bárka), az eredetül szolgáló egyiptomi szó jelentése „doboz”, „(utazó)láda”. Ez a szó jelenik meg Noé bárkája, de a kisdéd Mózes „gyékény ládácskája” (Károli) esetében is.

Egy másik példa: a Bibliában Egyiptom neve *Mitzraim*. A héberben ez a név egy kétszemélyben használt szó (egyek antik nyelvekben alkalmazott, az egyes- és a többesszámtól eltérő nyelvtani szám, amely egy bizonyos faj két példányát jelöli), és az egyiptomi *msr* szóból ered, amely Egyiptomot mint országot jelölte. A kettősszámú végződés „két tartományra” utal, Felső és Alsó Egyiptomra.

Egyiptomi kifejezéseket is használt a szerző. Az Isten oltalmát jelképező „kinyújtott kéz” nagyon ismert, a hatalom és erő jelölésére használt kifejezés volt az egyiptomi nyelvben.

A szerző egyiptomi címekeket, kifejezési módokat, szokásokat is használt, és nem utolsó sorban több egyiptomi személynév is megjelenik a Bibliában. Mindezek a felfedezések arra engednek következtetni, hogy a Biblia első könyvei a kivonulás nemzedékének idején íródtak, és hogy a szerző nagyon jól ismerte Egyiptomot, az egyiptomi történelmet, kultúrát és szokásokat. Kétségkívül Mózes rendelkezett a Biblia első öt könyvének megírásához szükséges tudással, neveltetéssel és tapasztalattal.

Egy másik értékes felfedezés alátámasztja a tényt, hogy valóban Mózes a szerzője a Szentírás első könyveinek. Az ábécét, mely az egyiptomi hieroglifákig vezethető vissza, valahol a Sínai-félszigeten találták fel, mintegy száz évvel a kivonulás előtt. Ez az emberi közlés terén tett nagy felfedezés egyszerűsítette az írást, és lehetővé tette az átlagemberek írásra-olvasásra való megtanítását. Mózes a bonyolult egyiptomi hieroglifák helyett az egyszerűsített ókánaáni ábécét használta, amely később a héber nyelv írásjegyeinek alapját képezte. Isten időzítése mindig tökéletes, mindig időben adja népe kezébe az üzenetét.

Más bibliai fogalmak és szavak viszont egyediek. A világ teremtését leíró szakaszban az ember megteremtésére nagyobb figyelem van szentelve, mint bármely más fizikai elem vagy élőlény teremtésére. Az ember a teremtés koronája. Ez az Istenség három Személyének munkája, amiről szándékuk kijelentésekor szerzünk tudomást: „Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Mózes 1:26). A nyelvtani szerkezet hangsúlyozza Isten azon szándékát, hogy a férfit és a nőt egyedivé teremtse, a saját képére és hasonlatosságára. A közvetlen szövegkörnyezet – 1Mózes 1. fejezete – arra utal, hogy mind *Elohim* (Isten), a maga mennyei királyi pluralitásában, mind a *ruach*

Elohim (az Úr lelke) részt vesz a teremtés munkájában (1Mózes 1:1–2). János 1:1–3 szakasza nagyon világosan feltárja, hogy Jézus volt a Teremtő, mivel „Ez kezdetben az Istennél vala. Minden Ő általa lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett.” Ha megengedjük a Szentírásnak, hogy önmagát magyarázza, megtudjuk, hogy 1Mózes 1:26 versében a „mi” személynévmás az Istenség mindhárom Személyét magába foglalja. Az ember tehát kapcsolatban lett megteremtve azzal a céllal, hogy kapcsolatban éljen: „Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet” (1Mózes 1:28). Az emberek arra lettek teremtve, hogy közösségben éljenek Istennel a szent szombat napján, amely napot számukra alkotott meg (1Mózes 2:1–3; 2Mózes 20:8–11). Isten célja az örökkévalóságban továbbra is az lesz, hogy népe körében legyen.

III. MAGYARÁZAT

Hogyan tanulmányozhatjuk a Bibliát elmélyülten, ha nem ismerjük az eredeti nyelveket, amelyeken írták? Vannak interneten vagy nyomtatásban hozzáférhető eszközök, mint a *Strong* 's vagy a *Young* 's konkordanciák. Megvizsgálhatjuk, hogyan használják a Biblia írói az egyes szavakat a mondatokban, könyvekben, az egész Szentírásban. Egyházunk alapítóinak nem álltak rendelkezésére mindazok az eszközök, amelyek számunkra adottak. Mindössze a Bibliával és a konkordanciákkal rendelkeztek. Követve a protestáns bibliaértelmezés elveit, a Szentlélek ihletése alatt sikerült megismerniük a megváltási tervet, a próféták és Jézus tanításait. Az alábbiakban találsz néhány kérdést, amelyet a csoportodban is feltehetsz:

1. Hogyan segíthet elfogadnunk a Szentírást bizalomra méltó forrásnak az, hogy tudjuk: Mózes a szerzője a Biblia első öt könyvének? Emlékeztess csoportod tagjait Mózes figyelmeztető szavaira, melyeket halála előtt intézett a néphez (5Mózes 32:46–47).

2. Mit jelent megengedni a Szentírásnak, hogy önmagát értelmezze? Miért fontos megértenünk, hogy valóban mit akar mondani a Biblia, ahelyett hogy a saját gondolatainkat ültetnénk bele az olvasatunkba?

3. Hogyan segít egy-egy szó jelentésének – jelentése mélységének – megértése abban, hogy felfedezzük Isten célját az életünkben? Milyen erő rejlik az Ótestamentum bizonyos szavaiban (például: igazság, irgalom, reménység)? Milyen hatásuk van ezeknek a szavaknak az Isten természetére vonatkozó ismereteinkre?

május 16–22.

Teremtés: **Mózes első könyve az alap, 1. rész**

*E heti tanulmányunk: 1Mózes 1:3-5; 2Mózes 20:8-11; Máté 19:3-6;
János 1:1-3; Róma 5:12; Jelenések 14:7*

Szombat délután

Alapige: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és az Ige Isten volt. Ő kezdetben Istennél volt. Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött. Benne élet volt, és az élet volt az emberek világgossága.” (Jn 1:1-4, RÚF)

Mózes első könyvének első néhány fejezete alapvető fontosságú a Szentírás többi részére nézve, a Biblia nagy horderejű tanításai vagy hitelvei ezekből táplálkoznak. Itt találjuk a leírást az isteni Szentháromságról, amint összhangban dolgozik az Atya, a Fiú (Jn 1:1-3; Zsid 1:1-2) és a Szentlélek (1Móz 1:2), hogy megteremtsék a világot, mindennel, ami abban van. Ez az emberiség megteremtésében csúcsonyul ki. *Mózes első könyve* bevezet a szombat fogalmába (1Móz 2:1-3), a gonosz eredetébe (1Mózes 3. fejezet), a Messiás ígéretébe és a megváltási tervbe (1Móz 3:15), a világméretű özönvíz történetébe (1Mózes 6–9. fejezet), a szövetség megkötésébe (1Móz 1:28; 2:2-3, 15-17; 9:9-17; 15. fejezet), a nyelvek és a népek szétszórásának történetébe (1Mózes 10–11. fejezet), valamint a nemzeti táblázatokba, amelyek a teremtéstől az Ábrahámig tartó bibliai kronológia keretét képezik (1Mózes 5. és 11. fejezet). Isten Szavának ereje (1Móz 1:3; Jn 17:17; 2Tim 3:16), az emberiség természete (1Móz 1:26-28), Isten jelleme (Mt 10:29-30), az egy férfi és egy nő közötti házasság (1Móz 1:27-28; 2:18, 21-25), a föld és erőforrásai feletti sáfárság (1Móz 1:26; 2:15, 19), továbbá az újjáteremtés ígérete (Ézs 65:17; 66:22; Jel 21:1) egyaránt az első fejezeteken alapul. Ezt fogjuk a héten tanulmányozni.

Május 23. – Az etnikai csoportok napja

1. Olvassuk el 1Móz 1:1 versét! Milyen mély igazságokat jelent ki ez a vers?

A Biblia a legfennköltebb és a legmélyebb értelmű szavakkal kezdődik, amelyek egyszerűek, de mégis, amikor gondosan tanulmányozzuk őket, felmérhetetlen mélységig hatolnak. Valójában a Biblia első mondata a legnagyobb filozofikus kérdésekre ad választ, mint pl. arra, hogy „Kik vagyunk?”, „Miért vagyunk itt?” és „Hogyan kerültünk ide?”

Azért létezőnk, mert Isten megteremtett minket a múlt egy meghatározott idejében. Nem a semmiből fejlődöttünk ki, nem is a véletlen folytán jöttünk létre, minden konkrét életcél és tervezett irány nélkül, amint azt a jelenkori tudomány az eredetről szóló elképzelései alapján tanítják. A darwini evolúció minden vonatkozásban ellentmond a Szentírásnak, és valójában csak ostobának tünteti fel a keresztényeket az, ha megpróbálják összehangba hozni a Bibliával ezt az elméletet.

Isten teremtett meg minket egy bizonyos időpontban: „kezdetben”. Ez szükségképpen azt jelenti, hogy a kezdet előtt Ő már létezett. Vagyis létezett, mielőtt megteremtette az időt, amit a napi „este és reggel” ciklusokkal fejezett ki, valamint a hónapokkal és évekkel, mindezt a világunknak a naphoz és a holdhoz való viszonyában. Ez az abszolút kezdet más szentírási részekből is visszacseng és támogatást kap, amelyek folyamatosan igazolják Isten teremtői munkáját és eszközeit (Jn 1:1-3).

2. Olvassuk el Jn 1:1-3 és Zsid 1:1-2 szakaszait! Valójában ki a Teremtő? Mi a jelentősége annak, hogy Ő halt meg a kereszten?

A Biblia azt tanítja, hogy Jézus a Teremtő. „Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött” (Jn 1:3, RÚF). Jézus „által a világot is teremtette” (Zsid 1:1-2). Mivel a kezdetektől minden Jézustól ered, valóban reményünk van arra, hogy a vég idején be is fejezi azt, amit elkezdett, hiszen Ő „az Alfa és az Ómega, az első és az utolsó” (Jel 22:13; 1:8, RÚF).

Mit jelent a tudat, hogy Isten teremtett meg minket? Képzeljük el, mi lenne, ha nem hinnénk ezt! Mennyire másképp tekintenénk önmagunkra és másokra! Miért?

Az utóbbi években kialakult egy olyan irányzat, amely szerint a teremtés napjait nem szó szerint értik, hanem inkább metaforaként, példázatként vagy akár mítoszként. Az evolúció elmélete nyomán alakult ez ki, abból a feltételezésből, hogy hosszú koroknak kellett eltelni, amíg az élet létrejött a Föld nevű bolygón. Mit tanít erről a témáról a Biblia? Miért kell a teremtés napjait szó szerint értelmeznünk *Mózes első könyve* szerint, nem pedig átvitt értelemben?

3. Olvassuk el 1Móz 1:3-5 és 2Móz 20:8-11 verseit! Milyen formában használja a Szentírás a „nap” szót ezekben az igeszakaszokban?

A héber „jóm”, azaz „nap” kifejezést következetesen a teremtéstörténet egész leírása során szó szerinti napra használja a Szentírás. *Mózes első könyvében* semmi nem utal arra, hogy nem a mai értelemben vett, valóságos napról lenne szó. Sőt még olyan teológusok is, akik nem hiszik, hogy szó szerinti napokról van itt szó, elismerik, hogy a szerző valóságos napokról írt. Érdekes, hogy Isten adja meg ennek az első időkeretnek a nevét (1Móz 1:5). A „*lett este, és lett reggel*” (1Móz 1:5, 8 stb, RÚF) mondat határozza meg, hogy mit jelent a „jóm” vagy nap. A kifejezés egyes számban, nem pedig többes számban jelenik meg, és egy napot jelent. Tehát a teremtés hét napját egy teljes időkeretként kell értelmeznünk, amit a héberben az „ehhad” („egy”) tőszám vezet be, amelyet aztán sorszámok követnek (második, harmadik, negyedik stb.). Ez a minta arra mutat, hogy napok egymásutániságáról van szó, amely a hetedik napban csúcsozódik ki. Nincs utalás ezeknek a kifejezéseknek a használatában vagy a történet leírásában arra, hogy a napok között bármilyen rés lenne. A teremtés hét napja valóban hét nap, ahogyan mai értelemben értjük a napokat. Ugyanakkor a napok valós volta abból is egyértelműen látszik, hogy Isten a saját ujjával írta a negyedik parancsolatot. Jelezte, hogy a hetedik nap, a szombat a szó szerinti, hét napos teremtési hétbe illeszkedik.

Nem Mózes első könyvének teremtéstörténete az egyetlen teremtési leírás a Bibliában. Olvashatunk a második adventkor történő újjáteremtésről is, amikor Isten a halandót halhatatlanná változtatja, „Hirtelen egy szempillantás alatt, az utolsó harsonaszóra” (1Kor 15:52, RÚF). Isten képes ezt megtenni az újjáteremtéskor, akkor miért lett volna szüksége évmilliárdokra az első teremtéskor, mint ahogy a teisztikus evolúció tanítja?

Manapság a hét hetedik napjának szombatja támadásnak van kitéve a szekuláris társadalom és egyes vallási közösségek részéről is. Látható ez a globális szervezetek munkarendjében, több európai országban tervezett naptár-változtatásban, miszerint a hét első napja a hétfő, a vasárnap pedig a hetedik, valamint a klímaváltozással kapcsolatban nemrégiben kiadott pápai enciklikában, amelyben a hét hetedik napját „zsidó szombatnak” nevezi és arra szólítja a világot, hogy megtartsák a nyugalomnapot, ezzel csökkentve a globális felmelegedést (Ferenc pápa: *Laudato Si'*, Vatikánváros, 2015, Vatican Press, 172–173. o.).

4. Olvassuk el 1Móz 2:1-3, 2Móz 20:8-11, Mk 2:27 és Jel 14:7 verseit! Hogyan kapcsolódik a teremtés hete a negyedik parancsolathoz és a hármass angyali üzenethez?

A Biblia kijelenti: „*A hetedik napra elkészült Isten a maga alkotó munkájával, és megpihent a hetedik napon egész alkotó munkája után*” (1Móz 2:2, RÚF). Sok teremtéshívő hangsúlyozza Istennek a hat napon át tartó teremtői munkáját, de elfelejti elismerni, hogy ez nem fejeződött be a hatodik napon, csak akkor, amikor megteremtette a szombat napját. Ezért jelenti ki Jézus: „*A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért*” (Mk 2:27, RÚF). Azért tehetett ilyen határozott kijelentést, mert Ő alkotta meg, vagyis teremtette a szombatot, Istennek a népével való örök szövetsége jelét és pecsétjét.

A szombatot nemcsak a zsidó népnek, hanem az egész emberiségnek adta. *Mózes első könyve* Jézus három tetteire utal a szombat megteremtése után. Először is „*megpihent*” (1Móz 2:2, RÚF), ezzel isteni példát mutatott arra, hogy velünk együtt szeretne pihenni. Másodszor „*megáldotta*” a hetedik napot (1Móz 2:3, RÚF). A teremtési leírásban olvassuk, hogy Isten megáldja az állatokat (1Móz 1:22), majd Ádámot és Évát (1Móz 1:28), de a hetedik nap az egyetlen nap, amire különleges áldását adja. Harmadszor pedig „*megszentelte*” (1Móz 2:3, RÚF) a hetedik napot, azaz „szentté tette”. A Bibliában említett egyetlen más nap sem rendelkezik ezzel a három tulajdonsággal. Ez a három isteni cselekedet megismétlődik a negyedik parancsolatban, amit Isten a saját ujjával írt le, a szombat alapjaként visszautalva a teremtésre (2Móz 20:11).

2Móz 20:11 és Jel 14:7 versei a Teremtő imádatának alapvető elemeként említik a szombat parancsát. Hogyan illeszkedik a végidő eseményeibe a szombatra tett közvetlen utalás?

Az elmúlt évtizedben hatalmas változásoknak lettünk a szemtanúi abban, ahogyan a társadalom és a hatóságok meghatározzák a házasságot. A világ több nemzete is engedélyezte az azonos neműek házasságát, átírva a korábbi törvényeket, amelyek védelmezték a család rendszerét, központjában az egy férfi és egy nő közötti házassággal. Ez több értelemben is példátlan változás, és új kérdéseket vet fel a házasság intézményével, az egyház és az állam kapcsolatával, valamint a házasságnak és a családnak a Szentírásban meghatározott szentségével kapcsolatban is.

5. Olvassuk el 1Móz 1:26-28 és 2:18, 21-24 szakaszait! Mit tanítanak ezek a versek az Isten szerinti, eszményi házasságról?

A hatodik napon ért el Isten a teremtés csúcspontjához, az ember megteremtéséhez. 1Móz 1:26 versében többes számban szól: „*Alkossunk embert a képmásunkra*” (RÚF). Az isteni Szentháromság személyei egymással szerető közösségben élve rendelték el a földön az ember számára a házassági kapcsolatot.

„*Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket*” (1Móz 1:27, RÚF). „*Ez most már csontomból való csont, testemből való test*” (1Móz 2:23, RÚF) –, mondta Ádám, és elnevezte „asszonynak” Évát. A házasság miatt „*hagyja el a férfi apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és ezért lesznek egy testté*” (1Móz 2:24, RÚF).

A Szentírás egyértelműen kijelenti, hogy ez a kapcsolat egy férfi és egy nő között jön létre, akik apjuktól és anyjuktól, azaz ugyancsak egy férfitől és egy nőtől származnak. Ezt az elgondolást tovább finomítja az ősszüleinknek adott első utasítás: „*Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet, és hajtsátok uralmatok alá*” (1Móz 1:28, RÚF)! Az ötödik parancsolat szerint a gyerekek (az utódok) tiszteljék az apjukat és az anyjukat (2Móz 20:12). Ez másként nem valósítható meg, csak a férfi és a nő házastársi kapcsolata által.

Mit tanítanak a házasság természetéről és szentségéről Mt 19:3-6 versei? Jézus szavainak a fényében hogyan foglaljunk állást a házasság bibliai elvei mellett, határozottan, hűséggel, miközben nem feledkezünk meg arról, hogy Isten szereti az egész emberiséget és mindannyian bűnösök vagyunk?

A Biblia leírásában töretlen láncolat figyelhető meg a tökéletes teremtés, a bűnbeesés, a megígért Messiás és a végső megváltás között. Ezek a nagy horderejű események az emberiség megváltási történetének az alapjai.

6. Olvassuk el 1Móz 1:31, 2:15-17 és 3:1-7 verseit! Mi történt Isten tökéletes teremtésével?

Isten úgy minősítette a teremtett világot, hogy „igen jó” (1Móz 1:31). „A teremtés most teljes volt... Éden virágzott a földön. Ádám és Éva szabadon odamehetett az élet fájához. A bűn szennye és a halál árnyéka nem csúfította el a gyönyörű teremtettséget” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 21. o.). Isten figyelmeztette Ádámot és Évát, hogy amennyiben esznek a tiltott fáról, bizonyosan meghalnak (1Móz 2:15-17). A kígyó egy kérdéssel indította a beszélgetést, amivel teljes mértékben cáfolta Isten szavait: „Dehogy haltok meg” (1Móz 3:4, RÚF)! Sátán azzal kecsegtette Évát, hogy nagy tudásra tesz szert, és olyan lesz, mint Isten, ő pedig nyilván hitt neki.

7. Pál hogyan erősíti meg Isten kijelentését, amit 1Móz 2:15-17 szakaszában tett? Olvassuk el Róm 5:12 és 6:23 verseit! Hogyan viszonyulnak ezek a tanítások a teisztikus evolúcióhoz?

A Szentírásban láthatjuk, hogy későbbi bibliai írók megerősítenek korábbi kijelentéseket, és további részletekbe avatnak be. Róma 5–8. fejezeteiben Pál a bűnről és a megváltás szépségéről ír: „Ahogyan tehát egy ember által jött a bűn a világba, és a bűn által a halál, úgy minden emberre áterjedt a halál azáltal, hogy mindenki vétkezett” (Róm 5:12, RÚF). Az evolúciós szemlélet alapján azonban a halálnak már évmilliókkal az emberiség megjelenése előtt jelen kellett volna lennie. Ebből a gondolatból komoly következtetések származnának az eredendő bűnről, Krisztusnak a kereszten történt, helyettesítő haláláról és a megváltás tervéről szóló bibliai tanítást illetően. Amennyiben a halál nem függ össze a bűnnel, akkor nem lehet a bűn zsoldja (Róm 6:23), és Krisztusnak nem lett volna oka meghalni a bűneinkért. Ám a teremtés, a bűnbeesés és a kereszttáldozat elválaszthatatlanul kapcsolódik egymással. Az első Ádám összetartozik a második Ádámmal (1Kor 15:45, 47). A kereszténység alapját támadja a darwini evolúcióban vagy azokban az elképzelésekben való hit, amelyek az evolúció folyamatába behelyezik Istent.

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „A teremtés” (18–25. o.) és a „Hétnapos hét” (81–86. o.) c. fejezetek

„Az összehasonlítási, irodalmi, nyelvi és egyéb megfontolások alapján szerzett, felhalmozott bizonyítékok minden szinten arra a kizárólagos következtetésre utalnak, hogy *Mózes első könyvének* 1. fejezetében a héber „jóm” azaz „nap” kifejezés következetesen egy valóságos, huszonnégy órából álló napot jelent.

Mózes első könyvének szerzője nem tudta volna még mélyrehatóbban és mindent magába foglalóan kifejezni a szó szerinti »nap« gondolatát, mint ahogyan a kiválasztott írásmódjában ezt megtette” (Gerhard F. Hasel: *The „Days” of Creation in Genesis 1: Literal „Days” or Figurative „Periods/Epochs” of Time? Origins*. 21/1, 1994, 30-31. o.).

„Isten Igéjének vezetése nélkül még a legnagyobb gondolkodók is összeavarodnak, ha megkísérik a tudomány és a kinyilatkoztatás közötti kapcsolatokat megvizsgálni. A Teremtő és munkája meghaladja felfogóképességüket; és mivel ezeket nem lehet természeti törvényekkel magyarázni, a Biblia történetét megbízhatatlannak nyilvánítják” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*, 8. köt., 258. o.).

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 97–103; *Evangelizálás*, „A hallgatóság ismereteit és összetételét figyelembe véve hirdessük az üzenetet!” c. alfejezet

1. Mi történik a faragott képek szolgálival?
2. A zsoltáros szerint mit láttak a föld határai?
3. Mi az, amit gyűlöl és amihez nincs köze a zsoltárírónak?
4. Mi az, ami elavul, mint a ruha? Mi az, amit megváltoztat Isten, mint az öltözetet?
5. Mely igazságokat kell elménkbe gyűjtenünk, és hogyan rögzíthetjük ezeket az igazságokat?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: 1Mózes 1:3–5; 2Mózes 20:8–11; Máté 19:3–6; János 1:1–3; Róma 5:12; Jelenések 14:7.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

Jézus mondta: „Valaki azért hallja én tőlem e beszédeket, és megcselekszi azokat, hasonlítom azt a bölcs emberhez, aki a kősziklára építette az ő házat: És ömlött az eső, és eljött az árvíz, és fújtak a szelek, és beleütköztek abba a házba, de nem dőlt össze: mert a kősziklára építetett” (Máté 7:24–25). Ha Krisztus kinyilatkoztatása, az Ő szava képezi hitünk alapját, akkor mi az az alap, amelyre a teljes Szentírás épül? A választ Mózes és a Biblia első könyvében, minden jelentős hitalapelv forrásában találjuk meg.

Itt olvashatjuk a világ teremtéséről és Istenről, a Teremtőről szóló alapvető tanítást. E fundamentum fontosságát tekintve, valószínűnek tarthatjuk-e egyáltalán, hogy csupán a véletlen műve, hogy napjainkban minden eddiginél ádagabb ostrom alatt áll a teremtés bibliai tana? Az is csak véletlen lenne, hogy az utolsó idők egyházának küldetése éppen annak az üzenetnek a hirdetése, hogy Jézus a Teremtő? A laodiceai gyülekezethez (az utolsó a Jelenések 2. és 3. fejezetében bemutatott hét gyülekezet közül) intézett levél bevezetőjében Jézus ekképpen mutatkozik be: „Ezt mondja az Ámen, a hű és igaz bizonyosság, az Isten teremtésének kezdete” (Jelenések 3:14). A hármasság első felhívása: „Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget: mert eljött az Ő ítéletének órája; és imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, és a tengert és a vizek forrásait” (Jelenések 14:7). Az előttünk álló két héten a világ teremtésének tanát fogjuk tanulmányozni, mely alapvető fontosságú Isten végidei népének üzenete és küldetése szempontjából. Megvizsgáljuk továbbá azt is, hogyan kellene értelmeznünk a világ teremtéséről szóló bibliai leírást.

II. MAGYARÁZAT

Vannak-e kérdéseid a létezéseddel kapcsolatban? Honnan jövök? Miért vagyok itt? Mi értelme az életemnek? Ki vagyok én? A világ nagy filozófusai évezredekken keresztül gondolkodtak ezeken a sarkalatos kérdéseken, amelyekre a választ voltaképpen Mózes első könyvének első két fejezetében találjuk meg. A történelem folyamán ezek a bibliai részek méltóságot, értelmet, célt biztosítottak az emberiségnek, ihlették a bölcs embereket, hogy felkutasák világunkat, és felfedezzék Isten teremtésének csodáit.

A Biblia egyszerű nyitómondata (1Mózes 1:1) az emberiség legmélyebb kérdéseire utal. Az ember megteremtése előtt, kezdetben volt Isten. Olyan ökoszisztémát tervezett, mely biztosítja a földön az élet feltételeit az ember és az összes élőlény számára. Földünk a megfelelő távolságra van a Naptól, sem

túl közel hozzá, sem túl távol tőle. Isten tökéletesen meghatározta a Nap méretét ahhoz, hogy ne termeljen túl sok energiát, amivel elpusztíthatná az életet a Földön. Bolygónkon elegendő víz és lélegezhető levegő áll minden élőlény rendelkezésére. A Hold tökéletes mérete folytán ellenőrzése alatt tartja az ár-apály jelenséget. A mágneses mező meggátolja, hogy a Nap sugara mindent felperzseljen a Földön. Egyáltalán nem meglepő tehát, hogy a teremtés minden szakasza után Isten levonja a következtetést, hogy minden jó (1Mózes 1:4, 10, 18, 21, 25), és végül, amikor befejezte nagy művét, „látá Isten, hogy minden, amit teremtett vala, ímé igen jó” (1Mózes 1:31). A héberben a „jó” magába foglalja mind az esztétikai, mind az etikai vonatkozású szépet, mivel Isten a Teremtő, Isten a szeretet (1János 4:8).

A zsolotáríró Dávid elismeri az emberi test komplexitását, amikor kijelenti: „Magasztallak, hogy csodálatosan megkülönböztettél” (Zsolotárok 139:14). Ma sokkal nagyobb a tudás, mint a Dávid napjaiban. Az emberi test legkisebb egysége a sejt, amely nagyon apró, de rendkívül összetett szerkezetekből van felépítve. Működéséhez szüksége van arra, hogy minden alkotóelemével rendelkezzen: ha csak egy hiányzana közülük, már képtelen lenne rendeltetése szerint működni.

Minden emberi sejt tartalmazza az illető személy DNS-ét. A számítógépek egy bináris, a 0-ás és az 1-es kombinációiból álló kód alapján működnek. A 3 milliárd bázisú DNS egy kvaterner (négykomponensű) kódból áll (A, C, G, T), amely sokkal komplexebb a bináris kódhoz képest. A DNS egyedül is megsokszorozódhat, és megteheti ezt az emberi szervezet mintegy 40 trillió sejtjében. Az emberi test 200 típusú sejtjének megvan a maga egyedi funkciója. Ezek az élet alapkövei, melyek összhangban együttműködnek egymással, hogy az emberi élet fenntartásához szükséges szerepüket betöltsék.

Isten valóban csodálatosaknak teremtett bennünket. Az élet ilyenén komplexitása – nemcsak az ember, hanem az élővilág minden egyedének esetében – figyelmünket az egyetlen Teremtőre irányítja. Az ember azonban nem csupán gépezet. Isten kreatív elmével, lelkiismerettel és a szeretet érzésével, a szeretet kinyilvánításának képességével áldott meg minket. Az öntudat, az ítélőképesség, a választás és alkotás képessége megmagyarázhatatlan a fejlődéstan távlatából. Sokkal könnyebb egy olyan Teremtőben hinni, aki az Ő képére és hasonlatosságára alkotott minket (1Mózes 1:27).

Miután létrehozta az élet fenntartására alkalmas ökoszisztémát, majd megtöltötte azt halakkal, madarakkal, a mező állataival, az Istenség megteremtette az embert, a teremtés koronáját. „És monda Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra! (...) Teremté tehát az Isten az embert az ő képére, Isten képére teremté őt: férfiúvá és asszonnyá teremté őket”

(1Mózes 1:26–27). Az embernek közösségekben kell élnie Istennel és felebarátai-val. Isten olyannak teremtette meg a férfit és a nőt, hogy egymás társai legyenek, és fizikai és érzelmi szempontból egyaránt kiegészítsék egymást. Tökéletes párt alkottak, ezért miután Isten Ádám oldalbordájából megteremtette Évát, Ádám ekképpen kiáltott fel: „Ez már csontomból való csont, és testemből való test!” (1Mózes 2:23). A férfi „asszonyembernek” nevezte őt. Amikor házassági szövetségre lép, „elhagyja a férfit az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté” (24. vers).

A földi civilizáció alapja a férj és feleség közötti házasság, valamint a kizárólagos kapcsolatukból származó gyermekek. Éppen ezért helyez akkora hangsúlyt a Biblia a családra mint a társadalom sejtmagjára, és ez a Tízparancsolatban is kifejezésre jut. Az első négy parancsolat az ember és Isten közti kapcsolatot szabályozza, amely kapcsolat csúcspontját a hetedik nap szombatja képezi. Ez a hétről hétre megújuló különleges közösség erősíti meg az ember Isten iránti engedelmisségét, dicsőítő magatartását. Figyeljétek meg, hogy a szombat parancsolata után az ötödik a családra összpontosít, mivel a család körében közvetítik a szülők gyermekeiknek az Isten jellemére vonatkozó ismeretet: „Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad tenéked” (2Mózes 20:12). Istent, Isten jellemét magasztaló, szerető, gyermekeiket alázatos engedelmisségre nevelő családokkal teli világ – ez volt Isten eredeti terve, amikor megteremtette világotunkat.

Megkísértve és bűnre csalva az embereket, Sátán tönkre akarta tenni Isten tervét az emberrel. Sikerült szakadást előidéznie Isten és az emberiség, majd pedig Ádám és Éva között. A tény, hogy Éva eltávolodott Ádámtól, tálcán kínálta fel Sátánnak az aranyalkalmat. Éva meggondolatlanul, a kíváncsiságtól hajtva, megközelítette a tiltott fát, a jó és a gonosz tudásának fáját. Azáltal, hogy a kétely árnyékát vetette Isten Szavára, Sátánnak sikerült eltorzítania, aláaknáznia Isten oltalmazó tervét. Az azonnali következmények lesújtóak voltak. Miután Éva – majd Ádám is – evett a tiltott gyümölcsből, az elválás érzése és a bűntudat szakadást idézett elő az első emberpár és Isten közötti kapcsolatban. Most már láthatták saját mezítelenségüket. Amikor szerető Istenük a keresésükre indult, ők egymást hibáztatták, sőt, Istent magát, még jobban elmélyítve a köztük keletkezett szakadékot. A következő fejezetben (1Mózes 4) láthatjuk a bűn következményeit: Ábelnek, a fiúnak és fivérnek a halálát. Az Isten Igéjével szembeni engedetlenség megteremtette gyümölcsét: pusztulni kezdett Isten teremtett világa.

A kételyt, melyet Sátán a világ kezdetén belopott az ember szívébe – „Csakugyan azt mondta az Isten, hogy a kertnek egy fájáról se egyetek?” (1Mózes

3:1) –, napjainkban a fejlődéstan élteni tovább. A Szentírás világosan kijelenti, hogy az ég és a föld Isten szavára keletkezett, és hogy „minden Ő általa lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett” (János 1:3). Ha kételkedünk Isten Szavában, abban, hogy Ő teremtett mindeneket, vajon nem hazugságra hajtjuk fülünket, mint öszsüleink Földünk történelmének hajnalán?

Krisztus lejött közénk, hogy helyreállítsa a teremtett világot, Önmagáért és az Atyáért. Azáltal, hogy kijelentette: „mielőtt Ábrahám lett, Én vagyok” (János 8:58), Jézus voltaképpen azt nyilatkozta, hogy Ő az Önmaga által létező Isten, a világegyetem Istene. A szél és a tenger engedelmeskedett neki, hiszen Ő az Alkotója. Ő támasztotta fel Jairus lányát, mivel „Őbenne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága” (János 1:4). A végső újjáteremtés, amit Krisztus megígért a második eljövétel kapcsán, csak akkor lehetséges, ha valóban Ő teremtette kezdetben világunkat.

III. ALKALMAZÁS

Isten szándéka az volt, hogy a család legyen az emberi élet sejtmagja. Mi történik, amikor valamely építmény alapja tönkremegy? A világ teremtésére vonatkozó hitünk és meggyőződésünk lankadása hogyan járul hozzá a társadalom szerkezetének gyengüléséhez? Lehet-e bármilyen magyarázata a fejlődéstanak életünk értelmére vonatkozóan? Az elmúlt héten milyen bizonyítékát tapasztaltad annak, hogy Istennek terve van életeddel?

„Az Úr a házasság intézményére terelte figyelmüket, amint azt Isten a teremtéskor elrendelte... Az Úr akkor vezette be a szombatünneplést, akkor alapozta meg a házasságot Isten dicsőségére és az emberiség áldására. Akkor hirdette ki a házasság törvényét Ádám gyermekei számára, amikor házasságban kapcsolta össze a szent pár kezét, mondván: *Annakokáért elhagyja a férfiú az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté* (1Mózes 2:24), így jelentve be a házasság törvényét Ádám utódai számára, egészen az idők végéig. Amit az örökkévaló Atya jónak jelentett ki, az a legmagasabb áldás és legmagasabb növekedés törvénye az ember számára” (Ellen White, *Gondolatok a Hegyibeszédről*. 63–64. o.).

Teremtés: **Mózes első könyve az alap, 2. rész**

*E heti tanulmányunk: 1Mózes 1–2; 5; 11; Jób 26:7-10;
1Kronika 1:18-27; Máté 19:4-5; János 1:1-3*

Szombat délután

Alapige: „Az eget beszélik Isten dicsőségét, és kezeinek munkáját hirdeti az égboltozat.” (Zsolt 19:2)

Sok nagy gondolkodó a Szentírásból merített ihletet Isten teremtett világának kutatásához, és ennek eredményeképpen született meg a modern tudomány. Johannes Kepler, Isaac Newton, John Ray, Robert Boyle és más neves tudósok hitték, hogy munkájuk révén még többet megtudhatnak Isten teremtői munkájáról.

Azonban a francia forradalom után a 19. századi tudomány egyre inkább eltávolodott a teisztikus világnézettől, olyan irányba haladt, amelynek alapjául a naturalizmus és a materializmus szolgált, többnyire nem adva helyet a természetfölöttinek. Ezeket a filozófiai gondolatokat Charles Darwin: „*A fajok eredete*” (1859) c. műve népszerűsítette. Azóta a tudomány egyre inkább eltávolodott a bibliai alapoktól, ami *Mózes első könyve* történetének gyökeres újraértelmezését eredményezte.

Vajon a Biblia elavult, a tudománnyal ellenkező nézetet tanítana a kozmológiáról? Lehetséges, hogy leírásában egyszerűen csak kölcsönvett elemeket a környező pogány népektől? A Bibliát kulturálisan meghatározta volna keletkezésének helye és ideje, vagy pedig az ihletettsége valóban olyan nézethez emel fel a világ eredetét illetően, ami teljes az isteni kereteiben?

Ezeket a gondolatokat tárgyaljuk e heti tanulmányunk során.

Május 26. – **A gyermekek napja a Viața și Sănătate Kiadóban.** A teljes könyvkínálatot megtalálják a gyülekezet irodalom-felelősénél, vagy tanulmányozhatják a Kiadó katalógusát.

Az általános elképzelés szerint az ókori világban sokan úgy gondolták, hogy a föld lapos. A legtöbben azonban megértették, hogy gömbölyű, és erre több jó okuk is volt. Viszont némelyek még napjainkban is állítják, hogy a Biblia tanítása szerint a föld lapos.

1. Olvassuk el Jel 7:1 és 20:7-8 verseit! Milyen szövegösszefüggésben találjuk ezeket a verseket? Vajon azt tanítanak, hogy a föld lapos volna?

János leírja e versek végidei próféciaiban, hogy négy mennyei angyal állt „a föld négy sarkán, és féken tartották a föld négy szelét” (Jel 7:1, RÚF). Háromszor ismétli a „négy” szót, és a négy angyalt összefüggésbe hozza a négy égtájjal.

János jelképes nyelvezetet használt, mint mi is ma, amikor azt mondjuk, hogy „lemegy a nap”, vagy „keletről támadt” a szél. Ha ezeknek a prófétai igehelyeknek a szó szerinti értelmezését erőltetnénk, amikor a szöveg átvitt értelemben északra, délre, keletre és nyugatra utal, kiragadjuk e szakaszokat a szövegösszefüggésükből, tőlük idegen értelmezést kölcsönzünk nekik. Amikor Jézus ezt mondta: „Mert a szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznságok, lopások, hamis tanúskodások és istenkáromlások” (Mt 15:19, RÚF), akkor nem az ember anatómiájáról vagy a szó szerinti emberi szívről beszélt, hanem egy jelképet használva akart erkölcsi tanítást adni.

2. Mit tanítanak Jób 26:7-10 és Ézs 40:21-22 szakaszai a földről?

Jób 26:7 szavai szerint Isten az űrben függesztette fel a földet: „Ő terítette északot a kietlenség fölé, függesztette ki a földet a semmiség fölött” (RÚF). Jób 26:10 eredeti szövegéből kiderül, hogy bolygónk gömb alakú, Ézs 40:22 pedig kijelenti: „Az, aki ott trónol a földkerekség fölött, ahonnan lakói csak sáskának látszanak, fátyolként terítette ki az eget, kifeszítette, mint egy lakósátrat” (RÚF).

Képzeljük magunkat valaki helyébe, aki több ezer évvel ezelőtt élt! Milyen bizonyítékaink lennének arra, hogy a föld forog? Vagy volna, ami inkább arról győzne meg, hogy egyhelyben áll? Milyen bizonyítékot találni arra, hogy a föld lapos? És arra, hogy gömbölyű?

Régészek olyan ókori, Egyiptomból és a Közel-Keletről származó iratokat fedeztek fel, amelyekben szerepelnek a teremtés és az özönvíz ősi történetei. Ennek hatására egyesek elgondolkodtak azon, hogy *Mózes első könyvének* beszámolója kölcsönzött-e ezektől a kultúráktól, és a Szentírás bármilyen vonatkozásban alárendelt-e azoknak. Valóban ez lenne a helyzet?

- 3. Olvassuk el 1Móz 1:1–2:4 szakaszát, majd pedig az alábbi kivonatot az Atrahaszisz eposzból: „Amikor az ember helyett az istenek/végezték a munkát, a terheket hordozták,/ Az istenek terhe túl nagy,/ A munka túl nehéz volt, túl sokat fáradtak/... Hagyd, hogy a méh-istennőnek utódai legyenek,/ és hagyd, hogy az ember viselje az istenek terhét!... Geshtu-et, egy értelmes istent/ levágták a gyülekezetükben./ Nintu agyaggal keverte össze/ a húsát és vérét” (Stephanie Dalley: *Myths from Mesopotamia: Creation, the Flood, Gilgamesh, and Others*. New York, 1989, Oxford University Press, 9., 14–15. o.). Milyen különbségeket látunk?**

Bár vannak hasonlóságok a két történet között (például az első ember teremtésénél egyaránt szerepel az agyag), a különbségek sokkal jelentősebbek.

1) Az Atrahasziszban az emberek az istenek helyett dolgoznak, hogy ők pihenhessenek. *Mózes első könyve* szerint Isten az ember, a teremtés csúcsa számára teremtette a földet és mindent, ami abban van, azután pedig az emberpárral együtt megpihent. *Mózes első könyve* szerint Isten az embert egy kertbe helyezte és közösségbe hívta önmagával. Feladatául adta, hogy gondoskodjon a teremtett világról – ez olyan gondolat, ami nincs benne az Atrahasziszban.

2) Az Atrahasziszban egy kisebb istent megölnek, majd a vérét agyaggal elegyítik, hogy megalkossák a férfit és a nőt. *Mózes első könyvében* az első Ádámot Isten gondosan „formálja” meg, azután életet lehel belé, később pedig az asszonyt „alkotja” meg „segítőtársául”, és nem egy meggyilkolt istenből teremtette Ádámot és Évát.

3) *Mózes első könyvének* beszámolójában nem utal semmi konfliktusra, erőszakra, amint azt az Atrahaszisz történetben találjuk.

A bibliai beszámoló magasztos képet fest a mindenható Istenről, aki a tökéletes világban méltóságteljes életcél ad az emberiségnek. Ennek az alapvető különbségnek a fényében a tudósok végül arra következtettek, hogy itt egészen eltérő teremtési leírásról van szó.

Mózes első könyve távolról sem pogány teremtési mítoszokból ered, sőt inkább cáfolja azokat. Kifejezetten eltérőnek mutatja be Istent, a Teremtőt, mint azok.

4. Olvassuk el 1Móz 1:14-19 szakaszát! Hogyan jelennek meg a negyedik terem- tési nap elemei? Mi a szerepük?

A „nap” és „hold” kifejezéseket azért kerülték, mert a héberben azok neve (vagy a nevükhöz hasonló elnevezés) megegyezett az ókori Közel-Kelet és Egyiptom nap- és holdisteneinek a nevével. A „nagyobb világosság” és a „kisebb világosság” kifejezések mutatják: Isten meghatározott szerepre teremtette ezeket, hogy *„jelezzék az ünnepeket, a napokat és az esztendőket, és legyenek világító testekként az égbolton, hogy világítsanak a földre”* (1Móz 1:14-15, RÚF)! Tehát a fenti igehelyek egyértelműen jelzik, hogy a nap és a hold nem istenek, hanem teremtmények, meghatározott természeti funkciókkal, ahogyan a szerepüket ma is értjük.

5. Olvassuk el 1Móz 2:7 és 18-24 verseit! Hogyan teremtette meg Isten Ádámot és Évát?

Az ókori Közel-Kelet mítoszai egyöntetűen úgy írják le az ember teremtését, mint egy utólagos gondolatot, amit az istenek azért találtak ki, hogy mentesüljenek nehéz munkájuk alól. Ezt a mítoszelemet cáfolja az a bibliai tanítás, hogy az embernek Isten megbízott helytartójaként kell uralnia a világot. Az ember megteremtése egyáltalán nem későn jött gondolat, inkább a leírás szerint a teremtés csúcsa volt, és ez még erősebben utal arra, hogy mennyire különböznek egymástól a pogány és a bibliai leírások.

Mózes első könyve tehát inkább korigálja az ókori világ mítoszait. Mózes olyan kifejezéseket és gondolatokat használt, amelyek nem egyeztethetők össze a pogány elgondolásokkal. Egyszerűen megfogalmazta a bibliai nézetet a valóságról, valamint Isten szerepéről és céljáról a teremtésben.

Több ezer évvel ezelőtt a bibliai teremtéstörténet nem egyezett az uralkodó kultúrával, de ma is ez a helyzet. Miért nem lepődhetünk meg ezen?

6. Olvassuk el 1Mózes 5. és 11. fejezetét! A Biblia hogyan követi nyomon az emberiség történetét Ádámtól Noéig, majd Noétól Ábrahámig?

Van egy elem, ami ezeket a nemzetségi táblázatokat egyedivé teszi a Bibliában: meghatározzák az időtartamot, ezért egyes teológusok – helyesen – „kronológiának” nevezik az ilyen részeket. Összekapcsoló mechanizmusuk folytán a származási információkat összekötik az idő múlásával: „amikor egy személy x évet élt, nemzette a másik személyt, aki y évet élt, ő pedig nemzett további fiakat és lányokat.” 1Mózes 5. fejezete a következő, képletszerű kifejezést adja hozzá: „Az első személy napjainak száma z év volt.” Ez az összekapcsoló rendszer kizárja bizonyos generációk törlését vagy hozzáadását. 1Mózes 5. és 11. fejezetében folyamatos származási vonalat találunk, amit 1Krón 1:18-27 szakasza hitelesít. Nincs sem hozzáadott, sem pedig törölt generáció. A Biblia ebben a vonatkozásban is önmagát értelmezi.

Zsidó és keresztyény igemagyarázók közel kétezer éve úgy értelmezik ezeket a szövegeket, mint amelyek a történelmet vázolják fel. Ezek alapján, legalábbis a teremtés hét napjától számítva, pontosan meghatározható az özönvíz ideje és a föld kora, amiről *Mózes első könyvének* 1. és 2. fejezete ír.

Az utóbbi évtizedekben némelyek megkísérelték újraértelmezni 1Mózes 5. és 11. fejezetét, hogy hosszabb korokat is belevehessenek, annak alapján, ahogyan egyes (esendő emberek) magyaráznak bizonyos régészeti és történelmi adatokat. Így megkérdőjelezzik a Biblia feljegyzéseinek megbízhatóságát.

Ám ha meg akarjuk érteni, hogyan tekint Isten az időre és annak folyamataira a történelemben, látnunk kell, hogy ez a két fejezet egyszerre „történelmi és teológiai, a tér és az idő valóságában kapcsolja össze Ádámot az emberiség többi részével és Istent az emberrel. 1Mózes 5. fejezete és a 11:10-26 versek megadják az időkeretet, valamint az emberi nemzedékek láncolatának sorát, amely összeköti Isten népét azzal az emberrel, akit az Úr a bolygó hatnapos teremtésének csúcscaként alkotott meg” (Gerhard F. Hasel: *The Meaning of the Chronogenealogies of Genesis 5 and 11. Origins.* 7/2. 69. o.).

A nemzetségi táblázatok benne vannak az Ószövetségben, még hozzá jó okkal, mégis mit mond Pál 1Tim 1:4 és Tit 3:9 verseiben? Mire kell figyelniünk, amikor ezekről az igékről beszélünk?

7. Olvassuk el a következő igeszakaszokat, majd írjuk le, miként utalnak az alábbi versek 1Mózes 1-11. fejezeteire!

Mt 19:4-5 _____

Mk 10:6-9 _____

Lk 11:50-51 _____

Jn 1:1-3 _____

ApCsel 14:15 _____

Róm 1:20 _____

2Kor 4:6 _____

Ef 3:9 _____

1Tim 2:12-15 _____

Jak 3:9 _____

1Pt 3:20 _____

Júd 11, 14 _____

Jel 2:7; 3:14; 22:2-3 _____

Jézus és az Újszövetség *minden* írója megbízható történelemként tekint Mózes *első könyvének* 1–11. fejezeteire. Jézus utal Mózes írásaira és a férfi meg a nő teremtésére (Mt 19:4). Pál ismételtelen a teremtéstörténettel támasztja alá a leveleiben kifejtett teológiai tételeit. Az athéni tanult emberek előtt kijelenti: „Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennynek és földnek Ura, nem lakik emberkéz alkotta templomokban” (ApCsel 17:24, RÚF). Ilyen módon az Újszövetség írói Mózes *első könyvének* alapjaira építenek, ezzel mutatják be a modern olvasó számára is ennek a valóságos történetnek a jelentőségét.

Olvassuk el példának okáért Róma 5. fejezetét! Pál fél tucatnál is többször utal közvetlenül az Ádám és Jézus közötti kapcsolatra (lásd Róm 5:12, 14-19). Elismeri a történelmi Ádám valóságos létét. Ezt az álláspontot alapjaiban támadja az, ha az élet eredetét illetően a szövegek szó szerinti olvasatát felváltja az evolúcióra alapozott elgondolás.

A Szentlélek ihletésére az Újszövetség írói hiteles történelemnek fogadták el a teremtésről szóló beszámolót, mint ahogyan Jézus is. Miért lenne tehát balgaság a részünkről, ha bűnös, esendő emberek állításaira alapozva nem követnénk az ő példájukat?

„A Biblia az emberiség legátfogóbb és leginkább tanulságos történelme. Egyenesen az örök igazság kútforrásából fakadt, és korszakokon át isteni kéz őrizte tisztaságát... Csak ebben található meg az emberiség történelme minden emberi előítéllettől vagy elbizakodottságtól mentesen” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 5. köt., 25. o.).

„[Isten] megmutatta nekem, hogy a bibliai történelem nélkül semmit nem igazolhat a geológia. A földben talált leletek valóban bizonyítják, hogy a dolgok állapota több szempontból is eltér a mostanitól. Azonban csak a Biblia történelmének fényében vélekedhetünk arról, hogy ezek mikor léteztek és milyen hosszú ideig voltak a földben. Talán ártatlannak tűnik, ha képzeletben túllépünk a bibliai történelmen, amennyiben a feltételezéseink nem mondanak kifejezetten ellent a Szentírás tényeinek. Ám amikor a teremtéstörténet kapcsán az ember eltávolodik Isten Igéjétől, és az Úr teremtői munkájáról a természeti törvények alapján akar beszámolni, a bizonytalanság végtelen óceánjára sodródik. Isten soha nem jelentette ki a halandóknak, hogy pontosan miként vitte végbe a teremtés munkáját hat valóságos nap alatt. Teremtői munkája éppen annyira felmérhetetlen, mint a létezése” (Ellen G. White: *Spiritual Gifts*. 3. köt., 93. o.).

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 104–110;

Evangelizálás, „Az igazság tanításának segédeszközei” c. alfejezet

1. Mit sarjaszt az Úr a barmok és az emberek szükségleteire?
2. Mi volt az oka annak, hogy Izrael földje „megfertőztetett”?
3. Mit tett az Úr a szomjazó, éhező lelkekkel?
4. Ki és miért áll a szegények jobb keze felől?
5. Az igazság bemutatásának mely módszerét értékelté Ellen White? Melyik módszerről állította, hogy egyre gyakrabban fogják alkalmazni a vég idején?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: 1Mózes 1; 2; 5; 11; 1Krónika 1:18–27; Jób 26: 7–10; Máté 19:4–5; János 1:1–3.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

1872-ben, miközben kutatómunkát végzett a British Museum alagsorában, George Smith lefordított egy ókori babiloni táblán található szöveget, amelyben meg volt említve Ut-napistim, a világméretű özönvíz túlélője, valamint Gilgames, aki megpróbálta megtudni tőle az örök élet titkát. A kor világsajtója is beszámolt Gilgames eposzáról és az első, nem szentírási forrásról, mely az özönvizet említi. Attól a naptól kezdve számos neves történész az egyetemes özönvíz írott emlékei után kezdett el kutatni a világ különböző kultúráiban. A világ teremtését leíró szövegeket is felfedeztek. Miközben az utóbbi százötven évben ezeket a felfedezéseket újabb és újabb bizonyítékok támasztották alá, újabb kérdések vetődtek fel a világ teremtésére és az özönvízre vonatkozó bibliai leírások eredetével és természetével kapcsolatosan. Vajon az 1Mózes 1–11 szakaszában olvasható leírások nem a kor Közel-Kelete népeinek irodalmából kölcsönvett szövegek? Tartalmaz-e a mózesi szöveg más írott emlékekben feltűnő misztikus elemeket? Van-e valamiféle kapcsolat a Teremtés könyvének szövege és az időben korábbi mezopotámiai vagy egyiptomi szövegek között? Melyek a történelmi és teológiai implikációk? Hogyan magyarázhatók a szövegek közötti hasonlóságok és különbségek? Mit árulnak el ezek a leírások a kozmológia kérdéséről, vagy a világegyetem eredetéről, szerkezetéről? Vajon a Biblia is csak mitológiai szöveg lenne, mint az egyiptomi és mezopotámiai szövegek? Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket szeretnénk megválaszolni az előttünk álló héten, miközben összevetjük a Bibliát az egyiptomi és közel-keleti szövegekkel.

II. MAGYARÁZAT

Galileo Galilei arra a következtetésre jutott, hogy a Nap a naprendszer központja, míg a Föld és a többi bolygó a nap körül forog (a Nap-központú, heliocentrikus világkép perspektívája), ezzel szemben a kor Katolikus Egyházának állítása szerint a Föld a világegyetem központja (a Föld-központú, geocentrikus világkép perspektívája). Az Inkvizíció tétele visszavonására szólította fel Galileót, és 1642-ben bekövetkezett haláláig házi őrizetben tartotta. Galileo pere több kérdést is felvet. A híres csillagászt elítélő egyházi értelmezés valóban a Biblián alapult? Szembeszegült volna Galileo a Bibliával a tudomány érdekében? A Katolikus Egyház tulajdonképpen egy az arisztotelészi filozófián és a ptolemaioszi matematikán alapuló kozmológiát vallott, amit megpróbált a Biblia segítségével megvédeni. Galileo védőbeszédét szintén

a Szentírásra építette. Először is kijelentette, hogy Isten a természet és a Biblia Alkotója. Helyesen érvelt: a természetnek és a Bibliának összhangban kell lennie egymással. Majd kihangsúlyozta a tényt, hogy az értelmezők tévedhetnek. Kifejtette, hogy meggyőződése szerint a Biblia nyelvezete az egyszerű emberekhez adaptált nyelvezet, és nem kellene azt mindig szó szerint értelmezni. Beszéde végén megemlítette, hogy szerinte nem kellene szó szerint idézni Józsué imáját, tudniillik azt, amikor kérte, hogy a nap álljon meg Gibeonban (Józsué 10:12), a ptolemaioszi tétel fényében, mely szerint a Föld mozdulatlanul áll a világegyetem közepén, hiszen ebben az esetben a napnak rövidebbnek kellene lennie, nem pedig hosszabbnak (Richard J. Blackwell, *Galileo, Belarmino and the Bible*. 68–69. o.). Mindezek dacára a Katolikus Egyház csak 350 év múlva, 1992-ben rehabilitálta Galileo Galileit.

A tanulás számunkra az, hogy a Biblia olvasójának nem szabad a Közel-Kelet, Egyiptom, Görögország kozmológusainak „szemüvegén”, vagy a modern világszemlélet szűrőjén keresztül értelmeznie a Szentírást. Amikor értelmezési nehézségekbe ütközünk, fontos a szöveggörnyezet, az illető bibliai rész és a nyelvészeti formajegyek vizsgálata.

Elavult lenne a Biblia kozmológiája? Évszázadokon át a tanult, bíráló szemléletű emberek azt hitték, hogy Mózes első könyvének 1. fejezetében az ókori Babilon bölcseinek gondolatai csengenek vissza. Ezért állították, hogy a héber *têhôm* szó (jelentése: „mély”) a *Tiámat* személynévből származik, a *Tiámat* lévén az *Enúma Elis* eposz ósóceánja istennőjének a neve. Az eposzban a babiloni Marduk isten egy ütközetben megöli *Tiámatot*. Napjainkban általánosan elfogadott tény, hogy a vizet, víztömeget jelölő *têhôm* korántsem mitikus szó. „Tulajdonképpen képtelenség arra következtetni, hogy a *têhôm* mint óceánt jelentő szó a *Tiámat* névből ered”, mondja David Toshio Tsumura a „Genesis and Ancient Near Eastern Stories of Genesis and the Flood: An Introduction” c. tanulmányában. A feltételezés, hogy IMózes 1. fejezete egy pogány, istenek közötti konfliktust tükröz, arra vall, hogy a szövegből olyasvalamit olvasunk ki, amit tulajdonképpen cáfol. IMózes 1:2 verse „mélységének” passzív, tehetetlen, szervezetlen állapota arra utal, hogy a *têhôm* jelentéstartal-mát illetően korántsem mitikus szó.

Az „ég” szó héber eredetijét néha „égbolt(ozat)ként” fordítják, amire a latin *firmamentum* szó a magyarázat, az Ószövetség latinnyelvű Vulgata-fordításváltozatának köszönhetően. Innen a hamis benyomás, hogy *firmamentum* valamiféle szilárd fémboltozat. A héber szó helyesebb fordítása inkább a síkfelület, mint a boltozat (Cornilescu: „cerurile și întinderea lor” [Zsoltárok 19:1–2], Károlinál: „égboltozat”; „égnek fényessége” [Dániel 12:3]. A fordító megjegyzése). Továbbá: az is szó szerint értendő, hogy „az ég csatornái

megnyilatkoznak”, és „bezárulnak az ég csatornái” (1Mózes 7:11; 8:2)? Más igei szakaszok szerint „az ég ablakain” keresztül zsemlyelisztt hull a földre (2Királyok 7:1–2), rettegés (Ézsaiás 24:18–19), vagy áldás (Malakiás 3:10). Egyértelmű, hogy ezek a kifejezések metaforák, nem szó szerint értendők. Ha a Bibliát nyelvezetének tartalmi és stílári jegyei figyelembe vételével olvassuk, általában nem okoz gondot a metaforikus, jelképes szövegek felismerése. Megpróbálni a Bibliával igazolni egy háromszintes világegyetemet, föld alatti réteggel, felszíni világgal, melyet ablakos, oszlopok által kitámasztott fémkupola borít, tulajdonképpen annyit tesz, mint szó szerint értelmezni azt, ami jelképesen, metaforikusan értendő. A Biblia írói szándékosan elhatárolták magukat a mitológiai eredetű gondolatoktól, amelyekben egybemосódott az istenek és az emberek világa. E szándékuk kinyilvánításával voltaképpen vitába szálltak a Közel-Kelet és Egyiptom mítoszaival.

Teremtés az Ige által. „És monda Isten: Legyen világosság! És lőn világosság” (1Mózes 1:3). A teremtés e módja leplezetlen ellentétben áll az ókori mítoszokkal. Az *Enúma Elis* eposzban Marduk teremt azáltal, hogy kegyetlenül meggyilkolja Tiámatot. Az óbabiloni akkád Atrahaszisz eposzban az emberiség egy meggyilkolt isten húsából és véréből, valamint a hozzá kevert földből lett megteremtve. Egyiptomban az ember megteremtése vagy az istenek önnemzésének, vagy valamely fajta kisugárzásának az eredménye. A Teremtés könyvében azonban semmi sem utal arra, hogy az Istenség benne lenne az emberben. Az ember Isten elkülöníthető alkotása.

A tenger halai. A teremtés ötödik napján (1Mózes 1:20–23) Isten megteremtette „a nagy vízi állatokat”. Az ugariti nyelvemlékekben is megjelenik egy hasonló kifejezés, mely egy megszemélyesített, sárkányszerű szörnyet nevez meg, amelyet legyőzött a teremtő erővel rendelkező Anát istennő. Isten azonban ezeket a nagy tengeri állatokat minden erőfeszítés nélkül alkotta meg, ami szemben áll a harc, küzdelem által megvalósuló teremtés mitológiai fogalmával.

A hét napos ciklus. „Mikor pedig elvégezte Isten hetednapon az ő munkáját, amelyet alkotott vala, megszűnék a hetedik napon minden munkájától, amelyet alkotott vala” (1Mózes 2:2). Az egyiptomi kozmológiában a teremtés nem ér véget. „Ámon-ré napisten teremtő munkája ciklikusan, naponta megnyilvánult. Ez az életről és halálról kialakult felfogás annyira szerves része volt az egyiptomi világszemléletnek, hogy még a halált is a teremtési aktus természetes részének tekintették. Egy a XXI. dinasztia idejéből fennmaradt halotti szertartásra készített papirusz-tekercsen egy szárnyas kígyó jelenik meg, a következő felirattal: „A halál, a nagy isten, aki isteneket és embereket teremtett” – „a halál teremtő istenként való megszemélyesítése, a halál gondolatá-

nak lenyűgöző vizuális leképzése, amely a teremtés világának elidegeníthetetlen tulajdonsága” (Erik Hornung, *Conceptions of God in Ancient Egypt*. 81. o.).

A Genézis könyvében a világ teremtéséről szóló leírás középpontjában egy transzcendentális Isten áll, aki az egyedüli Teremtőként megszólal, és szavával világot teremt („Mert Ő szólt, és meglett, Parancsolt, és előállott [Zsoltárok 33:9]). A teremtett mű középpontjában az ember: a férfi és az asszony. A Teremtés könyvének kozmológiája tárja fel a legátfogóbb módon az alapokat, amelyekben a Biblia világának valósága, a biblikus világszemlélet nyugszik. A bibliai teremtéstörténet a kiindulópontja a teljes Szentírásnak. A Biblia azért képes a végidő eseményeiről is beszélni, mert Az, Aki kezdetben mindeneket teremtett, továbbra is szuverén Úr teremtett műve felett. (Lásd Gerhard F. Hasel és Michael G. Hasel, *The Unique Cosmology of Genesis 1 against Ancient Near Eastern and Egyptian Parallels* c. tanulmányát: *The Genesis Creation Account and Its Reverberation in the Old Testament*. 9–29. o.)

III. ALKALMAZÁS

Gyakran találkozunk napjainkban azzal a véleménnyel, hogy a Biblia elavult, a XXI. század sarkalatos kérdéseinek megválaszolásában irreleváns olvasmány. A világról alkotott evolucionista nézet nagymértékben abból a mitikus világnézetből átitatott gondolatból ered, hogy nincs jól kivehető határvonal az ember, a természet és az Istenség között. Minden egy. A hinduizmus szerint a halál révén – reinkarnáció által – átváltozunk, és egy másik életformát öltünk magunkra. Isten mindenben benne van, Isten a minden. A hindu világnézet szerint a természetben 33 millió megszemélyesített isten létezik. Ez a fajta szemlélet az ókori Egyiptomban is létezett: 22000 istenük volt, és az élet és a halált az élet nagy ciklusának részeként fogták fel.

1. Miért fontos számunkra, keresztények számára megérteni, hogy Isten az embert tökéletesnek, büntelennak teremtette, amikor még halál nem létezett? Miért oly fontos az 1Mózes 3. fejezetében leírt választás? Egy ember, Ádám rossz választása hogyan lett jóvátéve az ember Fia, Jézus Krisztus választása által?

2. Milyen reményt nyújthat a több millió évre, halálra és fajok pusztulására visszatekintő fejlődéstan a jövőre nézve? Ha a halál az élet másik arca ebben a világegyetemben, reménykedhetünk-e valaha a halál nélküli életben?

3. Miben különbözik a Biblia életről és halálról szóló tanítása a többi fontos, nem keresztény vallás tanításaitól? Gondoljatok a Krisztus halálára és testben történő feltámadására. Miért reménykedhetünk, bízhatunk a Szentírás ígéreteiben?

A Biblia és a történelem

*E heti tanulmányunk: 1Sámuel 17; Ézsaiás 36:1-3, 37:14-38;
Dániel 1; 5; Máté 26:57-67; Zsidók 11:1-40*

Szombat délután

Alapige: „Én, az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földjéről, a szolgaság házából.” (2Móz 20:2, RÚF; lásd még 5Móz 5:6)

A Szentírás a történelemben ágyazódik. A bibliai történelem lineáris irányban halad az abszolút kezdettől, amikor Isten megteremtett mindent, a végső célig, amikor második adventje után helyreállítja a földet.

Történelmisége megkülönbözteti az Igét más vallások szent könyveitől. A Biblia nem próbálja meg bizonyítani Isten létezését, hanem abból indul ki, hogy Ő létezik és személyesen cselekszik a történelemben. Kezdetben Isten szólt, így teremtette meg a földön az életet (1Móz 1:1-31). Kihívta Ábrámot a káldeusok földjéről. Megszabadította népét az egyiptomi szolgaságból. A Tízparancsolatot Ő írta a kőtáblákra, a saját ujjával (2Móz 31:18). Elküldte a prófétákat. Ítéleteket hajtott végre. Arra szólította az embereket, hogy törvénye szerint éljenek, és a többi népnek is bemutassák a megváltási tervét. Végül pedig elküldte Fiát, Jézus Krisztust a világba, ezzel hozva változást a történelemben.

Ezen a héten a Biblia leírása szerint néhány kulcsfontosságú, történelmi témakört tekintünk át, és megnézünk néhány régészeti bizonyítékot, amelyek alátámasztják a Szentírásban bemutatott történelmet.

Dávid és Salamon uralkodása Izrael történelmének aranykorát fémjelzi. Azonban mi lenne, ha nem is léteztek volna, ahogyan egyesek állítják? Mi volna, ha, amint egyesek mondják, birodalmuk nem lett volna akkora, mint amilyenek a Biblia leírja? Dávid nélkül nem lenne Jeruzsálem a nemzet fővárosa (2Sám 5:6-10), nélküle nem lenne templom, amit a fia, Salamon épített (1Kir 8:17-20). Végül pedig Dávid nélkül nem lenne a jövőben várt Messiás, hiszen az ő vonalán keresztül kapták a Messiás ígérését (Jer 23:5-6; Jel 22:16). Abban az esetben teljes mértékben újra kellene írni Izrael történelmét. Pedig éppen a Bibliában lejegyzett történelem adja Izrael és az egyház egyedi szerepét, valamint küldetését!

1. Olvassuk el 1Sámuel 17. fejezetét! Hogyan segítette Isten döntő győzelemhez Izraelt? Kit használt fel ennek érdekében? Hol zajlott a történet?

Figyeljük meg a csata helyszínének pontos földrajzi leírását 1Sám 17:1-3 verseiben! Khirbet Qeiyafa pontosan azon a területen fekszik, a dombok között, ahol a fejezet leírása szerint Izrael táborhelye volt. Az utóbbi idők ásatásai feltártak egy Saul és Dávid korabeli, megerősített, helyőrségi várost, amely a völgyre nézett. Két városkaput is kiástak abból az időből. Tekintettel arra, hogy az ókori Izrael legtöbb városának csak egy kapuja volt, ez segített beazonosítani Saarajim települést (1Sám 17:52), ugyanis a név héber jelentése: „*két kapu*”.

Tehát a történelem során először sikerült beazonosítani ezt az ókori bibliai várost. 2008-ban és 2013-ban két feliratot is találtak, amelyet sokan eddig a legrégebbi héber írásos emlékek tartanak. A második írás megemlíti az Esbaal nevet, és ez volt Saul egyik fiának is a neve (1Krón 9:39).

1993-ban az északi Tel Dan városában folytatott ásatások során egy monumentális felíratra bukkantak, amelyet Damaszkusz királya, Hazáel írt. Ebben hirdeti győzelmét „*Izrael királya*” és „*Dávid házának*” királya fölött. A Biblia is így utal Dávid dinasztiájára. Ez a bizonyító erejű régészeti lelet arra mutat, hogy Dávid valóban létező történelmi személy volt, ahogyan azt a Biblia állítja.

Gondoljuk végig, hogy mit is jelentene a hitünk szempontjából, ha valójában Dávid nem létezett volna, amint azt némelyek állítják!

2. Olvassuk el Ézs 36:1-3 és 37:14-38 szakaszait! Hogyan szabadította meg Isten a népét, amikor az asszírok hatalmas támadást indítottak Júda ellen?

Kr. e. 701-ben Szanhérib hadjáratot folytatott Júda ellen, amiről olvashatunk a Szentírásban. Szanhérib szintén feljegyeztette ezt, többféle módon. A fővárosban, Ninivében talált történelmi évkönyveiben így dicsekedett: „(Ezékiásnak) negyvenhat, erős fallal bekerített városát és azok szomszédságában számtalan kisebb faluját megostromoltam és legyőztem.” Szanhérib azzal állított emléket a ninivei palotájában a júdeai Lákis városa feletti győzelmének, hogy a palota központi termének falait a város ostromát és a csatajelenségeket ábrázoló domborművekkel boríttatta.

A közelmúltban Lákisnál folytatott ásátások során feltárták a Szanhérib által felégetett és lerombolt város romjait. Jeruzsálem azonban csodával határos módon megmenekült. Szanhérib csak ennyivel dicsekedhetett: *„Ami Ezékiást, a júdeait illeti, bezártam őt a saját városába, mint egy madarat a kalitkába.”* Nincs olyan felirat, ami Jeruzsálem lerombolásáról szólna, vagy hogy foglyokat hurcoltak volna el rabszolgaságra.

Jeruzsálem valóban ostrom alá került, de a Biblia feljegyzi, hogy az ostrom csupán egy napig tartott, mert az Úr Angyala megszabadította a várost. Ézsaiás megjövendölte: *„Azért ezt mondja az Úr AsszírIA királyáról: Nem jut be ebbe a városba, és nyilat sem lő rá, nem fordít feléje pajzsot, ostromsáncot sem épít ellene. Azon az úton tér vissza, amelyen jött, de ebbe a városba nem jut be – így szól az Úr. Pajzsa leszek ennek a városnak, és megszabadítom önmagamért meg az én szolgámért, Dávidért”* (Ézs 37:33-35, RÜF).

Érdekes módon AsszírIA fővárosában, Ninivében csak Lákisra vonatkozó leleteket találtak, Jeruzsálemet nem lehetett látni a palota falain. Szanhérib csak Lákis legyőzésével dicsekedhetett. A menny Istene és az asszírok istenei közötti harcban Isten hatalmát a népe szabadulása bizonyította. Isten látta AsszírIA támadó tetteit, hallotta Ezékiás király imáját és cselekedett a történelemben.

Miért fontos emlékezni arra, hogy Isten, aki akkor és ott csoda folytán megszabadította Izraelt, ma ugyanaz, akihez mi is imádkozunk, akire hagyatkozunk és akiben bízunk?

2007 júliusában a Bécsi Egyetem egyik tudósa a British Múzeumban dolgozott egy megbízáson, amikor egy agyagtáblát talált Nebukadneccar, Babilon királyának idejéből. Az agyagtáblán a „Nebusarsekim” nevet találta, annak a babiloni hivatalnoknak a nevét, akit Jer 39:3 említ. Nebusarsekim egyike azoknak, akiket (a régészetnek köszönhetően) újra felfedeztek a Dániel és Nebukadneccar idejében élt királyok meg hivatalnokok közül.

3. Olvassuk el Dániel próféta könyvének 1. és 5. fejezetét! Mi a kapcsolat Dánielnek a korán meghozott döntései és Isten tettei között, amelyek során szolgáljaként és prófétájaként használta őt fel, és így a próféta a történelem során emberek millióira hatott?

Dániel „*eltökéle az ő szívében*” (Dán 1:8), hogy Istenhez hűséges marad mindabban, amit megeszik és az imádságban is. A korán kialakított jó szokásai az életmódjává váltak, és erőt adtak neki hosszú élete során. Ennek eredménye lett a világos gondolkodás, a bölcsesség és a felülről származó értelem, amit elismert Nebukadneccar és Bélsaccar is, ezért emelték a birodalom legmagasabb pozícióiba. Még fontosabb, hogy Nebukadneccar megtérésében is része volt (Dán 4:34-37).

Nebukadneccar Nabopolassar fia volt. Együtt építették fel a ragyogó várost, aminek nem volt párja az ókori világban (Dán 4:30). Babilon hatalmas volt, legalább háromszáz templommal és a gyönyörű palotával. Masszív, dupla várfalak vették körül, az egyik szélessége 3,6 méter, a másiké pedig 6,7 méter volt. A várfalakon nyolc főkapu ékeskedett, mindegyiket babiloni főistenekről nevezték el. A leghíresebb ezek közül az Istár-kapu, amit német régészek tártak fel, majd újra felépítettek a berlini Pergamon Múzeumban.

Dán 7:4 sasszárnyú oroszlánként írja le Babilont. Az Istár-kapuhoz vezető felvonulási úton százhusz oroszlán szobra sorakozott. Az ásatások során találtak egy olyan szobrot is, egy emberre ugró hatalmas oroszlánt, ami a mai napig a város előtt áll. Mindez azt tanúsítja, hogy az oroszlán találó jelkép a nagy Babilonra, megerősíti a bibliai történelmet és a prófétai üzenetet.

Mi a jelentősége annak Dán 1:8 versében, hogy Dániel „eltökéle az ő szívében”? Mit kell nekünk is elhatároznunk azzal kapcsolatban, hogy mit tegyünk és mit ne?

4. Olvassuk el Mt 26:57-67, Jn 11:45-53 és 18:29-31 szakaszait! Mit tudunk Kajafásról? Mi volt a szerepe Jézus halálában? Ki volt Poncius Pilátus, és miért kellett az ő döntése ahhoz, hogy a Szanhedrin elérje célját?

Kajafás főpap volt, ő tervezte el Jézust megölését. Josephus, a rómaiak számára történeti feljegyzéseket készítő zsidó történész is megerősítette, hogy valóban létezett. „Emellett a főpapi tisztségből letette Józsefet, akit Kajafásnak is hívnak, és kinevezte Jónathánt, a korábbi főpap, Ananus fiát, hogy kövesse őt tisztségében” (*Josephus Complete Works*. Grand Rapids, MI, 1969, Kregel Publications, 18. köt., 381. o.).

1990-ben egy családi sírhelyet tártak fel Jeruzsálemtől délre, amelyben tizenkét csontdobozt találtak. A sírban lévő pénzérmék és cserépletek a Kr. u. 1. század közepére datálhatók. A legdíszesebb csontládán, amelyben több ember csontját is megtalálták a „*József, Kajafásnak fia*” felirat áll. Számos tudós nézete szerint ez Kajafásnak, a főpapnak a sírja, benne az ő csontjaival, aki közvetlenül részt vett Jézus halála adásában.

1961-ben egy feliratot találtak Poncius Pilátus, Tibériusz császár júdeai helytartójának nevével, Cézarea Maritima színházának egyik kövén.

Mindkét esetben láthatjuk, hogy a történelem alátámasztja a Jézus halála körüli események főszereplőinek létezését.

Az első két század világi történészei is említést tesznek a Názáreti Jézusról. Tacitus, római történész írt Krisztusról, és arról, hogy Tibériusz uralkodása idején Poncius Pilátus kivégeztette. Említette még a korai keresztényeket Rómában. Ifjabb Plinius, a római kormányzó Kr. u. 112-113-ban Trajánusz császártól azt kérdezte levelében, hogy miként bánjon a keresztényekkel. Leírta, hogy egy bizonyos napon, virradat előtt gyűlnek össze, és úgy énekelnek, mintha valami istennek énekelnének. Ezek a régészeti felfedezések és történelmi források szolgáltatják a Biblián kívüli bizonyítékát Jézus létezésének, akit a halálát követő ötven éven belül már imádtak. Viszont az evangéliumok az elsődleges források Jézusra nézve, amelyeket gondosan tanulmányoznunk kell, hogy többet megtudhassunk róla és az életéről.

Jó, ha régészeti bizonyítékokkal alá tudjuk támasztani a hitünket, de miért fontos mégis, hogy a hitünk ne ezektől függjön, bármennyire is sokat segíthetnek bizonyos esetekben?

Nem légüres térben élünk. Döntéseink hatnak másokra is, nemcsak mi-ránk. Isten ókori népének sok képviselője nagy hatással volt mások jövőjére is. Zsidók 11. fejezete a „hitről” szól, és összefoglalót találunk benne az ókori hithősök befolyásáról.

5. Olvassuk el Zsid 11:1-40 verseit! Mit tanulhatunk az ókori hősöktől, az életükből?

Énok _____

Noé _____

Ábrahám _____

Sára _____

József _____

Mózes _____

Ráháb _____

Sámson _____

A hit nemcsak valamibe vagy valakibe vetett hit, hanem cselekvés is a hit alapján – a cselekvő hitet tulajdonítja Isten igazságnak. Az ebből fakadó tettek változtatják meg a történelmet, és azon múlnak, hogy az ember Isten Igéjére hagyatkozik-e.

Noé hitből cselekedett, amikor a bárkát építette, addigi tapasztalatai és az értelme ellenére bízott Isten Szavában. Mivel addig még soha nem esett eső, a tapasztalat és a józan ész azt sugallta, hogy teljesen elképzelhetetlen az özönvíz. Noé mégis engedelmeskedett Istennek, így az emberiség túlélte az özönvizet. Ábrahám, akit akkor még Ábrámnak hívtak, elindult a Mezopotámia déli részén lévő Úr városából, pedig nem tudta, hova vezet majd Isten. Úgy döntött, hogy Isten Szavára cselekszik. Mózes azt választotta, hogy inkább pásztorként vezeti be Isten népét az ígéret földjére, mint hogy kora legnagyobb birodalmának, Egyiptomnak az uralkodója legyen. Bízott a Mindenhatóban, aki az égő csipkebokornál szólította meg. Ráháb úgy döntött, hogy elhiszi az Isten szabadításáról szóló beszámolókat, védelmet nyújtott két kémnek, így része lett Jézus származási vonalának. Csak keveset tudunk arról, hogy döntéseinknek milyen hatása van számtalan emberre ebben a nemzedékben és majd az utánunk következőkben!

Milyen nagy horderejű döntések előtt állunk? Hogyan hozzuk meg döntéseinket? Miért?

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „Dávid és Góliát” c. fejezet, 597–602. o.; *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, „Ezékias” (205–210. o.) és „Szabadulás Asszíriától” (218–227. o.) c. fejezetei

„A Biblia a legrégibb és legmegragadóbb történelem, amellyel az emberiség rendelkezik. Frissen eredt az örök igazság forrásából, és az isteni kéz korszakokon át megőrizte tisztaságát. Megvilágítja a távoli múltat, ahová az ember hiába igyekszik behatolni. Egyedül a Szentírásban szemlélhetjük azt a hatalmat, amely lefektette a föld alapját és kiterjesztette az egeket. Egyedül a Bibliában találhatjuk meg a nemzetek eredetének hiteles beszámolóját, fajunk történetének emberi büszkeségtől és előítélettől mentes leírását” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó, 173. o.).

„Aki ismeri Istent és Igéjét, annak hite megalapozódik a Szentírás isteni eredetében. Nem próbálgatja a Bibliát az ember tudományos elgondolásai alapján, inkább ezeket a gondolatokat méri a tévedhetetlen mércéhez. Tudja, hogy Isten Szava igazság, és az igazság soha nem mond ellent önmagának. Csupán emberi találgatás mindaz, ami az úgynevezett tudomány tanításában ellentmond az isteni kinyilatkoztatás igazságának.

Az igazán bölcsek előtt a tudományos kutatás hatalmas gondolati és információs tereket nyit” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 8. köt., 325. o.).

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 111–117;

Evangelizálás, „Anekdotalizálás és tréfálkozás” c. alfejezet

1. Ki az, aki nem fél a rossz hírtől, és miért?
2. Honnan emeli fel az Úr a szegényt és a szűkölködőt?
3. Mit tett a tenger és mit tett a Jordán?
4. Ígérete szerint hol fogja teljesíteni a zsoltáríró az Úrnak tett fogadásait?
5. Mi történik, ha az Írások tanításához szórakoztatás vegyül?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: 1Sámuel 17; Ézsaiás 36:1–3; 37:14–38; Dániel 1, 5; Máté 26:57–67; Zsidók 11:1–40.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

A történelem azért fontos, mert maga az élet is a történelemben gyökerezik. Nincs emberi lét történelem nélkül. A történelem az élet szövege. Isten határozott úgy, hogy belehelyez minket a történelembé, hogy általa kinyilatkoztassa magát nekünk. Mivel a Biblia történelmet rögzít, a történelem az a „közeg”, amelyben Isten alkalmat nyújt Szava pontosságának ellenőrzésére, igazolására. A történelemben és a történelmi részletekben tehető próbára a Bibliának és Isten Szavának igaz volta. Igaz, hogy a bírálatok is a leggyakrabban erről a területről érkeznek. Pál apostol is felveti ezt a kérdést a korinthusi gyülekezet tagjainak, amikor egyesek megkérdőjelezték bizonyásgtevését: „Ha azért Krisztusról hirdettetik, hogy a halottak közül feltámadott, mi módon mondják némelyek ti köztetek, hogy nincsen halottak feltámadása? Mert ha nincsen halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitek is” (1Korinthus 15:12–14). Pál szerint Krisztus testben történt feltámadásának történelmi valósága a keresztyén hit alapköve. Ha az az esemény nem történt meg, hitünk csaláson alapszik, nem pedig valóságon. A bibliai hit történelmi eseményekre támaszkodik, Istenre, aki irányítja a történelmet. E heti tanulmányunk témája a bibliai történelem.

II. MAGYARÁZAT

Walter Dietrich, az Ótestamentum teológusa írta nemrég a következőket: „A modern korban a történelmet úgy kell érteni és magyarázni, mintha Isten nem létezne (*etsi deus non daretur*).” Dietrich viszont elismeri, hogy ez nehezen megvalósítható, amikor a bibliai történelem értékeléséről van szó. A Bibliában „Istennek aktív szerepe van... Isten személyesen vesz részt az történetekben... Prófétákat küld... Eseményeket robbant ki.” Majd Dietrich levonja a következtetést: „Létezhet-e felvilágosult személy, aki elfogadja ezeket a dolgokat egyszerű történelmi leírásoknak?” (*The Early Monarchy in Israel: The Tenth Century B. C. E.* 102–103. o.)

Egy sor *analitikus* módszer segítségével kiiktatták a Biblia történelmi keretét és tanításait, még azoknak az eseményeknek az igaz voltát is tagadva, amelyeket Isten rendelt el személyes munkájának igazolására népe életében. Az utóbbi kétszáz évben a felvilágosodás e módszereit gyakran használták fel a Biblia világos tanításának darabokra bontására. A történelmi kritizmus hívei kételkednek a Biblia eseményeinek, sőt, egyes történelmi korszakainak a valódiságában, és a mítoszok, legendák, mesék, az emberi képzelőerő

termékeinek kategóriájába sorolják ezeket. Kételyük tárgyát képezi a bibliai teremtéstörténet, az özönvíz, a patriarchális korszak, Izrael egyiptomi fogsága, a kivonulás és Kánaán meghódítása, az egyesített királyság, és még sorolhatnánk. Az Újszövetség kutatói, akik ugyanezt a módszert alkalmazzák, mélyrehatóan elemezték Jézus beszédeit, hogy megállapítsák, mi az, amit szerintük valóban mondott, és mi az, amit, véleményük szerint mások indokolatlanul Jézusnak tulajdonítottak. Sokan a fiataljaink közül találtak már ezekkel a kritikus megközelítésekkel a világi egyetemeken, amelyeknek hallgatói.

Ez komoly kérdéseket vethet fel azokban, akik őszintén tanulmányozzák a Bibliát. Valóban számítanak a történelmi részletek a hit szempontjából? Hogyan élhetek hit által, amikor hitemet kétségbe vonja a modern és posztmodern világszemlélet? Hogyan nyithatja fel a szemem és gazdagíthatja gondolkodásomat a Szentírás, Isten ihletett Szava?

Amikor a Bibliát tanulmányozzuk, fel kell tennünk a kérdést: a saját mérceje szerint értelmezzük, értékeliük a Szentírást, vagy pedig a külső feltevéseknek és a modern/posztmodern normáknak megfelelően? A Bibliában benne rejlő bizonyágtételből tudjuk, hogy Isten közvetlenül vagy prófétái által szolt népéhez. Isten térben és időben üzent az embereknek, azaz: valós helyen, valós időben szolt valós emberekhez.

Emberék. Legkevesebb száz bibliai szereplőt – királyok, írástudók, kormányzók, szolgálók személyét – igazolták a történelmi és archeológiai kutatások. Az utóbbi két évtizedben ez a lista nagyon kibővült az időközben felfedezett pecséték, településnyomok, különböző kisebb és nagyobb felületekre rótt feliratok felfedezésének köszönhetően. Az alábbiakban bemutatunk néhány példát.

Baalisz. 1984-ben egy jordániai ásatási színhelyen az Andrews Egyetem archeológusai rábukkantak egy agyagpecsétre, amelyen a következő név és titulusa szerepelt: „Milkom`ur... Baalyasha szolgája”, ami kétségkívül utalás Baáliszra, az ammonita királyra, akit Jeremiás is említ (Jeremiás 40:14). Azt mondják erről a kevésbé ismert királyról, hogy Júda ellen áskálódott kevéssel a babiloni támadás előtt (Randall W. Younker, *Israel, Judah and Ammon and the Motifs on the Baalis Seal from Tell el-^cUmeiri. Biblical Arhcaeologist.* 48/3 [1985], 173–180. o.).

Ézsaiás próféta. A 2009-ben végzett jeruzsálemi ásatások során felfedezték egy pecsét lenyomatát, amelyen az „Ézsaiás, a próféta” felirat található. Az ásatásokon részt vevő Eilat Mazar szerint Ézsaiás prófétáról van szó. A darabot kevesebb mint három kilométerre találták meg Ezékiás pecsétjének lenyomatától, melyen a következő felirat volt olvasható: „Ezékiás, Akház fia, Júda királya” (Eilat Mazar, *Is This the Prophet Isaiah`s Signature? Biblical Archeology Review.* 44/2&3, 2018, 64–73., 92. o.).

2014-ben néhány diák a Southern Adventist Egyetemről felfedezett két pecsétlenyomatot, mindkettőt a Lákis városában élt Eljákimnak tulajdonították. Ézsaiás 37:1–2 szakasza szerint Ezékiás, Eljákim és Ézsaiás Jeruzsálemben tartózkodott Szanhérib támadásának idején.

Nagy Heródes. 1996-ban az Ehud Netzerrel együtt dolgozó diákok a Nagy Heródes által elhagyott Masszáda romjai között egy bor tárolására alkalmas cserépedényen a következő feliratot fedezték fel: „Regi Herodi Iudaico” (Heródesnek, Júda királyának). Ez volt az első említése Heródesnek és titulusanak – az Újszövetségen és Josephus Flavius krónikáin kívül –, amely egy archeológiai ásatás színhelyén talált tárgyon szerepelt (*Pottery With a Pedigree: Herod Inscription Surfaces at Masada. Biblical Archeology Review. 22/6* [1996. November-december], 27. o.).

Városok. A Közel-Keleten többtíz város romjait tárták fel, s így megismerhették titkait, virágzó, a Bibliában is említett kultúrák létezése nyert ily módon igazolást. A babiloni ásatások során felszínre hoztak zománcozott, színes téglákat, amelyeket mitológiai állatok, oroszánok, bikák díszítettek. Hácór, Meggidó, Gézer városainak romjait kettős, masszív várfal vette körül, amit Salamon királynak tulajdonítanak (1Királyok 9:15).

Az egykori filiszteus városok (Askalon, Asdon, Ekron, Gát) területén nagy kiterjedésű archeológiai munkálatokat végeztek, melyek nyomán fény derült a filiszteusok fejlett kultúrájára, építészetére, művészetére, műszaki tudására. 1996-ban Ekronban egy feliratot fedeztek fel, amelyen öt király nemzetségi vonala volt feltüntetve, beleértve Ákist, Pádi fiát, akik Ekronban uralkodtak egészen addig, míg Nabukodonozor le nem rombolta a várost (Seymour Gitin, Trude Dothan, Joseph Naveh, *A Royal Dedicatory Inscription from Ekron. Israel Exploration Journal. 47/1–2* [1997], 9–16. o.). Az égei stílusban díszített kerámiaedények és ezeknek a városoknak a műszaki fejlettsége azt tanúsítja, hogy a filiszteusok képezték Kánaán elitjét. E rövid listát további többtíz helységnévvel egészíthetnénk ki (Jerikó, Jeruzsálem, Dán, Ábel, Azeka, Libna), ahol széleskörű feltáró munkát végeztek az archeológusok.

Események. Az egyik legjobban illusztrált esemény a Bibliában Szanhérib hadviselése Júda ellen Kr. e. 701-ben. Az eseményről Ézsaiás jegyez leírást könyve 36. és 37. fejezetében, de olvashatunk erről 2Királyok 18–19 és 2Krónikák 32. fejezetében is. A mai Irak területén található egykori Ninivét feltáró ásatások során rátaláltak Szanhérib krónikáira, amelyekben részletesen le van írva Júda elleni hadjárata: „Ami a zsidó Ezékiást illeti, aki nem vetette alá magát az igámnak, bezáratam őt a királyi várba, mint madarat a kalitkájába.” A palota legfontosabb termékének romjai közt megtalált lapos domborművek a Lákis elleni asszír támadást, Lákis városának bukását és a rabok menetét mu-

tatják be. A Southern Adventist és a jeruzsálemi Héber Egyetem által nemrég –2013 és 2017 között – végzett ásátások felderítették az izraeli Lákis település lerombolásának nyomait, nyilatkat, nyílvezzőket, parittyákat, pikkelyes pán-célöltőzeteket ástak ki a romok közül, amelyeket az asszír hadsereg katonái hagytak hátra. Jeruzsálem akkor megmenekült, amit pontosan tanúsít az eseményről készült bibliai leírás.

A kétszáz éves archeológiai kutatás éppen csak hogy „megkapargatta” annak felszínét, ami még felfedezésre vár. A jelenben csak néhány települést lokalizáltak a többszáz korabeli város közül, és ezek közül is csak kevés helyen végeztek ásátásokat, ahol pedig ásátásokat kezdtek el, azok közül csak kevés helyen végeztek jelentős munkát (kevesebb mint 5%-uknál). A feltárt helyszíneknek csupán egy részéről készültek nyilvánosságra is hozott tanulmányok, és e tanulmányok közül is csak néhány járul hozzá közvetlen módon a bibliai események és személyek körüli kérdések tisztázásához. Ezért egyáltalán nem kellene, hogy meglepjen minket az, hogy számos bibliai személyre, településre, földrajzi vonatkozásra és történelmi eseményre utaló felfedezés még mindig várat magára. Amint többszáz archeológus és önkéntes fokozatosan felfedezi ezeket az ókori romokat, egyre több bizonyíték gyűl össze, mely igazolja a Biblia történelmi hátterét, egyre több részletet megvilágítva arra vonatkozóan, hogyan éltek, dolgoztak és tartottak fent egymással kapcsolatot az antik világ kultúráinak emberei.

III. ALKALMAZÁS

A történelem nem élettelen tananyag, amiről az iskolában tanulunk, vagy amiről szemináriumokon beszélgetünk. A történelem a mi történetünk, Isten története. Ha Isten személyesen dolgozott ennek a világnak a történelmében, vajon nem avatkozhat be a te életedbe is? Nem tapasztalhatjuk meg ma is az elenség hatalmából, betegségekből, nehézségektől való szabadításának csodáját?

A Bibliában feljegyzett csodákat olvasva gyakran felöltlik bennünk a kérdés: ma is vannak csodák? Ha összegyűjtenénk az Isten csodálatos gyógyításairól szóló legfrissebb történeteket, életünkben, a világszéles Adventista Egyház életében végzett csodálatos kinyilatkoztatásait és munkáját, vajon nem állna rendelkezésünkre egy vaskos könyvnyi anyag?

1. Mondd el a csoportodnak, mit tett Isten érted, családotért, valamelyik barátodért? Kérd csoportod tagjait, hogy ők is mondják el tapasztalataikat.

2. Egy ifjú adventista megkezdi felsőfokú tanulmányait egy állami egyetemen, ahol a történelemtanár rögtön az elején kijelenti, hogy az egyetemen meg fogják tudni, mi is történt valójában a múltban, és amit itt fognak tanulni, az felülír mindent, amit a templomban vagy a zsinagógában addig tanultak. Mit kellene tennie az adventista diáknak ebben a helyzetben?

A Biblia és a prófécia

E heti tanulmányunk: 4Mózes 14:34; Dániel 2:27-45; 7:1-25; 8:14; János 14:29; 1Korinthus 10:1-13

Szombat délután

Alapige: „És ő azt mondta nekem: Kétezer-háromszáz estéig és reggelig, azután visszakapja a szent hely az igazságát.” (Dán 8:14, ÚRK)

A bibliai prófécia alapvető az identitásunk és a küldetésünk szempontjából. A prófécia belső és külső mechanizmusa bizonyítja Isten Igéjének pontosságát. Jézus kijelentette: „*Most mondom ezt nektek, mielőtt megtörténik, hogy ha majd megtörténik, higgyetek*” (Jn 14:29, RÚF; lásd még Jn 13:19). Az alapvető kérdés: hogyan értelmezzük helyesen a próféciát, hogy tudjuk, az adott kijelentés valójában mikor teljesedik?

A reformáció ideje alatt a reformátorok a történeti próféciaértelmezési módot követték. Ez megegyezik azzal, amit Dániel és János is használt magyarázata kulcsaként. A történelmi értelmezési módszer szerint a prófécia a történelem előrehaladó és folyamatos beteljesedése, a múltban kezdődik és Isten örök országában végződik.

Ezen a héten a történeti próféciaértelmezés oszlopait fogjuk vizsgálni. „A történelemben látnunk kell a prófécia teljeseését, tanulmányozzuk a Gondviselés munkáját a nagy reformációs mozgalmakban, és értsük meg, hogyan haladnak az események, amikor a nagy küzdelem végső ütközetére gyülekeznek a nemzetek” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 8. köt., 307. o.)!

Június 13. – Az Egyházterületek különleges projektjeinek támogatása (adománygyűjtés)
 Június 13. – A női misszió napja

A hetednapos adventisták a prófécia értelmezésében alapvetően a történeti módszert követik, vagyis azt, hogy a Biblia több fő prófécija a történelem töretlen vonalán halad a múltból a jelenen át a jövőbe. Ez hasonló ahhoz, ahogyan az iskolában tanultuk a történelmet. Azért követjük ezt, mert a Biblia is így magyarázza ezeket a prófeciákat.

- 1. Olvassuk el Dán 2:27-45 verseit! Az álom mely részei utalnak arra, hogy a birodalmak folytonosan, megszakítás nélkül követik egymást a történelem során? Mivel mutatja be maga a Biblia, hogyan kell értelmeznünk az apokaliptikus (végidei) prófeciákat?**
-

Figyeljük meg, hogy Nebukadnecar birodalmát az arany fej jelképezi. Dániel ezzel Babilont azonosítja a prófécia első birodalmaként (Dán 2:38). Azután így folytatja: „*De utánad egy másik királyság támad, alacsonyabb rendű a tiednél. Azután pedig egy harmadik királyság, rézből való, amely uralkodni fog az egész földön*” (Dán 2:39, RÚF), majd jön egy negyedik is (Dán 2:40). Már az állóképből is kiderül, hogy ezek a birodalmak egymás után következnek, mert mindegyiket egy-egy nagyobb testrészt szimbolizálja, a fejtől egészen a lábujjakig. Kapcsolódnak egymáshoz, ahogyan az idő és a történelem is.

Dániel 7. és 8. fejezetében a szobor helyett különleges vadállatok jelképei jelennek meg, de a tanítás ugyanaz. A négy birodalom (Dániel 8. fejezetében három) töretlen egymásutánisága mutatkozik meg. A prófeciák az ókortól kezdődően átvélnék a történelmen, a jelenen át a jövőbe, addig, amíg Krisztus visszajön és Isten megalapítja örök országát. Tehát Dániel 2. fejezetének állóképe és a 7-8. fejezetek egymást követő látomásai szolgáltatják a próféták történeti próféciaértelmezés alapját, amelyet a hetednapos adventisták ma is elfogadnak.

- 2. Olvassuk el Jn 14:29 versét! Hogyan segít Jézusnak ez a kijelentése megérteni a prófeciák működését?**
-

Milyen jelentős előnyt élvezünk ma, hiszen már annyi minden bekövetkezett a történelemben, amiről az ókori Babilon idejében élők nem tudhattak?

A történeti próféciaértelmezés egyik kulcsa az év-nap elv. Évszázadok során sok teológus alkalmazta ezt az elvet Dániel és Jelenések idői próféciainak értelmezésekor, több kulcsfontosságú igehelyből, valamint a próféciaák szövegösszefüggéséből kikövetkeztetve.

3. Olvassuk el 4Móz 14:34 és Ez 4:6 verseit! Hogyan jelenti ki Isten az év-nap elvet ezekben a versekben?

Ezek a szakaszok világosan kifejtik az év-nap elvet. Azonban hogyan igazoljuk ennek az elvnek az alkalmazását az olyan idői próféciaák esetében, mint Dán 7:25, 8:14, valamint Jel 11:2-3, 12:6, 14 és 13:5?

Három másik elem is alátámasztja az év-nap elv alkalmazását Dániel és a Jelenések próféciaiban: a szimbólumok, a hosszú időszakok és a sajtóságos kifejezések használata. Először is a vadállatok és a szarvak szimbolikus értelemben birodalmakat jelölnek, ami arra utal, hogy az idővel kapcsolatos kifejezéseket is jelképesen kell értelmeznünk. A vadállatokat és szarvakat nem vehetjük szó szerint, valami másnak a szimbólumai. A prófécia többi része is szimbolikus, nem szó szerinti, miért értelmeznénk tehát kizárólag az időre vonatkozó kifejezéseket szó szerint? A válasz természetesen az, hogy nem szabad ezt tennünk. Másodszor, a próféciaákban megjelenített sok esemény és birodalom több évszázadon átível, ami lehetetlen volna, ha a rájuk vonatkozó idői próféciaákat szó szerint vennénk. Az év-nap elvet alkalmazva az események azonban figyelemreméltó pontossággal illeszkednek az időhöz, ezért sem érthetjük szó szerint az idői próféciaákat.

Végül pedig az ezekre az időszakokra vonatkozó sajtóságos kifejezések is szimbolikus értelmezésre utalnak. Más szóval, ahogyan ezek a próféciaák kifejezik az időt (például „Kétezer-háromszáz este és reggel”, Dán 8:14, RÚF), az nem a megszokott módja az időmeghatározásnak. Ez is mutatja, hogy az itt leírt időszakokat szimbolikusán kell értelmezni, nem pedig szó szerint.

Tekintsük át Dán 9:24-27 verseiben a hetven hétre vonatkozó próféciaát! „Attól fogva, hogy elhangzott a kijelentés Jeruzsálem újjáépüléséről... a fejedelem felkenéséig” (Dán 9:25, RÚF), hatvankilenc hét telik el, azaz egy év, négy hónap és egy hét. Szó szerint számítva a próféciaának nem lenne értelme, ugye? Mi a helyzet azonban akkor, ha a Biblia év-nap elvét alkalmazzuk, ami szerint a hetven hét négyszázkilencven év?

Évszázadokon át a protestáns reformátorok a Dániel 7–8. fejezetében említett kis szarv által jelképezett hatalmat a római egyházzal azonosították. Miért?

4. Olvassuk el Dán 7:1-25 és 8:1-13 verseit! Melyek a kis szarv közös jellemvonásai a két fejezet leírása alapján? Hogyan azonosíthatjuk a kis szarvat?

Hét azonos jellemvonást találunk a Dániel 7. és 8. fejezetében bemutatott kis szarv esetében: 1) szarvként jelenik meg; 2) üldöző hatalomról van szó (Dán 7:21, 25; 8:10, 24); 3) önfelmagasztaló és káromló hatalom (Dán 7:8, 20, 25; 8:10-11, 25); 4) Isten népe ellen lép fel (Dán 7:25; 8:24); 5) tevékenységét prófétai időszak határozza meg (Dán 7:25; 8:13-14); 6) a végidőig fennmarad (Dán 7:25-26; 8:17, 19); 7) természetfölötti módon pusztul el (Dán 7:11, 26; 8:25).

A történelem szerint az első birodalom Babilon volt (Dán 2:38), a második Médó-Perzsia (Dán 8:20) és a harmadik Görögország (Dán 8:21). A történelem egyhangúlag arra mutat, hogy e világbirodalmak után a Római Birodalom következett.

Dániel 2. fejezetében a Rómát jelképező vas a vas és cserép elegyéből álló lábfejben *folytatódik*, egészen az idők végéig. A Dániel 7. fejezete által említett kis szarv a negyedik vadállatból nő ki, de továbbra is annak a negyedik állatnak a része marad. Milyen hatalom származott Rómából, aminek a politikai és vallási befolyása legalább ezerkétszázhatvan évig jelentős (lásd Dán 7:25)? A történelem és a prófécia alapján ez csak egyetlen hatalomra, a pápaságra illik, ami Európa tíz barbár törzse között került hatalomra, hármat közülük kitört (Dán 7:24). „...*más lesz, mint az előzők*” (Dán 7:24, RÚF), ami a többitől való különbözőségére utal. „*Sokat beszél majd a Felséges ellen*” (Dán 7:25, RÚF) és „*még a sereg vezérével is szembeállt*” (Dán 8:11, RÚF), bitorolva Jézus szerepét és felváltva azt a pápáéval. Az ellenreformáció idején, amikor a protestánsokat lemészárolták, teljesedett az üldözéssel kapcsolatos jövendölés is, az, hogy „*gyötörni fogja a Felséges szentjeit*” (Dán 7:25, RÚF) és „*a földre vetett némelyeket abból a seregből*” (Dán 8:10, ÚRK). Valóban arra törekedett, hogy „*megváltoztassa az ünnepeket és a törvényt*” (Dán 7:25, RÚF) azáltal, hogy a Tízparancsolatból eltávolította a második parancsolatot, illetve a szombatot vasárnapra változtatta.

A héten tanulmányozott vázlatpróféciát a reformáció óta a történeti próféciamagyarázatot támogató protestánsok túlnyomó többsége elfogadja. Azonban csak az 1800-as évek elejének Miller-mozgalma óta kezdtek alaposan újragondolni a kétezer-háromszáz nap és a vizsgálati ítélet kérdését. Figyeljük meg a következő összehasonlítást!

Dániel 7. fejezete	Dániel 8. fejezete
Babilon (oroszlán)	–
Médó-Perzsia (medve)	Médó-Perzsia (kos)
Görögország (párduc)	Görögország (kecskebak)
Pogány Róma (negyedik vadállat)	Pogány Róma (vízszintes mozgású szarv)
Pápai Róma (kis szarv)	Pápai Róma (függőleges mozgású szarv)

5. Olvassuk el Dán 7:9-14 és 8:14, 26 verseit! Mi történik a mennyben e versek szerint?

A középkori üldözés ideje után, aminek 1798-ban vége lett, miután Berthier tábornok elfogatta és bebörtönöztette a pápát (Jel 13:3), Dániel 7. és 8. fejezete az ítéletet említi. Az ítéletnek a mennyben kell történnie, ahol „összeült a törvényszék” (Dán 7:10, RÚF) és „jött valaki az ég felhőin, aki emberfiához hasonló volt; az öregkorú felé tartott” (Dán 7:13, RÚF). Erre az ítéletre 1798 után, de még Jézus második adventje előtt kerül sor. A kétezer-háromszáz év kiindulópontját Dán 9:24 versében találjuk, amelyben a hetven hét (négy-százkilencven év) „khatak”, azaz „leszabatott” a kétezer-háromszáz napról szóló látomásból (Dán 9:24). Gyakorlatilag sok teológus helyesen látja, hogy a Dán 8:14 versében említett kétezer-háromszáz napról (évről) szóló prófécia és a Dán 9:24-27 szakaszában leírt hetven hétről (négy-százkilencven év) szóló jövendölés ugyanannak a próféciának két részlete. A hetven hétről szóló rész következő verse, Dán 9:25 megadja ennek az időkeretnek a kiindulópontját: „A Jeruzsálem újraépítése felől való szózat keletkezésétől”. Ennek az eseménynek a dátuma „Artaxerxes király hetedik esztendeje” (Ezsd 7:7), vagyis Kr. e. 457. Ehhez hozzáadva kétezer-háromszáz évet 1844-hez jutunk, nem sokkal 1798 után, még Jézus második eljövetele előtt. Jézus ekkor ment be a szentek szentjébe, hogy elkezdje közbenjárói munkáját, a mennyi szentély megtisztítását. Lásd a pénteki tanulmány szemléltető ábráját!

Csak egyszer teljeseznek az apokaliptikus próféciaák szimbólumai, mint amilyeneket Dániel és Jelenések könyvében találunk. Például a kecskebak csak Görögországra vonatkozik (Dán 8:21), amit a szöveg világosan kifejezett és megnevezett. Lehetne-e ennél világosabb?

A tipológia azonban konkrét ószövetségi személyekre, eseményekre vagy intézményekre utal, amelyek léteztek a történelemben, de a jövőben egy nagyobb valóságra utalnak. A tipológia mint értelmezési mód használata visszavezet Jézushoz és az Újszövetség íróihoz, és megtalálható az Ószövetségben is. Az egyetlen útmutató egy típus, azaz előkép felismeréséhez az, hogy a Szentírás írója beazonosítja őket számunkra.

6. Olvassuk el 1Kor 10:1-13 verseit! Milyen múltbeli történelmi eseményre utal Pál, a korinthusi gyülekezetet figyelmeztetve? Hogyan érvényes ez ránk nézve ma?

Pál visszautal a kivonulás történelmi valóságára, és kialakít egy tipológiát az ókori zsidók tapasztalatára a pusztai vándorlás során. Pál leírja, hogyan ihlette Isten Mózeset ezeknek az eseményeknek a feljegyzésére, mert „*mindez példa számunkra*” (1Kor 10:6, ÚRK). Az Úr így figyelmezteti a lelki Izraelt, hogy tartson ki a kísértésekben az utolsó napokban is.

7. Olvassuk el az alábbi igeszakaszokat, és írjunk le minden előképet és azok teljeseését, amint Jézus és az Újszövetség írói azonosítják őket!

Mt 12:40 _____

Jn 1:29 _____

Jn 3:14-15 _____

Jn 19:36 _____

Róm 5:14 _____

Jézus és az Újszövetség írói mindegyik idézett esetben alkalmazzák a kép és előkép értelmezést, ami kiemeli azok prófétai jelentőségét. Ezúton rámutatnak a nagyobb horderejű teljesezésre a történelemben.

Gondoljunk a földi szentélyszolgálatra, ami előképül szolgált Isten átfogó megváltási tervére! Mit tanít ez a szentélyszolgálat üzenetének mai fontosságáról?

Dániel 7	Dániel 8
Babilon (oroszlán)	–
Médó-Perzsia (medve)	Médó-Perzsia (kos)
Görögország (párduc)	Görögország (kecskebak)
Pogány Róma (negyedik vadállat)	Pogány Róma (vízszintes mozgású szarv)
Pápai Róma (kis szarv)	Pápai Róma (függőleges mozgású szarv)
Ítélet a mennyben	A mennyei szentély megtisztítása

Életbevágóan fontos azt látnunk itt, hogy a Dániel 7. fejezetében szereplő ítéletjelenet, ami az ezerkétszázhatvan éven át tartó üldözés (Dán 7:25) után zajlik, ugyanaz az esemény, mint a szentély megtisztítása Dán 8:14 versében. A mennyei ítéletjelenet vezet el végül Isten örök országához, a bűnbe süllyedt föld szomorú történelmének a végén. Ennélfogva erős bibliai bizonyíték áll a rendelkezésünkre azzal kapcsolatban, hogy a Szentírás nagy jelentőséget tulajdonít Dán 8:14 versének és az általa jelölt eseménynek.

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 118–124;

Evangelizálás, „Helytelen bizonyítékok, emberi mértékek” c. alfejezet

1. Mely kapun lépnek be az igazak?

2. Hogyan gyönyörködik az Úr beszédében a zsoldáríró?

3. Mit ígért az Úr a hívő embernek a ki- és bemenetelével kapcsolatban?

4. Mihez hasonlítja a zsoldáros az izraeliták „megszabadult lelkét”?

5. Mi okból válnak egyesek „sekélyes patakokká”?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: 4Mózes 14:34; Dániel 2:27–45; 7:1–25; 8:14; 1Korinthus 10:1–13.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

A protestáns reformáció lelki megújulást hozott, ami Dániel és Jelenések próféciai tanulmányozásának és a *Sola Scriptura* elvre visszavezethető történeti értelmezés módszere újrafelfedezésének volt a közvetlen eredménye. Tulajdonképpen a mód, ahogyan Dániel és János a jövődöléseket értelmezte, kulcsként szolgált a protestánsok számára a Biblia kutatását illetően. A történelem alapú módszer úgy tekint a prófeciára, mint egy progresszív és folyamatos beteljesedésre az idő folyamán. Ez a megközelítési mód segített Wycliffe-nek, Luthernek, Zwinglinek, Knoxnak és másoknak abban, hogy Dániel 7. és 8. fejezetének kis szarvát és a Jelenések 13. fejezetének tengerből feljövő fenevadját a Római Katolikus Egyházzal, a pápaság intézményével, hatalmával azonosítsák. A reformáció hullámai hatalmas befolyást gyakoroltak a sötét középkorban vesződő Európa vallásos-szellemi életére. Válaszképpen az Inkvizíció ádáz üldözési kampányt indított el. Sokan a reformátorok közül az Új Világ békés földjére menekültek, ahol lélekben és igazságban imádhatták Istent (lásd Jelenések 12:13–17).

A Biblia egyedi a többi vallásos könyv között, mivel az egyharmada profetikus írásokat tartalmaz. A szentírási prófécia belső és külső bizonyítékokat szolgált Istén Szavának pontosságát illetően. Az eljövendő Messiás remény-ségére irányító prófécia arra ösztönzi az egyházat, hogy türelmetlenül várja a jövőt. Ez ad értelmet küldetésünknek, ez sürget bennünket, hisz Jézus hamarosan visszatér, és fel kell készítenünk a világot erre az eseményre. Az előttünk álló héten a Hetednapos Adventista Egyház azonosságát és küldetését meghatározó prófécia történelmi értelmezésének „oszlopaival” foglalkozunk.

II. MAGYARÁZAT

Az európai inkvizítoroktól távol az amerikai protestánsok egyetemeket alapítottak (Harvard, Yale, Princeton), amelyek lelkészeket képeztek. Másfél évszázadon keresztül ezeknek az intézményeknek az elnökei és tanárai fontos tanulmányokat publikáltak, amelyekben Dániel és Jelenések próféciait a történelmi megközelítés perspektívájából mutatták be. Ez idő alatt azonban Róma sem maradt tétlen. A katolikus vezetők ellenreformációval válaszoltak a protestantizmusra, és a pápaságot ért vádak új interpretációkkal próbálták hatástalanítani.

A *preterizmust* mint magyarázati elvet a spanyol jezsuita Luis de Alcazar (1554–1613) alkotta meg. Szerinte a bibliai prófécia mindössze múltban megtörtént eseményeket vázolnak fel. A preteristák nagy vonalakban tagadták annak lehetőségét, hogy létezhetne *prediktív* (előrelátó) prófécia. Luis de Alca-

zar az Antikrisztus erejét a múltra vetítette ki, Néro római császárnak tulajdonítva ezt a titulust.

A *futurizmus*, Luis de Alcazar elméletével ellentétesen a távoli jövőre értelmezte a próféciát, teljesen kizárva a középkor pápista egyházát a profetikus keretből. Egy másik spanyol jezsuita, Francisco Ribera (1537–1591) egy ötszáz oldalas magyarázatot írt a Jelenések könyvéhez, kijelentve, hogy a jövendölések nagyrésze majd csak az idők végén teljesedik, egy nagyon rövid, három és fél éves időszak alatt.

Kezdetben egyik magyarázati elv sem gyakorolt túl nagy befolyást, de ez az állapot két eseménynek köszönhetően gyökeresen megváltozott. A Szentírás XVIII. századi *történeti-elemző* megközelítése megpróbálta a prediktív próféciát félreállítani, a preterista álláspont egyes elemeit alkalmazva. Ez az értelmezési elv vált általánosan elfogadottá, amit neves elemzők támogattak, katolikusok és protestánsok egyaránt. Időközben egyre több konzervatív keresztényt befolyásolt a Scofield Biblia (1906), meggyőzve a mai többséget, hogy fogadja el a futurista (diszpenzacionalista) megközelítést, amely egy titkos elragadtatásról, a jeruzsálemi templom újjáépítéséről és a Krisztus visszajövetele előtti millenniumról szól. A hetednapos adventisták az egyedüli protestánsok, akik használják még a történelmi módszert. De hogyan alkalmazták a Biblia prófétái ezt a módszert?

Dániel értelmezte Nabukodonozor álmát (Dániel 2), és a 7. és 8. fejezetben megjelenő szimbólumokat. Magyarázata szerint ezek egymás után megjelenő birodalmakra utaltak. Dániel egyértelműen Nabukodonozor értésére adta, hogy ő mint Babilon képviselője az arany fej (Dániel 2:38). A következő három királyság az egységes test részeiként egymást követték. Ezek a testrészek különböző fémekből készültek, anyagukban is különböztek tehát egymástól, jóllehet ugyanannak a testnek voltak a részei. A Babilont követő második és a harmadik birodalmat Gábiel arkangyal világosan Médo-Perzsiaként, illetve a Görög Birodalomként azonosította (21. vers). Egyértelműen a vaslábak, amelyek az előbbi testrészeket követték, a Római Birodalomként azonosíthatók, ahogyan ezt a történelem is igazolta. A vasnak az agyaggal való elegyedése a római hatalom kontinuitására utal. Mindenik látomás az egymást követő sorban még részletesebben mutatja be, „mi lesz az utolsó napokban” (Dániel 2:28).

A 7. és a 8. fejezet még nagyobb hangsúlyt fektet a kis szarv erejére. A téma ismétlése, kiterjesztése, még több részlettel való gazdagítása a 11. fejezetben folytatódik, ahol a pápaság válik főszereplővé. Láthatjuk, hogy az ezerkétszázhatvan nap (év) legnagyobb, látható hatalma csakis a pápaság lehet egészen 1798-ban elszenvedett halálos megsebzéséig, de ezt követően is. Ez az értelmezés megteremti a kapcsolatot azokkal a hatalmakkal, amelyekről János beszél Jelenések 12., 13. és 17. fejezetében.

Jelenések 13. fejezetében a tengerből felemelkedő hatalom vagy fenevad megnyilvánulásai pontosan megegyeznek a Dániel 7. és 8. fejezeteiben említett kis szarv megnyilvánulásával. Uralkodásának időtartama is megegyezik: negyvenkét hónap (Jelenések 13:5), vagy ezerkétszázhatvan év. Ez a hatalom szidalmazza Isten nevét és az Ő sátorát (13:6). Karddal gyilkol és hadat visel a szentekkel (10. vers). Imádják (8. vers). Ezek a jellemzések mind ráillenek a pápaságra. Isten azonban védelme alá vonta az „asszonyt”, az Ő egyházát, megvédte a tengerből feljövő fenevadtól, mely a sárkánytól, „ama régi kígyótól” kapta erejét, „és megnyitá a föld az ő száját, és elnyelé a folyóvizet” (Jelenések 12:16).

A preterizmus hívei Dániel könyvének születését a Krisztus előtti II. századra teszik, pontosabban azután, hogy Babilon, Médó-Perzsia és Görögország fellépett a történelem színpadára. Mi több, a preterizmus újra értelmezi a kis szarv jelképét: a kis szarv nem más, mint IV. Antiokhosz Epiphanész szeleukida király. (A futurizmus hívei is hajlamosak a kis szarvat IV. Antiokhoszként azonosítani, ugyanakkor utalnak egy végidei Antikrisztusra is.)

Ez az identifikáció azonban több okból is helytelen. (1) *A kis szarv eredete.* A kis szarv „azok közül egyből támadt” (Dániel 8:9). A preteristák állítják, hogy ez a kis szarv a négy szarv egyikéből támadt (Lüszimakhosz, Kaszszandrosz, Szeleukosz és Ptolemaiosz, valamint utódaik, a Nagy Sándor birodalmából származó négy birodalmi rész vezetői). Az alaktani, kontextuális és mondattani elemek azt bizonyítják, hogy ez a kis szarv „az ég négy széle” felől jött elő. (2) *A hatalmak és birodalmak egymásutánisága.* A médó-perzsa kos „nagygyá lón” (Dániel 8:4), a görög kecskebak „igen nagygyá lón” (8. vers), a kis szarv pedig „megnöve mind az ég seregéig” (10–11.). A hatalom illetén fokozódása nem tulajdonítható egyetlen gyöngye földi vezetőnek, mint amilyen IV. Antiokhosz volt. (3) *A megjelenés sorrendje.* IV. Antiokhosz a szeleukida dinasztia közepetáján uralkodott, a hetedik volt a huszonhét király közül. A kis szarv hatalma „ezek országai után” jelenik meg (23. vers). Róma a Görög Birodalom végén tűnik fel, IV. Antiokhosz viszont nem. (4) *A hódítások útja.* A kis szarv hatalmának kelet, dél, és nyugat irányban – „a kívánatos föld felé” – kellett volna terjeszkednie. IV. Antiokhosz azonban elvesztette, nem meghódította Júdeát, „a kívánatos földet”, ami pedig a déli, egyiptomi területeket illeti, csak kisebb győzelmekkel büszkélkedhetett. (5) *A pusztító vétek.* Egyes kutatók véleménye szerint IV. Antiokhosz a felelős a szentély lerombolásáért, a Dániel prófétát idéző Jézus azonban úgy utal a pusztításra, mint ami a napjaihoz képest a jövőben következik be (Máté 24:15), amikor is IV. Antiokhosz már kétszáz éve halott volt. (6) *Esték és reggelek, „napok”.* A kétezerháromszáz este és reggel periódusát úgy értelmezik, hogy ez alatt az idő alatt az áldozatok szüneteltek, utalván a templom IV. Antiokhosz általi meggyalázásának időszakára. Ilyen értelemben, ahhoz, hogy értelmezésüket alkalmazhassák

IV. Antiokhosz korára, a szószerinti napok számát kétezerháromszázról ezerszázötvenre kellett csökkenteniük. Csakhogy az *'ereb bōqer* kifejezés nagyon hasonlít az 1Mózes 2. fejezetében a 24 órás nap jelölésére használt kifejezéshez. A földi szentélyben végzett reggeli és esti áldozatok megnevezésére azonban egy másik kifejezés szolgált, következésképpen a Dániel 8:13 versében említett pusztítás nem utalhat a IV. Antiokhosz korabeli földi szentélyben végzett szolgálatok beszüntetésére. (7) *A prófécia megjövendölt vége.* A Dániel 2. és 7. fejezete közötti szoros kapcsolat azt sugallja, hogy a prófécia vége dicsőséges lesz. De ha a zsidó Makkabeus Júdás győzte le IV. Antiokhoszt, hogy is feltételezhetnénk azt, hogy Makkabeus Júdás fog eljönni – Isten Fiaként – az ég felhőin (Dániel 7:13), és országa örökkévaló lesz (Dániel 7:14)?

Sem a preterista, sem a futurista értelmezés nem felel meg a Jézus bizonyágtételében és a szövegben rejlő kritériumoknak. Következésképpen a IV. Antiokhoszsal kapcsolatos értelmezés Dániel 8. fejezetére vonatkozóan nem állja meg a helyét, egyedül a történelmi értelmezési elv az elfogadható.

III. ALKALMAZÁS

Amikor a történelmi próféciamagyarázati módszert ért kifogásokat elemezzük, el kell ismernünk, hogy amikor a Szentírással értelmezzük a Szentírást, és figyelembe vesszük, amit Dániel és János mond ebben a tekintetben, a reformátorokkal együtt le kell vonnunk a következtetést, hogy a kis szarv hatalma a negyedik fenevadból emelkedett fel (7. fejezet), a négy szél nyugati irányából (8. fejezet), és ezerkétszázhatvan évig uralkodott, kevéssel azelőtt, hogy Krisztus belépett a mennyei szentek szentjébe. János ugyanarra a hatalomra utal, amit „a tengerből feljövő fenevadnak” nevez (Jelenések 13:1–10). Egyetlen entitás létezik, amely a Szentírás és a történelem kritériumainak is megfelel: a római pápaság. Ugyanakkor el kell ismernünk azt a tényt is, hogy a másik két értelmezési módszer – a preterizmus és a futurizmus – Rómából, Róma ellenreformációjából ered, és legfőbb célja félreállítani a protestáns magyarázati elvet. Ez további kérdéseket vet fel: miért alkalmazzák ezeket a katolikus értelmezési modelleket a legfontosabb protestáns egyházak? Minden bizonnyal ez a helyzet a figyelmünket küldetésünk teljesítésére, üzenetünk, a hármass angyalai üzenet hirdetésére irányítja. Ki kell hívnunk Isten népét Babilon zavarából, ameddig van még idő.

1. Milyen változásokon mentek keresztül mára a protestáns egyházak? Hogyan védte meg a protestáns egyházakat a történelmi magyarázati álláspont a Katolikus Egyház téves eszméitől?

2. Milyen módszerek segítségével hirdetheted „az örök evangélium” egyedi üzenetét, amit a hármass angyalai üzenet foglal össze, és amit el kell vinnünk „minden nemzetségnek és ágazatnak és nyelvnek és népnek” (Jelenések 14:6–7)?

Nehezebb igeszakaszok megfejtése

**E heti tanulmányunk: 1Krónika 29:17; Apostolok cselekedetei 17:11;
Galata 6:9; 2Timótheus 2:10-15; Jakab 4:6-10**

Szombat délután

Alapige: „A mi Urunk hosszútűrését pedig üdvösnek tartjátok, ahogyan szeretett testvérünk, Pál is megírta nektek – a neki adott bölcsesség szerint – szinte minden levélben, amikor ezekről szól. Ezekben van néhány nehezen érthető dolog, amelyeket a tanulatlanok és az állhatatlanok kiforgatnak, mint más írásokat is a maguk vesztére.” (2Pt 3:15-16, RÚF)

Amikor Pál leveleinek tárgyalásához ért Péter, leírta, hogy van bennük „néhány nehezen érthető dolog” (2Pt 3:16, RÚF). Ezeket a szavakat kiforgatják és eltorzítják a „tanulatlanok és az állhatatlanok... a maguk vesztére” (2Pt 3:16, RÚF). Nem arra célzott, hogy a Szentírásnak minden része nehezen érthető, hanem azt írta, hogy csak néhány ilyen közülük.

Mindannyian tisztában vagyunk ezzel. Melyik őszinte bibliaolvasó nem találkozott már olyan szakaszokkal, amelyek furcsának és nehezen érthetőnek tűntek? Valamikor egészen biztosan mindannyiunknak volt már ilyen tapasztalata. Éppen ezért a héten nem kifejezetten nehéz szakaszokat tekintünk át, hanem megnézzük, hogy mi állhat a nehézségek hátterében, és őszinte igazságkeresőként mit kezdhetünk ezekkel. Végző soron a nehezen érthető kijelentések némelyikét soha nem fejthetjük meg az örökkévalóság előtt, de a Biblia kijelentéseinek túlnyomó többségét gond nélkül megérthetjük. Ne engedjük, hogy néhány nehezebb szakasz csökkentse bizalmunkat Isten Igéjének megbízhatósága és tekintélye iránt!

LEHETSÉGES OKAI

- 1. Olvassuk el 2Tim 2:10-15 verseit! Pál figyelmezteti Timóteust, hogy legyen szorgalmas és helyesen fejtegesse az igazság Igéjét. Milyen fontos üzenet rejlik ebben a szakaszban mindannyiunk számára?**

Egyetlen figyelmes és becsületes igekutató sem tagadja, hogy vannak a Bibliában olyan részek, amelyeket nehéz megérteni. Ez azonban ne zavarjon bennünket! Tulajdonképpen számítanunk kell efféle nehézségekre. Nem vagyunk tökéletesek, véges az értelmünk, és senkinek sincs átfogó ismerete minden tanítási területről, nem is beszélve az Isten dolgairól. Tehát amikor kevésbé járatos, véges emberek megpróbálják megérteni a Szentírás végtelen Istenének bölcsességét, akkor elképzelhető, hogy némi nehézségbe ütköznek. Ez azonban semmiképp nem azt bizonyítja, hogy amit a Biblia kijelent, az nem lenne igaz.

Akik elvetik az isteni kinyilatkoztatás és ihletés bibliai tanítását, általában hangoztatják, hogy a nehézségek valójában ellentmondások és tévedések. Mivel számukra a Biblia többé-kevésbé csupán emberi könyv, azt hiszik, hogy nem lehet tökéletes, tévedések vannak benne. Aki így gondolkodik, az gyakran nem próbál igazán magyarázatot találni, úgy, hogy figyelembe venné a Szentírásnak az isteni ihletettségéből fakadó egységességét, megbízhatóságát. Aki elkezd megkérdőjelezni a Szentírás első lapjait, például a teremtéstörténetet, hamarosan oda jut, hogy kételkedve és bizonytalankodva fordul a többi részéhez is.

Egyes eltérések a Szentírásban a másolók vagy a fordítók kisebb hibáinak tulajdoníthatók. Ellen White ezt írta: „Némelyek komolyan tekintenek ránk és azt mondják: »Nem gondoljátok, hogy a másolók vagy fordítók esetleg elkövettek néhány hibát?« Ez valóban lehetséges, és az a szűklátókörű személy, aki megínog és megbotlik ennek lehetőségén és valószínűségén, az ihletett Ige titkaiban is meg fog botlani, mivel nem képes megérteni Isten céljait. Igen, az ilyenek az egyszerű gondolkodással könnyen belátható, világos tényeken is megbotlanak, és nehéznek tekintik az Istentől származó világos és gyönyörűséges kijelentéseket. Az összes hiba sem okozhat gondot vagy botránkozást az olyan lélek számára, aki nem kíván bonyodalmat támasztani a legvilágosabban kijelentett igazságok körül” (*Szemelvények Ellen G. White írásaiból*. 1. köt., Budapest, 1999, Advent Kiadó, 16. o.).

Miért különösen fontos alázattal és hódolattal közelíteni a Bibliához?

A NEHÉZSÉGEKHEZ!

Előfordult már, hogy olyan szövegrészhez vagy egész szakaszhoz értünk, amit nem érttünk, esetleg nem igazán tudtunk összeegyeztetni más kijelentésekkel, általában a valósággal? Nehezen elképzelhető, hogy valamikor ne kerültünk volna szembe ezzel a problémával. A kérdés az, hogy mit tettünk? Vagy ami még fontosabb: *Hogyan kell reagálni erre?*

2. Olvassuk el 1Krón 29:17, Péld 2:7 és 1Tim 4:16 verseit! Hogyan kezeljük a nehezen érthető igeszakaszokat? Mit szűrhetünk le ezekből az igékből erre vonatkozóan?

Csak akkor viszonyulunk megfelelően a nehézségekhez, ha őszinték vagyunk. Ez megvéd attól, hogy kikerüljük vagy elködösítsük a nehézségeket. Attól is megóv, hogy felületes válaszokat adjunk, amelyek nem állják ki az alapos ellenőrzés próbáját. Isten örömét leli a becsületességben és a hűségben, tehát tükrözzük jellemét mindenben, így a bibliatanulmányozásban is!

Az őszinte emberek gondosan fordulnak a Biblia nehezen érthető szakaszaihoz, nem ragadják ki az információt az összefüggéséből, nem is torzítják el az igazságot oda nem illő nyelvezet használatával, nem vezetnek félre másokat bizonyítékok elferdítésével. Sokkal jobb a megalapozott válaszra várni, mint kitérő vagy elégtelen megoldást kínálni. Az őszinte bibliatanulmányozás egyik pozitív mellékhatása, hogy bizalmat épít. A bizalom az alapja minden egészséges emberi kapcsolatnak. Sokkal meggyőzőbb tud lenni, mint egy gyenge lábakon álló felelet. Jobb azt mondani, hogy arra a bizonyos kérdésre nem tudjuk a választ, vagy nem tudjuk megfelelően megmagyarázni az adott szöveget, mint megpróbálni belemagyarázni a saját véleményünket, amikor abban az igeszakaszban nem is arról van szó. A körültekintő emberek komolyan meg akarják ismerni Isten Igéjének igazságát, és ezért következetesen bebiztosítják magukat, nehogy sietségükben olyan következtetéseket vonjanak le, amelyek korlátolt tudáson vagy sekélyes bizonyítékokon alapszanak. Eltökélik magukban, hogy nem hagynak figyelmen kívül semmilyen részletet vagy megközelítést, ami fontos lehet az adott esetben. Nemcsak kapkodva gondolják végig a dolgokat, hanem alaposan, szorgalmasan tanulmányozzák Isten Igéjét és a hozzá kapcsolódó információt.

Mit teszünk, de mit nem szabad tennünk az igehelyekkel, amelyeket nem teljesen értünk, amelyek nem egészen illeszkednek abba, ahogyan mi vélekedünk az igazságról?

3. Olvassuk el 2Krn 7:14, Zof 3:12 és Jak 4:6-10 verseit! Miért fontos az alázat, amikor a Szentírás nehezen érthető igeszakaszaival foglalkozunk?

Sokan eljutottak a nagy, alázatra készítető felismerésre, hogy rajtunk kívül állóktól függünk. Rájöttek, hogy nem mérhetnek mindent önmagukhoz. Fontosabb számukra az igazság annál, mint hogy mindig csak nekik legyen igazuk. Tudják, hogy nem tőlük ered az igazság, hanem inkább azzal állnak szemben. Talán az a legnagyobb felismerésük, hogy valójában mennyire kevésbé ismerik az igazságot. Tisztában vannak vele, ahogyan Pál is írta, hogy „*tükör által homályosan látunk*” (1Kor 13:12).

Az alázatos gondolkodás számos előnnyel jár: az alázatos kutatás szokása az alapja az ismeretben való növekedésnek, mert olyan szabadságot ad, ami a lelkületet taníthatóvá teszi. Ez nem azt jelenti, hogy az alázatos emberek szükségképpen gyakran tévednek, vagy mindig változtatják a véleményüket, vagy nem lesz szilárd meggyőződésük. Csupán azt jelenti, hogy alávetik magukat a Biblia igazságának. Tisztában vannak a tudásuk korlátaival, ezért képesek fejleszteni megértésüket Isten Igéje terén, úgy, ahogyan egy büszke, arrogáns intellektuális ember soha nem tudja.

„Aki Isten Igéjéhez fordul irányításért alázatos, kutató értelemmel, elhárítva, hogy meg akarja ismerni a megváltás részleteit, az meg fogja érteni mindazt, amit a Szentírás kijelent. Azonban aki az Ige elemzéséhez ellenálló lelkülettel közelít, olyan lelkületű is marad, amit nem helyesel a Szentírás. Az Úr nem fog szólni ahhoz, aki érdektelen. Nem pazarolja utasításait olyan személyre, aki tudatosan tiszteletlen vagy megfertőzött gondolkodású. A kísértő azonban kineveli mindenkinek a gondolatait, aki elfogadja a javaslatait és kész hatástalanítani Isten szent törvényét.

Meg kell alázkodnunk szívünkben! Őszintén és tisztelettel kutassuk az élet Igéjét, mert csak az alázatos és bűnbánó szív láthatja meg a világosságot” (*The Advent Review and Sabbath Herald*, 1907. augusztus 22.)!

Hogyan hozhatjuk egyensúlyba az alázatot és a bizonyosságot? Például mit válaszolnánk erre a kérdésre: Hogyan lehetnek a hetednapos adventisták annyira biztosak abban, hogy helyesen látják a szombat igazságát, és szinte mindenki más téved?

- 4. Olvassuk el Gal 6:9 versét! Pál itt arról beszél, hogy kitartóak legyünk a jó cselekedetekben, de ugyanilyen hozzáállás kell akkor is, amikor bonyolult kérdésekkel foglalkozunk. Miért annyira fontos az eltökéltség és a türelem a problémák megoldásában?**
-

Az igazi teljesítményhez kitartásra van szükség. Amit túl könnyen érünk el, azt nem értékeljük kellően. A Biblia nehezen érthető szakaszai lehetőséget adnak arra, hogy elménket megdolgoztassuk. A megoldás keresésében tanúsított eltökéltség és kitartás mutatja, hogy mennyire fontos számunkra ez a kérdés. Hasznos idő az, amit a Biblia tanulmányozásával töltünk, amikor megpróbáljuk kideríteni az értelmét és az üzenetét. Lehet, hogy nagyobb áldás lesz a Szentírás szorgalmas kutatásának tapasztalata, még ha hosszú időt vesz is igénybe, mint végül az adott probléma megoldása. Hiszen amikor megtaláljuk egy nyugtalanító kérdés megoldását, az igen értékessé válik számunkra. Még ha nem is tudunk gyorsan megoldani egy nehézséget, az nem azt bizonyítja, hogy megoldhatatlan volna. Érdekes, hogy milyen gyakran elfeledkezünk erről! Valamilyen bibliai problémába ütközve sokan gondolkoznak egy kicsit, és amikor nem látnak lehetséges megoldást, azonnal arra a következtetésre jutnak, hogy nincs magyarázat. Egyesek elkezdik mindenestől megkérdőjelezni a Biblia megbízhatóságát. Azonban soha ne feledjük, hogy a megoldás nagyon egyszerű lehet, még ha korlátolt emberi bölcsességünknel vagy tudatlanságunknál fogva mi éppen nem is látjuk! Mit gondolnánk arról, aki kezdő szinten tanulja az algebrát, és félórányi erőfeszítés után kijelenti, hogy nincs lehetséges megoldás a feladatra? Ugyanez igaz ránk is a Biblia tanulmányozásakor.

Amikor bárhogy próbálkozunk, nem találunk megoldást, tegyük félre a problémát egy időre, és közben gyakoroljuk azt, amit Isten világosan kijelentett! Bizonyos lelki dolgokat csak azután értünk meg, ha készségesen követjük Isten minden tanácsát. Tehát legyünk kitartóak és türelmesek, hiszen a türelem a hívők végidei erénye (lásd Jel 14:12)!

Mit tanulhatunk másoktól, akik szorgalmasan és türelmesen tanulmányozták a Biblia nehezen értelmezhető szakaszait? Hogyan bátoríthatunk másokat is arra, hogy ne adják fel az igazság kutatását? Miért nem kell félnünk, amikor nehezen érthető szentírási részekhez jutunk?

ÓVATOSAN ÉS IMÁDSÁGOS SZÍVVEL BÁNJUNK!

- 5. Olvassuk el ApCsel 8:35, 15:15-16 és 17:11 verseit! Mit tettek az apostolok és a korai egyház tagjai, amikor nehéz kérdésekkel találták szemben magukat? Miért a Szentírás a legjobb forrása önmaga értelmezésének?**
-
-
-

A nehezen érthető igeszakaszok megoldása még mindig a Bibliában található. Az ilyen kérdésekre az a legjobb megoldás, ha a teljes Szentírás fényében tanulmányozzuk őket, és nem csak a többi igétől vagy akár az egész Bibliától elszigetelt szöveggel foglalkozunk. Valóban a Bibliához kell fordulnunk, hogy megérthessük az Igét! Az egyik legfontosabb feladatunk, hogy megtanuljunk kiaknázni a Szentírás nagy igazságait.

Ha nem értünk egy szakaszt, próbáljunk meg világosságot nyerni a Biblia más részeiből, amelyek ugyanazzal a témával foglalkoznak! Mindig igyekezzünk világos szentírási állításokat találni, amelyek fényt vetnek a kérdéses igehelyekre! Az is nagyon fontos, hogy soha ne homályosítsuk vagy halványítsuk el Isten Igéjének világos kijelentéseit azzal, hogy nehezen érthető szakaszokkal társítjuk őket! Ahelyett, hogy Biblián kívüli forrásokkal, filozófiával vagy tudománnyal magyaráznánk az Igét, engednünk kell, hogy a Szentírás szövege mutassa meg annak jelentését!

Szokták mondani, hogy térden állva egészen más szemszögből látjuk a nehézségeket. Azért, mert az imával jelezzük, hogy mennyei segítségre van szükségünk a Szentírás értelmezéséhez és megértéséhez. Imában világosságot kérünk a Szentlélektől, aki a Biblia íróit is ihlette.

Imádságban a szándékaink nyitottak. Elmondhatjuk Istennek, hogy miért akarjuk megérteni azt, amit olvasunk. Kérjük, hogy nyissa meg szemünket Igéje előtt, adjon készséges lelkületet igazságának követéséhez és gyakorlásához. Ez létfontosságú! Amikor imáinkra válaszolva Isten vezet minket a Szentlélek által, nem mond ellent annak, amit a Bibliában máshol kijelentett. Mindig összhangban lesz a Bibliával, megerősíti, és arra épít, amit az általa ihletett írók révén közölt velünk.

Hogyan segít a helyes gondolkodáshoz az imádság, hogy jobban meg tudjuk érteni Isten Igéjét és engedelmeskedjünk neki?

Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, „Mit tegyünk kételyeinkkel?” c. fejezet, 78–84. o.

A Bibliában sok olyan titok van, amit véges emberek nehezen érthetőnek találnak, amelyek túl mély értelműek ahhoz, hogy teljesen megmagyarázhatók legyenek. Ezért van szükségünk alázatra. Imádságos lelkülettel kell tanulnunk a Szentírásból. A hűség azt jelenti, hogy a bibliai tartalom adja meg tulajdonképpeni jelentését, még ha más is, mint amit elképzeltünk. A Szentírás iránti hűség tiszteli a tartalmat, ahelyett, hogy módosítaná azt (igen, egyesek valóban megváltoztatták a szöveget) vagy megmásítaná annak valódi jelentését.

„Ha Isten Igéjét szent félelem és ima nélkül nyitjuk fel, ha gondolataink, érzelmeink nem irányulnak Istenre és nincsenek összhangban akaratával, akkor kétségek szállják meg az elménket, és a Szentírás tanulmányozása közben megerősödnek kételyeink. Sátán fogva tartja gondolatainkat és hamis magyarázatokat sugall. Ha az emberek nem törekszenek szóban és tettekben összhangban élni Istennel, akkor – ha mégoly tanultak is – állandóan veszélyben forognak, hogy félreértik a Szentírást, és véleményükben nem is szabad bízunk. Akik csupán ellentmondásokat keresnek a Szentírásban, sohasem nyerhetnek lelki meglátást. Ferde nézeteik következtében a legegyszerűbb és legvilágosabb dolgokban is okot találnak a kételkedésre és hitetlenségre” (i. m. 82. o.).

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 125–131;

Evangelizálás, „Az elfelejtett igazságok hirdetése” c. alfejezet

1. Mikor volt az az érzése a zsoltárosnak, hogy álmodik?
2. Az Úr megígérte az istenfélő embernek, hogy meglátja az unokáit. Ezenkívül milyen más áldást ígért még az Úr?
3. Milyen körülmények között nem állhat meg senki az Úr előtt?
4. Mihez hasonlítja a zsoltáríró a „lecsendesített” lelket?
5. Mely igazságot kell feltárnunk minden ember előtt?

Tanulmányozásra szánt igeszakaszok: 1Kronikák 29:17; Példabeszédek 2:7; Galata 6:9; 2Timótheus 2:15; 1Timótheus 4:16; Jakab 4:6; 2Péter 3:15–16.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

Előbb vagy utóbb minden bibliakutató találkozik olyan igei szakaszokkal, amelyeket nehezen ért. És ez korántsem meglepő. Bárki közülünk, aki egy másik kultúra és szemlélet világával ismerkedik, tudja, hogy elkerülhetetlenül szembesül majd olyan dolgokkal is, amelyeket nem érthet meg, mert idegenek a számára. Ugyanez érvényes a Szentírás által képviselt szemléletre is. Ha mindent megértenénk, amit a Bibliában olvasunk, nem lenne többé szükségünk arra, hogy még többet megtudjunk belőle, és nem éreznénk belső ösztönzést a lelki ismeretekben való növekedésre. A mód, ahogyan a nehezen érthető passzusokat megközelítjük, nemcsak a Szentíráshoz való viszonyulásunkat tükrözi, hanem azt is, hogy mennyire vágyunk komolyan a válaszok megtalálására. A Szentírás értésére vonatkozó nehézségek megoldására fordított idő és mentális energia segít felfedeznünk, mennyire fontos számunkra a Biblia és az, hogy válaszokat kapjunk a kérdéseinkre. A nehéz szövegek kutatásra ösztönöznek, ugyanakkor alkalmat biztosítanak még mélyebben kutatnunk a Szentírást, hogy megérthessük a Biblia íróit és Isten üzenetét. Ne féljünk a Szentírás nehezen érthető szakaszaitól, hanem ellenkezőleg: legyünk hálásak ezért, mert ily módon tovább növekedhetünk az ismeretekben. Van néhány magatartásforma, amely meghatározza, hogy ezek az értelmezési nehézségek áldásnak vagy átoknak minősülnek számunkra.

II. MAGYARÁZAT

Az értelmezési nehézségek és látszólagos ellentmondások lehetséges okai

Sok tanult ember, aki nem hisz a Szentírás isteni ihletett voltában, azt feltételezi, hogy a Biblia tele van ellentmondásokkal és hibákkal, mivel – véleményük szerint – az ember nem tökéletes, és tévedni emberi dolog. Habár igaz az, hogy az emberek tévedhetnek és nem mindig őszinték, ugyanúgy igaz az is, hogy a tévedés lehetőségének kitett ember képes megkülönböztetni az igazat a hamistól. Ha még az elbukott ember is képes hűségesen hirdetni az igazságot, mennyivel inkább várhatjuk el a hazudni képtelen Isten részéről (Zsidók 6:18), hogy megakadályozza a Biblia íróit abban, hogy szövegeikkel félrevezessenek bennünket!

Ha a Szentírást olvasó emberek módszertani kételyekkel veszik kézbe Isten Igéjét, szövegeinek tévedhetetlen voltát csak akkor fogadják el, ha helyessége megingathatatlan bizonyítékaira találnak benne. Ahelyett, hogy elfogadnák, hogy a Szentírás nem hazudik, még hogyha erre vonatkozóan nem is rendelkeznek minden információval, számos kritikus olvasó csak azokat a szent-

írási részeket fogadja el igaznak, amelyek értelemszerűségét az emberi ráció igazolta, vagy amelyeket archeológiai, tudományos bizonyítékok támasztanak alá. Ha ezek a külső kritériumok képezik a végső normát arra vonatkozóan, hogy mit kell elfogadni és mit nem, vagy ha a Szentírás nem emelkedik fel elvárásaik szintjéhez, ezek a bibliamagyarázók máris azt állítják, hogy ellentmondásokat találtak a Szentírásban.

A Biblia kijelentéseinek értelmezésekor ne feledkezzünk meg arról, hogy a szerzői a leggyakrabban hétköznapi nyelven közöltek. Például, amikor a napfelkeltéről (4Mózes 2:3; Józsué 19:12) vagy a napnyugtáról írtak (5Mózes 11:30; Dániel 6:14), nem tudományos kifejezéseket használtak, hanem a köznyelv egyszerű szavait. Mi több, ne tévesszük össze a társadalomban használt köznyelv és a tudományos közlés kritériumait. A technikai pontosság szüksége annak a helyzetnek a függvénye, amelyben a kijelentés megtörtént. A technikai pontosság hiánya tehát nem egyenlő az igazság hiányával, a kijelentés igaztalan voltával.

Egyes eltérések az átiratok és fordítások kisebb pontatlanságainak tudhatók be. Ezen átirati-fordítási hibák zöme nem szándékos változtatás. „A szöveget másolók hasonló betűket tévesztettek össze, vagy véletlenül szavakat, sorokat ugrottak át. Ez gyakran előfordul olyan szövegek másolásakor, amelyekben a szavak közt nincs szóköz, vagy hiányzik a központosítás, ahogy ez kétségtávolú a görög és héber szövegekben előfordul” (Paul D. Wegner, *A Student's Guide to Textual Criticism of the Bible*. 46. o.). Máskor szavakat vagy betűket cseréltek fel a másolók. Például János 1:43 versében a „János” név (Iōannou) egyes kéziratokban a „Jóna” alakban rögződött (Károlinál is, *a fordító megjegyzése*. Lásd Wegner, *i.m.*, 48. o.).

Az ilyen és ehhez hasonló problémák azonban nem kellene, hogy zavarjanak. Először is, a bibliai kéziratok a legmegbízhatóbb és legjobban őrzött ókori kéziratok a világon. Egyetlen más irodalmi szöveget sem másoltak kézzel olyan sokszor és az eredeti szöveget oly figyelmesen, pontosan követve, mint a bibliai kéziratokat. Másodsorban ezek az apró változások kijavíthatók a rendelkezésre álló eredeti szöveg és a többi bizonyítékok fényében. Ezek a kis hibák nem befolyásolnak egyetlen nagy bibliai tanítást vagy doktrínát sem. Habár az eredeti szövegeket másolók és a fordítók nagyon figyelmesek voltak a munkájuk során, nem voltak olyan mértékben ihletettek, mint a Biblia írói. Ellen White is tudatában volt annak, hogy „a másolók vagy a fordítók esetleg elkövettek néhány hibát”, de meg volt arról győződve, hogy ezek a hibák nem „okozhatnak gondot vagy botránkozást az olyan lelkek számára, akik nem kívánnak bonyodalmat támasztani a legvilágosabban kijelentett igazságok körül” (Ellen G. White, *Szemelvények*. 1. köt., 16. o.).

Oldd meg a nehézségeket őszinte, figyelmes hozzáállással!

Isten örvend, amikor az ember tiszta szívvel jön hozzá (1Kronikák 29:17). Ha őszintén keressük az igazságot, megtaláljuk. Az őszinteség hosszútávon győzni fog. Ha az értelmezési nehézségeket őszintén próbáljuk megoldani, akkor nem tagadjuk vagy módosítjuk a bizonyítékokat, hanem részrehajlás nélkül elfogadjuk azokat. Sokkal jobb őszintén elismerni, hogy nincs elfogadható magyarázat egy bizonyos nehézségre, mint erőltetni a bizonyítékokat, hogy a magunk igényeinek megfeleljenek. A felületes válaszok nem állják ki a próbát, és a kétely árnyékát vetik a hitelességünkre. A kegyes hazugság a legrombolóbb hazugság, mivel sötét árnyat vet Isten jellemére és Szavára, és a tisztességünket is megkérdőjelezi. Ha nem vagyunk őszinték, amikor válaszokat keresünk, elhallgattatjuk a lelkiismeretünket, és veszélybe sodorjuk a lelki életünket. Végül odajutunk, hogy nem értékeljük többé az igazságot, és arra is képtelenek leszünk, hogy különbséget tegyünk a hazugság és az igazság között. Az őszinteség azonban áldást von maga után: bizalmi kapcsolatot teremt azokkal a személyekkel, akiket meg szeretnénk nyerni a Biblia igazságának. Az őszinteség minden egészséges emberi kapcsolat alapja, főként, ha figyelmesség is társul hozzá. Az őszinte, figyelmes ember nem siet a következtetésekkel, amelyeket korlátozott információk alapján hozhatna meg, hanem mindent megtesz, hogy a rendelkezésére álló bizonyítékokat számba vegye.

Gondolj néhány nem őszinte válaszra a Bibliára vonatkozóan, valamint e válaszok másokra gyakorolt (hosszú távon) negatív hatására. Eszedbe jutnak olyan helyzetek, amelyekben a bibliai kérdésekre adott őszinte válaszoknak (hosszú távon) pozitív hatásuk volt a hallgatódra?

Oldd meg alázattal a nehézségeket!

Az alázatosság a büszkeség ellentéte. A büszkeség miatt nem értékeljük mások gondolatait és megvalósításait. A büszke embernek nincs szüksége tanulásra, mivel azt hiszi magáról, hogy már mindent tud. Ezzel szemben az alázatos elismeri, hogy az igazság nem ember találmánya, hanem isteni eredetű (2Timótheus 3:16). Az alázatos emberek szeretnek tanulni, és nem állítják, hogy mindenre válaszuk van. Képesek készségesen gazdagítani bibliai ismereteiket úgy, ahogy a fennhéjázó, büszke emberek soha. Mivel a büszkeség annyira mélyen belénk hatolt, és az alázatosság annyira szembemegy napjaink társadalmi tendenciáival, nagyon nehéz alázattal nekifognunk a Biblia tanulmányozásának.

Ismersz alázatos értelmiségit? Ki az? Mi az, ami lenyűgözött nála, ami az életvitelét és neveltetését illeti?

Elmélkedj Ellen White alábbi kijelentésén: „Aki csak kételkedni akar, ezernyi lehetőség lesz. Isten nem szándékozik eltávolítani a kételkedés összes lehetőségét. Bizonyítékokat nyújt, amit gondosan, alázatos és tanítható szellemben kell kutatnunk, és a bizonyíték súlya szerint döntenünk” (*Bizonyosságtételek*. 3. köt., 255. o.).

Oldd meg határozottan és türelemmel a nehézségeket!

Bizonyos értelmezési nehézségekre nem könnyű hamar választ találni. Határozottságra és türelemre van szükség. Évszázadokon keresztül a művelt embereket megosztotta a Szentírás egyik legmegtévesztőbb diszkrepanciája: az Ószövetség zsidó királyainak uralkodási éveivel kapcsolatos összeegyeztetlenség. A Biblia nagyon sok információt közöl róluk, de amikor összevetjük ezeket, ellentmondásosoknak tűnnek. Könnyebb lett volna az adventista akadémikus Edwin Thiele számára elfogadni ezt az összeegyeztetlenséget mint olyat, de mivel hitt a Szentírás bizonyosságában és igazságában, nem adta fel, hanem éveken keresztül (!) kutatta a bizonyítékokat. A bibliai adatok tanulmányozása és Biblián kívüli forrásokkal történő összevetése során végül sikerült bebizonyítania, hogy a múltban más módszerekkel számolták a zsidó királyok uralkodásának éveit. Thiele megoldása összhangban volt a Szentírás adataival és az ókori nemzetek krónikáiban szereplő feljegyzésekkel. Összegzéseit a „The Mysterious Numbers of the Hebrew Kings” című, a teológia világában széles körben ismert könyvében gyűjtötte össze.

III. ALKALMAZÁS

Számos úgynevezett értelmezési tévedés nem Isten kinyilatkoztatása homályos voltának, hanem magának a téves értelmezésnek köszönhető, amely az értelmező előítéletéből fakadó lelki-értelmi vakság miatt következik be. Ennek ellenére vannak olyan bibliaértelmezési nehézségek, amelyekre nincs azonnali megoldás, bármilyen határozott és őszinte legyen az olvasó. A tény, hogy nem találunk választ egy bizonyos kérdésre, még nem jelenti azt, hogy nincs válasz a problémára. Nagyon is valószínű, hogy voltak előttünk bibliakutatók, akik a maguk során szintén megküzdöttek ugyanazzal az értelmezési nehézséggel, és valószínű, hogy válasz van, még hogyha az ismeretlen is számunkra.

Mi is átélhetjük Dániel tapasztalatát, amikor érthetetlen szentírási szövegekkel találkozunk (Dániel 8:27; 9:20–23). Dániel imádkozott (9:1–19), tegyünk mi is így, hiszen térdepelve minden probléma teljesen új megvilágítást kap.

Milyen helyzetekben segített az ima választ kapnod bizonyos nehéz kérdésekre? Oszd meg a tapasztalatodat a csoportban!

Isten Igéje szerint élni

*E heti tanulmányunk: Zsoltár 37:7; 46:11; 62:2-3, 6;
Lukács 4:4, 8, 10-12; Filippi 2:12-16; Kolossé 3:16*

Szombat délután

Alapige: „Legyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatói, hogy be ne csapjátok magatokat.” (Jak 1:22, RÚF)

Még a Biblia tanulmányozásának legjobb módja sem ér semmit, ha nem kötelezzük el magunkat, hogy a Szentírásból tanultak szerint is élünk. Ami általában igaz az oktatásra, az különösen igaz a Biblia tanulmányozására: úgy tanulhatunk a legtöbbet, ha nemcsak olvassuk vagy hallgatjuk az Igét, hanem gyakoroljuk is. Az engedelmesség az isteni áldások teljes tárházát nyitja meg, amely egyébként zárva lenne előttünk, és izgalmas, az életet átformáló ösvényen vezet, miközben egyre többet értünk meg és ismerünk meg belőle. Ám ha nem vagyunk hajlandóak Isten Igéje szerint élni, ha nem akarjuk gyakorlatba ültetni a tanultakat, nem fogunk fejlődni, bizonyágtévesésünk pedig hatástalan lesz, mert életünk nincs összhangban szavainkkal.

A jó befolyást árasztó példaképek hozzájárulnak, hogy növekedjünk kegyelemben és bölcsességben, ugyanis bemutatják, mit jelent Isten Igéje által élni. Nincs jobb minta és nagyobb motivációs erő, mint Jézus Krisztus élete. Követendő példát állított elénk. Élete teljes harmóniában volt Isten akaratával.

Ezen a héten azt tanulmányozzuk, hogy mit jelent Isten Igéje által és annak isteni tekintélye alatt élni.

Alaposan kell tanulmányozni Isten Igéjét, méghozzá a megfelelő módszerrel. Persze legalább ennyire fontos vagy még fontosabb, hogy a tanultakat átültsük a gyakorlatba. A Biblia tanulmányozásának nem az a végső célja, hogy több tudásra tegyünk szert, bármennyire is fontos ez. A cél nem pusztán a Szentírás megismerése, hanem az, hogy Isten Igéje vezessen minket, megváltoztassa az életünket és a gondolkodásunkat. Ez számít igazán. Az mutatja, hogy hajlandóak vagyunk az igazság szerint élni, ha megtanuljuk alávetni magunkat a bibliai igazságnak. Ehhez a döntéshez néha erős küzdelem kell, mert azon dül a harc bennünk, hogy ki uralhatja a gondolkodásunkat és az életünket. Végső soron csak két oldal közül választhatunk.

1. Olvassuk el Fil 2:12-16 verseit! Mit tanít ez a rész arról, hogyan kell élnünk?

Igen, Isten munkálkodik bennünk, de ezt a Szentlélek által teszi, aki bölcsességet ad a Szentírás megértéséhez. Bűnös emberként gyakran ellenkezünk Isten igazságával, és ha csak a magunk erejére hagyatkozunk, nem tudnánk engedelmeskedni az Igének (Róm 1:25; Ef 4:17-18). A Szentlélek nélkül nem alakul ki vonzalom Isten üzenete iránt. Nincs remény, nincs bizalom, nincs szeretet a válaszukban. A Szentlélek által Isten valóban „*munkálja bennetek mind a szándékot, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően*” (Fil 2:13, RÜF).

A Szentlélek olyan tanár, aki a Szentírás mélyebb megértésére és annak örömeire kíván elvezetni. Az Ige igazságait a figyelmünk elé tárja, és friss felismerésekre vezet, hogy életünket az Isten akarata iránti hűség és szeretetteljes engedmesség jellemezze. „A Szentlélek segítségével senki nem képes a Szentírás magyarázására. De amikor alázatos, tanítható lelkülettel vesszük a kezünkbe a Bibliát, Isten angyalai mellettünk állnak, hogy hatást gyakoroljanak ránk az igazság bizonyítékaival” (*Szemelvények Ellen G. White írásából*. 1. köt., Budapest, 1999, Advent Kiadó, 377-378. o.). A lelki dolgokat lelki módon kell értelmeznünk (1Kor 2:13-14), hogy képesek legyünk örömmel követni Isten Szavát „*minden reggel*” (Ézs 50:4-5).

Fil 2:16 versében Pál arra tanít, hogy figyeljünk az élet beszédére. Mit jelent ez, és hogyan gyakorolhatjuk? Nézzük meg 5Móz 4:4 versét is, ahol hasonló gondolatot találunk! Ebben a folyamatban nekünk mi a részünk?

Nincs jobb és inspirálóbb példa Jézus Krisztusnál. Ismerte a Szentírást és kész volt követni az írott Igét, engedelmeskedni annak.

2. Olvassuk el Lk 4:4, 8, 10-12 verseit! Miért tudott Jézus ellenállni Sátán kísértéseinek, amikor a Szentírást idézte? Ezek szerint mennyire legyen központi szerepe a Bibliának a hitünk gyakorlásában, különösen a kísértések között?

Jézus jól ismerte a Szentírást, emlékezetből tudta idézni, mert korábban minőségi időt fordított a tanulmányozására.

Az ördög könnyen megtéveszthette volna, ha nem lett volna pontosan tisztában a Szentírás szavaival és a szövegkörnyezetével. Még az ördög is idézte az Igét, a saját, megtévesztő céljai szerint elferdítve. Tehát nem elég úgy idézni a Bibliát, ahogyan ő tette. Azt is tudni kell, hogy még mit tanít az adott témáról, ismerni kell a pontos jelentését. Csak az ilyen tudás segít, ahogyan Jézusnak is segített, hogy ne csaphasson be Isten ellensége. Így lehetünk képesek ellenállni a támadásainak. Újra és újra olvassuk, hogy Jézus a Szentírás megértésére vezette a követőit: „*meg van írva*” (Mt 11:10; Lk 24:45-46; Jn 6:45; stb.). Feltételezte, hogy az olvasói eljuthatnak jelentése helyes megértésére: „*Mi van megírva a törvényben? Hogyan olvasod?*” (Lk 10:26, RÚF)? Jézus szerint a Biblia zsinórmérték, ami szerint kell élnünk.

Jézus, a testté lett Ige a Szentíráshoz irányította követőit Jn 7:38 versében. Csak a Bibliából tudjuk, hogy Ő a megígért Messiás, az Ige tanúskodik róla (Jn 5:39). Jézus kész volt alávetni magát Isten írott Szavának. Hajlandó volt ezt megtenni, tehát mi mást tehetnénk mi?

Milyen személyes tapasztalatunk volt a Szentírással kapcsolatban, amikor valamilyen kísértéssel küzdöttünk? Mi történt, amikor kísértést éreztünk, de elkezdtük olvasni a Bibliát vagy idéztük a szövegét? Mit tanultunk ebből a tapasztalatból?

3. Olvassuk el Jn 5:45-47 szakaszát! Hogyan viszonyult Jézus a Bibliához?

Egyesek állítják, hogy Jézus szavai szöges ellentétben állnak a Szentírással, azaz az ószövetségi írásokkal. Még azt is kijelentik, hogy Krisztus szavai felette állnak az Igének.

Az Újszövetségben Jézus kijelentette: „*Hallottátok, hogy megmondatott... Én pedig azt mondom néktek*” (Mt 5:43-44; vö. 5:21-22, 27-28, 33-34, 38-39). Amikor ezeket az ismert szavakat mondta a Hegyi Beszédben, nem próbált elszakadni az Ószövetségtől, érvényteleníteni sem akarta azt, ahogyan egyes magyarázók állítják. Csak a különféle értelmezési módokra és azokra a hagyományokra válaszolt, amelyekre akkoriban hivatkoztak némelyek, hogy igazolják a magatartásukat, amit pedig Isten soha nem hagyott jóvá és soha nem kért – mint például az ellenség gyűlöletét (lásd Mt 5:43).

Jézus nem érvénytelenítette az Ószövetséget, semmiképp sem csökkentette annak tekintélyét, ellenkezőleg! Hiszen éppen az igazolta, hogy ki is Ő valójában. Inkább megerősítette az Ószövetség kijelentéseit azáltal, hogy Isten eredeti szándékára utalt. A Szentírás kritikájának egyik legrejtettebb, ugyanakkor a legveszélyesebb módja, ha valaki Jézus tekintélyére hivatkozva próbálja meg hitelteleníteni, vagy csökkenteni bizonyos részeinek a jelentőségét, mert Jézus nevében teszi. Krisztus nagy tiszteletben tartotta a Szentírást, ami abban a korban csupán az Ószövetség volt. Mi bizonyítaná jobban, hogy úgy kell viszonyulnunk az Ószövetséghez, mint ahogyan Ő tette? Jézus távolról sem gyengítette a Szentírás tekintélyét, hanem következetesen megerősítette azt mint igaz és megbízható útmutatót. Egyértelműen kijelentette a Hegyi Beszédben: „*Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a próféták tanítását. Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy betöltssem azokat*” (Mt 5:17, RÚF). Majd így folytatta: „*Ha valaki a legkisebb parancsolatok közül akár csak egyet is eltöröl, és úgy tanítja az embereket, az a legkisebb lesz a mennyek országában*” (Mt 5:19, RÚF).

Mely fontos tanítások alapjait találjuk meg az Ószövetségben? Gondoljunk például a teremtésre (1Mózes 1–2. fejezet) és a bűnesetre (1Mózes 3. fejezet)! Milyen más meghatározó keresztény igazságokat találunk az Ószövetségben, amelyeket később még jobban kifejt az Újszövetség is?

Sokszor kell kapkodnunk, feszültséggel és stresszel teli az életünk. Időnként keményen kell dolgoznunk a megélhetésünkért, hogy legyen étel az asztalunkon. Persze miután az alapvető dolgaink megvannak, akkor is tovább hajtunk, mert egyre többre vágyunk. Annyi mindent szeretnénk, amiről azt hisszük, hogy majd boldoggá és elégedetté tesznek. Salamon azonban figyelmeztet *A példabeszédek könyvében*, hogy ez nem mindig történik így.

Bármi legyen is az oka, szörnyen elfoglaltak lehetünk, ilyenkor pedig nagyon könnyű kiszorítani Istent az életünkből. Nem mintha nem hinnénk, csak nem töltünk minőségi időt olvasással, imádkozással és az Úrhoz való közeledéssel, „*akinek a kezében van az életed*” (Dán 5:23, RÚF). Túlságosan elterelhetik a figyelmünket különböző dolgok arról, hogy igyekezzünk minőségi időt tölteni Istennel. Mindannyiunknak szükségünk van olyan időre, amikor tudatosan lassítunk, hogy találkozzunk a Megváltóval, Jézussal. Hogyan szólhatna hozzánk a Szentlélek, ha mi nem tartunk szünetet, hogy odafigyeljünk rá? A lelki élet forrása az Istennel töltött csendes idő, amikor Igéjét olvasuk és imában beszélünk vele.

4. Olvassuk el Zsolt 37:7, 46:11 és 62:2-3, 6 verseit! Mit tanítanak ezek az igék az Istennel töltött csendes időről? Miért különösen fontos ez?

Ha szeretünk valakit, szívesen vagyunk csak vele. Válasszunk ki egy helyet, ahol zavartalanul olvashatunk és elmélkedhetünk Isten Igéje fölött! Elfoglalt életünkben ez csak akkor sikerülhet, ha tudatosan elkülönítjük ennek a találkozásnak az idejét. Többnyire a nap kezdete a legjobb alkalom az elcsendesedés és elmélkedés perceire. Ez az idő áldás lesz a munkanap kezdete előtt, mert hosszú órákon át elkísérnek az így nyert értékes gondolatok. Igyekezzünk kreatívan kellő időt biztosítani arra, hogy zavartalanul találkozhassunk Istennel!

Minden másnál jobban hat ránk az imakapcsolat a Biblia élő Istenével. Ezáltal hasonulhatunk Jézushoz.

Mennyire törekszünk időt szakítani arra, hogy egyedül legyünk az Úrral? Hogyan segítenek ezek az alkalmak valóban jobban megismerni Istent és a szeretetét?

„Szívembe rejtettem a te beszédedet, hogy ne vétkezzem ellened” (Zsolt 119:11).

A Szentírás memorizálása több áldással is jár. Ha elraktározzuk Isten Igéjének értékes kincseit, bármikor előhozhatjuk és alkalmazni is tudjuk azokat, még megváltozott életkörülmények között is. Így a Biblia közvetlenül hat a gondolkodásunkra, a döntéseinkre, az értékrendünkre és a magatartásunkra. Ha megtanuljuk a bibliaverseket, azok életre kelnek napi tapasztalatainkban, arra készítetnek, hogy imádjuk Istent és a Szentírás alapján hűségesen éljünk.

Komoly védelem a megtévesztés és a helytelen értelmezés ellen, ha megtanuljuk a Szentírást, szóról szóra. Így akkor is idézhetjük a Bibliát, ha különben nem tudnánk elővenni. Ösztönöz a jó cselekvésére a kísértések vagy nehézségek között. Istenhez emeli a gondolatainkat, hogy ne a problémára, hanem inkább az Igére figyeljünk, hiszen az Úrnak ezer útja van ott, ahol mi egyet sem látunk.

5. Olvassuk el Ef 5:19 és Kol 3:16 verseit! Hogyan rögzíti bennünk Isten Igéjét, ha erről énekelünk?

Ugyancsak hatásos módszer a Szentírás szövegének memorizálására, ha énekeljük a szavait, így könnyebb is megjegyezni. Szép dallamokkal párosítva jobban rögzülnek a gondolatainkban, elűzik nyugtalanságunkat. Gyerekek, felnőttek egyaránt szívesen énekliek ezeket a dalokat. Számptalan híres oratóriumot, szimfóniát és más zeneművet ihlettek a Szentírás igéi, amelyek évszázadokon át alakították a keresztény kultúrát. A gondolatainkat felemelő, Istenre és Igéjére irányító zene nagyszerű áldás, jótékony hatással van az életünkre.

„A zene a mennyei hajlékokban folyó istentiszteletnek egy részét alkotja. Törekednünk kell azért arra, hogy dicsénekeinkben, amennyire csak lehet, megközelítsük a mennyei karok harmóniáját” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 555. o.).

Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, „Az ima: magasztos kiváltságunk” c. fejezete, 69–77. o.

„Az ember magától nem méri fel Krisztus kedvességét és szépségét, csakis a Szentlélek belső megvilágításának hatására látja meg végtelen kegyelmét, felmérhetetlen szeretetét, jóságát és dicsőségét. Ez döbrent rá mindenkit, hogy valójában milyen reménytelen, tehetetlen állapotban vagyunk a bűnök hordozói és mindenre képes Krisztus irgalma, megbocsátása nélkül” (Ellen G. White: *The Upward Look*. 155. o.).

„Véssük eszünkbe a Szentírás részleteit, akár egész fejezeteket, hogy felidézhessek, ha Sátán a kísértéseivel támad!... Amikor arra készítené, hogy gondolatban földi és érzéki dolgokkal foglalkozzunk, akkor a legjobban a »*meg van írva*« szavakkal állhatunk ellen neki” (*The Advent Review and Sabbath Herald*, 1884. április 8.).

KÉRDÉSEK A BIBLIA ÉS AZ EVANGELIZÁLÁS C. KÖNYV ALAPJÁN

Zsoltárok 132–138;

Evangelizálás, „A szentély igazsága” c. alfejezet

1. Mihez hasonlítja a zsoltáríró az atyafiak együtt lakozását?

2. Milyen metaforát használ a zsoltáros a szelek eredetére?

3. Mire kérték a zsidó rabokat elfogóik?

4. Kit lát meg és kit ismer az Úr, jóllehet felséges Ő?

5. Ellen White szerint az ellenség többek között milyen új elméleteket fog elterjeszteni?

Tanulmányozásra szánt igei szakaszok: Zsoltárok 37:7; 46:10; 62:1–2, 5; 119:11; Lukács 4:4, 8, 10–12; János 5:46–47; 1Korinthus 2:12–14; Filippi 2:13; Jakab 1:22.

I. ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

Ebben a negyedévben különböző bibliaértelmező elvekről tanultunk. De a legeredményesebb hermeneutikai módszerek sem lennének a segítségünkre, ha nem vezetnek a bibliai üzenet örömteli alkalmazásához. A Szentírás megértése nem csupán intellektuális gyakorlat, tanulmányozása nem egyszerűen az ismeretszerzést szolgálja. Ha helyesen végezzük, tanulmányozásunk szívből jövő, a külsőségek szintjén történő megfelelésnél mélyebb engedelmeséghez vezet, Isten akarata iránti örömteli hűséghez. A Szentírás igazságait azonban nemcsak hinnünk kell, hanem élnünk is. Erre a válaszra egyedül a Biblia szavait megelevenítő Szentlélek átalakító munkájának eredményeképpen kerülhet sor. A Szentlélek gyújtja lángra bennünk a vágyat a Szentírás igazságainak elfogadására és teljes szívből és értelemből való követésére. Az Úr Jézus Krisztus megmutatta nekünk, hogyan közeledjünk Isten Igéjéhez és alkalmazzuk tanításait az életünkben. Jézus sosem hagyta figyelmen kívül a Szentírást, nem helyezte azt hatályon kívül, ellenkezőleg, figyelmünket folyamatosan rá irányította, hangsúlyozva, hogy Isten Igéje tettei és szavai tekintéllyel teljes, egyedüli normája. Jézus azt is megmutatta, hogyan tanulmányozzuk csendben, egyedül Isten Szavát. Tudatosan kell törekednünk erre ebben a kaotikus világban.

Egy másik módszer a Szentírás tanításainak alkalmazására az, ha szövegeit megtanuljuk kívülről. Ha ismétlgetjük szavait, akár énekek formájában is, lehorgonyoznak elménkben és szívünkben, és szebbé teszik az életünket.

II. MAGYARÁZAT

Isten élő Szava és a Szentlélek

A Biblia nagyon világosan értésünkre adja, hogy az elbukott, bűnös ember lelkileg vak, és nem fogadhatja be a lelki dolgokat, mivel bolondságnak tartja azokat. Még arra sem képes, hogy megértse, mivel azok lelkiképpen értendők (1Korinthus 2:14). De ha meg is értenénk a Szentírás szavainak egyszerű értelmét, nem vágyódnánk a követésükre, ha a Szentlélek nem vinné véghez szívünkben a változást. A Szentlélek ihlette a Biblia íróit, hogy lejegyezzék az igazságot, amelyet Isten ki akart nyilatkoztatni számunkra (2Péter 1:19–21; 2Timótheus 3:16). De az még nem elég, hogy rendelkezünk Isten ihletett Szavával. Az Igét be is kell fogadnunk a szívünkbe és alkalmaznunk is az életünkben. A Szentlélek nélkül nem értékelhetjük az isteni üzenetet, és nem

is vágyódnánk arra, hogy engedelmeskedjünk neki. Szentlélek nélkül nem tehetünk bizonyoságot igazi hitről, reménységről és szeretetről, válaszképpen Isten Igéjére. A Szentlélek segít meglátnunk, megértenünk a Szentírás lelki és egzisztenciális fontosságát (Zsoltárok 119:8; 1Korinthus 2:12, 14–15; Efézus 1:17–19).

A Szentlélek ma is szól az emberekhez a Biblián keresztül, életet lehelve Isten írott Szavába. Ily módon a Könyv élettelen szavai Isten élő beszédévé változnak, amely élesebb bármely kétélű kardnál (Zsidók 4:12), mely mélyen bemetsz a szívünkbe, a Szentírás fényében átfórmálva életünket. Több bibliai passzusból is kicseng, hogy a Szentlélek munkájának célja figyelmünket az Úr Jézus Krisztusra irányítani, hogy magasztaljuk Isten Fiát és mindazt, amit általa értünk tett (János 15:26; 1János 4:2–3).

Tapasztaltad-e már a Szentlélek segítségét? Érezted, hogyan győzött meg, hogy örömmel engedelmeskedj a Szentírás szavainak?

Tanuljunk Jézustól!

Ha elfogadjuk a Szentírást igaznak és bizalomra méltónak, a Szentlélek meggyőz minket, hogy fogadjuk be a szívünkbe Isten élő Szavát, Jézus Krisztust, személyes Urunkat és Megváltónkat, legnagyobb Példaképünket. Nagyon sokat tanulhatunk abból, ahogy Jézus a Szentírást használta. Krisztus ismerte az Írásokat, pontosan idézett belőlük, amikor az ördög megkísértette (Máté 4:4, 7, 10). A Szentírás alapos ismeretének köszönhetően nem lehetett Őt félrevezetni a Biblia szövegeinek szelektív idézésével. Ismerte a teljes Szentírást, amely számára szent volt és „fel nem bontható” (János 10:35). Ezért utalt rá ismételtelen, mondván, hogy „meg van írva” (Máté 11:10; Lukács 24:45–46; János 6:45; 7:38).

Hogyan ösztönöz az Úr Jézus példája arra, hogy jobban megismerd a Szentírást? Hogyan ismerhető meg a Biblia? Milyen szempontból van szükséged arra, hogy a Biblia életed mércéje legyen, amelyhez hűségesen alkalmazkodj?

Az Úr Jézus és a Szentírás

Napjainkban gyakran hallhatunk az evangélium és a doktrína kettősségéről. Furcsának tűnhet ellentmondást, kibékíthetetlen ellentétet feltételezni az Úr Jézus és a Biblia között. Az egyházak történelmében azonban számos próbálkozás volt arra, hogy Krisztust és a Szentírást szembeállítsák egymással, hogy Krisztust a Biblia üzenete felett álló értelmezési mércének állítsák be. Egyesek odáig mentek, hogy Jézus tanításait arra használták fel, hogy általuk ítélkezzenek a Szentírás felett, és semmisnek, tartalmatlannak nyilvánítsanak belőle bizonyos részeket. Az egyik legismertebb példa ebben a vonatkozásban az a híres elv, amely alapján Luther Márton a Szentírásról vélekedett:

„Mindenik szent és hiteles szentírási könyv közös nevezője Krisztus. Őt hirdeti, Őt ülteti be szívünkbe, tudatunkba. Ez az igazi próba minden bibliai könyv esetében: benne van-e Krisztus, vagy sem?” (Luther Márton, *Luther's Works*. 35. köt.: *Word and Sacrament I. Preface to the New Testament*. Szerkesztette E. Theodore Bachmann és Helmut T. Lehmann. 396. o.)

A Szentírást tehát Krisztus javára kell értelmezni, nem ellene. Luther véleménye szerint Krisztus és a Szentírás szembehelyezkedhetett egymással. E vélemény mögött Luther azon meggyőződése rejtőzik, hogy a személyes Szó (Krisztus) a kimondott Szó (az evangélium) és az írott Szó (a Szentírás) felett áll. Ez a megközelítés tulajdonképpen azt sugallta, hogy jóllehet a Szentírás a királyné, a Király mégiscsak Krisztus! Ha a Szentírás valamelyik szakasza látszólag összeegyeztethetetlen Luther Krisztusról hangoztatott véleményével, értelmezése, melynek középpontjában Krisztus áll, a Szentírás bírálatává válik, annak a Szentírásnak a bírálatává, melynek középpontjában az evangélium áll, következésképpen a Szentírás tartalma felülbíráható a Krisztus nevében. Ily módon Luther krisztológiai módszere a Szentírás teológiai kritikájának egyik eszközévé válik. Ennek a megkülönböztetésnek és besorolásnak az eredménye egy kánon a kánonban, amelyben Krisztus a Biblia értelmezésének kulcsa és normája, ugyanakkor viszont kizár a Bibliából bizonyos részeket, sőt, teljes könyveket (például a Jakab levelét) mint értéktelen, üres írásokat, mivel, szorint, figyelmünket nem Krisztusra irányítják. A következő idézet ezt a problematikus szempontot világítja meg. Mélyreható gondolat Krisztusról, amely a szombat kérdését is érinti:

„Röviden: Krisztus az Úr, nem a szolgál! A szombat, a törvény és mindenek Ura! A Szentírást a Krisztus érdekében kell értelmezni, nem az Ő érdeke ellen! Ebből az okból kifolyólag a bibliai szövegeknek Krisztusra kell utalniuk, ellenkező esetben nem minősülhetnek az igazi Szentírás részeinek... Ha tehát az ellenség arra használja a Szentírást, hogy Krisztus ellen lépjen fel, mi Krisztust fogjuk felhasználni a Szentírás ellen. A miénk az Úr, az övék a szolgálak. Mi rendelkezünk a Fejjel, ők a lábakkal és a többi testtaggal, amelyek felett a Fej uralkodik, és amelyek felett elsőbbséget élvez. Ha a kettő – Krisztus és a törvény – közül az egyikről le kell mondanunk, akkor inkább a törvényről mondunk le, mint Krisztusról. Hiszen ha a miénk Krisztus, könnyen alkothatunk törvényeket, és mindenek felett igazságosan ítélezhetünk. Igen, új törvényeket alkothatunk, ahogy teszi Pál is a leveleiben, vagy Péter, de mindenekfelett Krisztus az evangéliumokban. És ezek a parancsolatok világosabbak, mint Mózes Tízparancsolata, ahogy Krisztus arca is fényesebben ragyog a Mózes arcánál (2Korinthus 3:7–11)” (Luther Márton, *Luther's Works*. 34. köt.: *Career of the Reformer IV*. Szerkesztette Hilton C. Oswald és Helmut T. Lehmann.

112–113. o.). Hasonlítsátok össze ezt az idézetet János 7:38 versével, ahol Jézus a Szentírást, nem pedig saját magát nevezi meg a hit igazi mércéjeként.

A Szentírás tanulmányozása és szövegeinek memorizálása

Az Úr Jézus folyamatosan dolgozott, embereket gyógyított, hirdette a jó hírt reggeltől estig. Lelki erejét az egyedülletben töltött idő alatt kapta az Atyától, miközben imádkozott (Márk 1:35) és felidézte emlékezetében a Szentírás ígéreteit. Zavaros, túlsúfolt életünkben tudatosan kell időt szakítanunk arra, hogy csendben időt töltsünk Istennel, időt, amely alatt zavartalanul elmélkedhetünk Isten Igéjén és imádkozhatunk. Ezek a csendes percek olyan lelkierővel gazdagítanak, amihez foghatót semmi más nem adhat meg. Ha boldogan veszed kézbe a Bibliát, olvasd belőle azokat a részeket, amelyek lelki életed szempontjából fontos üzeneteket közvetítenek számodra. Ha gondolataid elkalandoznak, és kevésbé fontos témák felé hajlanak, összpontosíts arra, amit Isten tett érted, koncentrálj Isten Igéjére! Néha egy-egy ének segít összeszednünk a gondolatainkat, s így könnyebben eszünkbe jutnak bibliaszövegek, és örömmel tanulunk meg kívülről újabb igeverseket.

A nap mely szakában tölthetsz zavartalanul csendes percekkel Istennel? Mi az, ami segít Isten Igéjére koncentrálnod és csendben minőségi időt töltened Jézussal? Hogyan segít az éneklés a bibliaversek felidézésében? Milyen előnyei vannak a bibliai szakaszok memorizálásának, és hogyan válhat ez áldássá mások számára is?

III. ALKALMAZÁS

Egyesek ezt mondják: „Mindaddig, míg hiszel Krisztusban, a Biblia tisztátalan hús fogyasztására vonatkozó rendelkezésének betartása nem lényeges az üdvösség szempontjából.” Mások úgy vélik, hogy „ha szeretjük Jézust, élhetünk vadházasságban, mivel ez nem meghatározó tényező egy keresztény életében.” Milyen veszély lappang ebben a típusú érvelésben? Miért nem biztonságos a Szentírás világos kijelentéseivel ellentétesen cselekedni, s közben Jézus nevére hivatkozni?

Ellen White írta: „Isten nem a Biblia helyettesítésére adta – és nem is adhatja – Lelkét, hiszen a Szentírás világosan kijelenti, hogy Isten Igéje minden tanítás és ismeret próbája” (*A nagy küzdelem*. 9. o.).

Az ebben a negyedévben tanultak fényében szerinted miért fontos ez az elv? Jézus alaposan ismerte a teljes Szentírást, és követte Isten útmutatását, amelyet a Szentírásban is kinyilatkoztatott. Mit kell megtanulnunk ebből? Hogyan válhatna a Szentírás életed szerves részévé? Hogyan befolyásolhatja a Szentírás a döntéseidet?

Jegyzetek

Jegyzetek

Jegyzetek

Jegyzetek

Jegyzetek

Jegyzetek

REGGELI DICSÉRET

ÁPRILIS

1. Sze. 4Móz 14:24
2. Cs. 2Móz 25:8
3. P. 5Móz 31:1-2
nny. MS 19:53, SM 20:01, AR 20:06
4. **Szo. Lk 9:29-31**
nny. MS 19:55, SM 20:03, AR 20:07
5. V. Józs 1:2
6. H. Józs 21:45
7. K. Péld 15:33
8. Sze. Bír 17:6
9. Cs. Bír 4:14
10. P. Bír 5:20-21
nny. MS 20:03, SM 20:10, AR 20:15
11. **Szo. Bír 6:14**
nny. MS 20:04, SM 20:13, AR 20:17
12. V. Bír 7:7
13. H. 1Sám 7:12
14. K. Péld 16:17
15. Sze. Préd 11:1
16. Cs. Józs 24:15
17. P. Bír 13:12
nny. MS 20:12, SM 20:21, AR 20:25
18. **Szo. Zsolt 119:93**
nny. MS 20:14, SM 20:23, AR 20:26
19. V. Péld 17:6
20. H. 2Sám 18:32-33
21. K. Jn 11:44
22. Sze. Péld 22:6
23. Cs. Jn 6:8-9
24. P. Péld 3:7
nny. MS 20:22, SM 20:31, AR 20:34
25. **Szo. 3Móz 19:32**
nny. MS 20:23, SM 20:33, AR 20:35
26. V. 1Sám 16:7
27. H. 1Sám 17:10
28. K. 1Sám 17:38-39
29. Sze. Zsolt 46:2
30. Cs. Zsolt 73:28

MÁJUS

1. P. 2Krón 18:6
nny. MS 20:31, SM 20:41, AR 20:43
2. **Szo. 2Krón 20:20**
nny. MS 20:32, SM 20:42, AR 20:44
3. V. 1Kir 18:21
4. H. 1Kir 19:9
5. K. Lk 1:17
6. Sze. 2Kir 2:11
7. Cs. 1Kir 19:19-20
8. P. Ésa 1:19
nny. MS 20:40, SM 20:51, AR 20:52
9. **Szo. 2Kir 6:1-2**
nny. MS 20:41, SM 20:52, AR 20:53
10. V. 2Kir 5:25-26
11. H. 2Kir 6:16-17
12. K. 2Kir 13:18-19
13. Sze. 2Kir 22:8
14. Cs. Ésa 39:3-4
15. P. Jóel 2:15,17
nny. MS 20:49, SM 21:00, AR 21:01
16. **Szo. Lk 6:38**
nny. MS 20:50, SM 21:01, AR 21:02
17. V. 2Tim 2:15
18. H. Jel 6:2
19. K. ApCsel 5:42
20. Sze. Zsolt 92:14-15
21. Cs. Péld 22:4
22. P. 2Kor 13:5
nny. MS 20:57, SM 21:08, AR 21:09
23. **Szo. 1Kor 13:12**
nny. MS 20:58, SM 21:10, AR 21:10
24. V. Zsolt 126:2-3
25. H. 2Móz 32:26
26. K. Péld 27:19
27. Sze. 2Pt 1:16-18
28. Cs. 1Krón 29:15
29. P. Lk 12:48
nny. MS 21:04, SM 21:16, AR 21:16
30. **Szo. Jn 15:5**
nny. MS 21:05, SM 21:17, AR 21:17
31. V. Zak 9:12

JÚNIUS

1. H. Jn 8:12
2. K. Lk 4:20-21
3. Sze. Mt 9:36
4. Cs. Mt 7:28-29
5. P. Róm 14:17
nny. MS 21:10, SM 21:22, AR 21:22
6. **Szo. Zsolt 40:17**
nny. MS 21:11, SM 21:23, AR 21:23
7. V. Jn 11:33,35
8. H. Kol 3:12
9. K. Zsolt 85:11
10. Sze. 2Móz 34:6-7
11. Cs. Zsolt 24:3-5
12. P. 1Pt 3:10-11
nny. MS 21:15, SM 21:27, AR 21:26
13. **Szo. Mk 13:12-13**
nny. MS 21:15, SM 21:28, AR 21:27
14. V. Mt 5:11-12
15. H. Mt 5:14
16. K. Mt 5:13
17. Sze. Mt 5:14-16
18. Cs. Mt 5:17-18
19. P. Mt 5:43-44
nny. MS 21:18, SM 21:30, AR 21:29
20. **Szo. Róm 12:17-19**
nny. MS 21:18, SM 21:30, AR 21:29
21. V. Mt 10:29-31
22. H. Lk 11:1
23. K. Mt 6:9
24. Sze. Mt 13:32
25. Cs. 1Kor 1:3
26. P. 1Pt 1:15-16
nny. MS 21:18, SM 21:31, AR 21:30
27. **Szo. Lk 17:20-21**
nny. MS 21:18, SM 21:31, AR 21:30
28. V. Zsolt 40:8-9
29. H. 1Pt 5:7
30. K. Zsolt 51:3